

SAUL – PAVEL

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho i Pána Ježíše Krista.

Je tak dobré Bohu našemu pět žalmy, rozkošná a líbezná je chvála. Hospodin buduje Jeruzalém, shromažďuje rozehnané z Izraele, uzdravuje ty, kdo jsou zkrúšeni v srdci, jejich rány obvazuje. Haleluja (Ž 147, 1–3)

Vyhlížíme uzdravující Boží lásku, která se plně projevila v Ježíši Kristu a dává naději nám i všem ostatním.

PÍSEŇ č. 219 Hory, doly, stráně

MODLITBA

Náš Bože, ty svým povoláním proměňuješ lidské životy, dáváš nový směr našim osudům. My sami jsme toho živoucím svědectvím, nám samotným se to přihodilo. Jsme si toho vědomi a jsme ti za to vděční a radujeme se z toho. Protože tak se díky této tvé milosti ubíráme k dobrému cíli, který jsi nám připravil.

Odpusť, pokud tvé volání necháme odeznít a nijak na něj nereagujeme. Odpusť, když si jdeme víc za hlasem svého srdce a svých myšlenek, namísto za hlasem tvým. Odpusť, když si nevšímáme druhých, kteří by rádi tvé volání uposlechli, ale potřebují v tom naší pomoc, a my jim ji neposkytneme. Smiluj se nad námi!

Prosíme, dej, ať naše oči vidí zázraky, které koná tvá moc. Dej, ať si všímáme proměny lidských srdcí, jejich příklonu k víře a evangeliu. Ať je dokážeme na této cestě podpořit, povzbudit. Aby se tak k chválám tvého lidu připojovali i další.

Sláva Otci, Synu i Duchu svatému nyní a vždycky i na věky věků.
Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z knihy Skutků apoštolských, z 9. kapitoly, od 1. do 20. verše:

Saul nepřestával vyhrožovat učedníkům Páně a chtěl je vyhladit...

PÍSEŇ č. 42 Jako jelen mučen žízní

KÁZÁNÍ

Nalomenou třtinu nedolomí, nezhasí knot doutnající. (Iz 42, 3)

Základem kázání je přečtený oddíl z 9. kapitoly Skutků apoštolských, na který pak bezprostředně navazuje 21. verš:

Všichni, kdo to slyšeli, žasli a říkali: „To je přece ten, který se snažil v Jeruzalémě vyhladit všechny vyznavače tohoto jména. I sem přišel jen proto, aby je v poutech odvedl k velekněžím.“

„Každý ví, časy se mění,“ zpívá se v jedné populární písni. Ale mění se nejen časy, mění se i lidé. Pokud jde o změnu doby, většinou slyšíme, sestry a bratři, že se mění k horšímu, že za dřívějších let tomu či onomu tak nebylo, že je to na světě čím dál strašnější. A pokud jde o proměnu lidí, většinou panuje názor, že ta se spíš neděje. Tamto byl lump a rošťák od jakživa, starej vůl bejval přece už mladým volem. Zkrátka jak máme někoho jednou nějak zaškatulkovaného, tak už na změnu moc nevěříme.

Ten náš dnešní příběh jde ale proti oběma výše uvedeným předpokladům. Jednak, že změna je možná. A pak, že to nemusí být jen změna k horšímu, ale naopak lze se dočkat i změn k lepšímu. I když to vyvolává údiv, úžas a nevěřící kroucení hlavou, zda je to vůbec skutečné. Světe, div se, je to možné. Děje se to. Časy i lidé se mění. Krutí násilníci se mění na šířitele pokoje. Pronásledovatelé nějaké víry se proměňují na její stoupence. Dochází k obrácení, po církevníku k pokání, které netkví především ve slovech, ale ve změně životního stylu, v nové činnosti, v novém, nečekaném směru životní cesty.

Podobnou proměnou, jakou byla ta ze Saula na apoštola Pavla, prošlo mnoho lidí. Možná ne za tak dramatických okolností. Často spíš duchovně lhostejní byli zastaveni a objevili víru. Takových horlivců proti křesťanství, jakým byl Saul, ani kolem nás není mnoho. My spíš přijdeme do styku s lidmi neinformovanými, kteří jsou zamrzlí ve svém myšlení a ve svých předsudcích, anebo se prostě jen o víru nezajímají.

Ale i s nimi se může odehrát ta zásadní a velká změna. A to proto, že moc Páně je skutečně silnější než všechno lidské odmítání či kličkování. Když přijde otázka z nebes: „Proč mne pronásleduješ, jaký máš k tomu důvod“, nebo „Proč na mne nedbáš, proč se mi vyhýbáš, proč přede mnou utíkáš a schováváš se, jaký je tvůj důvod, že víru odmítáš?“ – pak je se vším lidským vzdorem konec.

Saul odpověděl: „Kdo jsi, Pane?“ Já mám své důvody. Myslel jsem si, že by se ti líbilo, kdyby ti, kdo nedbají na tvůj zákon tak, jak jsem ho pochopil já, kdo se odvažují kritizovat tvůj chrám a jeho představitele – kdyby ti všichni byli pochyťáni a ztrestáni. Myslel jsem si, že tě znám, že znám tvoji vůli. Ale asi tomu tak není. Kdo tedy jsi doopravdy, Pane? Jaký jsi? A co bys ode mne chtěl?

Podobně mohou odpovídat naši současníci: „Kdo jsi, Pane?“ My tě vůbec neznáme. My jsme se o tebe nikdy nezajímali. Nějaká tvá vůle, tvé chrámy, to nám bylo jedno. Vyhýbali jsme se jim. Mysleli jsme si, že kostel je místo pro pár starých babiček, ale ne pro

nás. Jen tu a tam pro některé z nás byly kostely jako turistická zajímavost a kulturní památka, ale nic víc. Ono to tak není? Pane, kdo jsi? A vůbec, ty doopravdy jsi? My jsme si mysleli, že ani nejsi, že jsi jen smyšlená báchorka. A tak jaký jsi? A co bys od nás chtěl?

Takové lidské tázání je nutným krokem na cestě obrácení, na té cestě změny k víře. Když Bůh člověka nějakým svým způsobem zastaví, pak se člověk takhle začne ptát. Zaručeně. Boží moc to způsobí. Boží moc má tu sílu probudit takové důležité otázky.

A pak je tu ještě druhý nesmírně důležitý moment. Ten v našem příběhu reprezentuje damašský učeník Ananiáš. Představuje okolí, které je pro toho, kdo se takto ptá a kdo hledá, změnu, otevřené. I když někdy po jistém váhání. Není totiž nic horšího, než když se někdo vydá na cestu změny, a pak jen neustále naráží na odmítání

a nepřijetí. V takovém případě se po několika marných pokusech pravděpodobně vzdá, nebo se ještě víc zatvrdí.

Jenže v Pavlově případě jedno i druhé do sebe zapadlo: Pánem vyprovokovaná snaha o změnu jednotlivce a vstřícné okolí. Ananiáš na oslovení Páně blesku rychle reaguje. „Zde jsem. Co je potřeba?“ Ale když to slyší, že má vyhledat násilníka a pronásledovatele církve Saula, jeho ochota jednat podle slov Páně klesá k nule. Přeci jen má strach, nedůvěřuje, nechce se vystavit takovému riziku. I on musí být nejprve přesvědčen, změněn, ano obrácen. Moc Páně to však zvládne i v jeho případě. Ananiáš se stane pro Saula otevřenou náručí. Vezme vážně jeho proměnu. Odloží své předsudky a vyjde mu vstříc. „Saule, můj bratře! Posílá mě k tobě Pán.“ Možná to působí dojemně, až kýčovitě, ale taková je moc Páně, že působí i ty nejneuvěřitelnější změny, nad nimiž jen žasneme.

Čteme-li tento příběh o proměně Saula v apoštola Pavla, pak nejen proto, abychom se divili a jímali nás úžas. Ale především proto, abychom vnímali tu nesmírně velkou naději pro ty, kdo se Pánu vzpírají, kdo kolem víry nevšímavě obcházejí, kdo jsou lhostejní vůči evangeliu. Změna je možná. Lidé jsou Pánem zastavováni, na svých cestách do Damašku nebo kamkoli jinam. A vyvstávají jim zásadní otázky. To vše je na dobré cestě. Teď jen aby to zapadlo do otevřené náruče učedníků, kteří se nebudou bát vyjít těm lidem naproti, nebudou se bát nabídnout důvěru, ačkoli může být i zraněna a zneužita.

V tom příběhu veliké naděje pro druhé máme svoji nezastupitelnou roli. Je jisté, že vzkříšený a živý Pán jedná, promlouvá, povolává. A co my, jeho učedníci? Otevřeme se pro naději? Amen

MODLITBA

Náš Pane, tak jako ty jsi hojný v milosrdenství ke všem lidem, dej, ať dokážeme být vstřícní my. A nejen ke svým bratřím a sestrám, ale ke všem, a zejména k těm, kteří tě hledají. Amen

PÍSEŇ č. 477 Snažujme se ve všem právě

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane Ježíši Kriste, vzkříšený a živý, nade vše vyvýšený Králi celého světa. U tebe se přimlouváme, tebe prosíme: Řekni jen slovo, slovo míru, aby ustaly boje v Sýrii, aby lidé v Aleppu mohli začít znovu žít, aby se znovu nevyhrocoval konflikt mezi Ruskem a Ukrajinou.

Prosíme, řekni jen slovo, slovo svobody, aby utlačovaní a věznění vyšli z otroctví a žalářů, aby nebylo znásilňováno svědomí lidí pro víru, pro politické názory, pro původ nebo kulturní zvyklosti.

Prosíme, řekni jen slovo, slovo smíření, aby protivníci nacházeli společnou řeč, aby ustala nenávist mezi Izraelci a Palestinci, mezi Turky a Kurdy, aby skončilo násilí i slovní napadání mezi křesťany a muslimy v Africe či Asii, ale i u nás v Evropě.

Prosíme, řekni jen slovo, slovo uzdravení, aby se napravily vztahy mezi lidmi, aby nemocní zahlédli naději vyléčení.

Prosíme, řekni jen slovo, slovo povzbuzení, aby rostla naše víra, abychom měli odvahu k otevřenosti a k lásce vůči druhým.

Prosíme, řekni jen slovo, kterému bude tvá církev naslouchat a nechá se jím vést.

Ve tvém jménu společně k Bohu voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Toto praví Panovník Hospodin, Svatý Izraele: „V obrácení a ztišení bude vaše spása, v klidu a důvěře vaše vítězství. Vy však nechcete.“ Hospodin vyčkává, chce se nad vámi smilovat, vyvýší se, slituje se nad vámi. Vždyť Hospodin je Bohem práva, blaze těm, kdo ho očekávají. (Iz 30, 15. 18)

POŽEHNÁNÍ

*At' Hospodin ti žehná a chrání tě, at' Hospodin rozjasní nad
tebou svou tvář a je ti milostiv, at' Hospodin obrátí k tobě svou
tvář a obdaří tě pokojem. Amen*

PÍSEŇ č. 621 Za ty, kdo hladem trpí a bídou

UZDRAVENÍ DESETI MALOMOCNÝCH

VSTUPNÍ SLOVA

Dobrořečiti budu Hospodinu každého času, vždycky chvála jeho v ústech mých. V Hospodinu chlubit se bude duše má, což uslyší tiši a budou se veselit. Haleluja. (Ž 34, 2–3)

PÍSEŇ č. 65 Na Sionu se čest ti dává (1–4)

MODLITBA

Chválíme tě, Hospodine. Ty jsi vrhl do tohoto světa své Slovo. Ježíš přinesl tvé království a nám se rozsvítlo v srdci, ve vztazích, ve světě, ve všelijakém smrákání i beznaději. Prosíme, dej svému Slovu zazářit i v tomto shromáždění.

Vyznáváme, že se mnohdy dusíme v temnotě svých proher a prázdnoty. Jsme tu v chomoutu své pýchy i soustředěnosti na sebe, v pasti prohraných vztahů i ztracených nadějí, ve smrákání nemoci i stáří.

Prosíme o tvé odpuštění, o tvoji přítomnost. Zbavuj nás neklidu srdce i mysli. Svým Duchem nás směřuj k záři evangelia. Tobě, Bože Otče, Synu i Duchu svatý bud' čest a sláva nyní i navždy.
Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Druhé knihy královské, z 5. kapitoly, od 1. do 15. verše:

Naamán, velitel vojska aramejského krále, byl u svého pána ve velké vážnosti a oblibě, protože skrze něho dal Hospodin Aramejcům vítězství...

PÍSEŇ č. 610 Kéž bychom to uměli

KÁZÁNÍ

Základ kázání je z Evangelia podle Lukáše, ze 17. kapitoly, od 11. do 19. verše:

*Na cestě do Jeruzaléma procházel Samařskem a Galileou.
Když přicházel k jedné vesnici, šlo mu vstříc deset
malomocných...*

Možná se jeden z těch deseti, které Ježíš poslal ke knězi, jmenoval Jákob. Kněz konstatoval, že Jákob i ostatní jsou čistí, že malomocenství z jejich těla zmizelo. Zkusme fabulovat. Jákob se vrátil domů. Našel svoji ženu, trochu utahanou, protože se starala tři roky, kdy on byl marod, o jeho hrnčířskou dílnu, děti povyroستly. V dílně pracoval kdosi, koho neznal. Jakýsi dělník. První dny si všichni skvěle rozuměli. Ale za pár měsíců bylo všechno ve starých kolejích, tak jako před jeho nemocí. Toho člověka, který u něho pracoval v dílně, vyhodil, protože začal postonávat. Ženě vyčítal, že nic nestíhá, špatně vede domácnost a že už nevypadá jako dřív. Ani na děti nebyl moc laskavý.

Říká se, že rány osudu lidi změní. Jákob se také změnil, když u něho odhalili malomocenství a musel opustit rodinu a žít kdesi s druhými málo-mocnými. Prožíval beznaději, prázdnotu, bez výhledu. Měl náboženskou výchovu, a tak občas taky uvažoval, zda ho Bůh za něco netrestá. Malomocenství byla ta nejtěžší nemoc, něco jako AIDS. Nemoc smrtelná a nakažlivá, takže nemocného vyhnali z dědiny. Malomocný ztratil rodinu, domov, přátele. Byl vypuzen z tzv. zdravé společnosti, nesměl ani na bohoslužby. Nesměl, tak se to vnímalo, Pánu Bohu na oči.

Jeden z nemocných, co žil v Jákobově slamě (leproseriu), rád vykládal ostatním příběh z Bible o generálu Námanovi, jak ho Bůh uzdravil z malomocenství. Žádný člověk, ani král, ale Hospodin. I Jákob to rád poslouchal. Dokonce se s tím člověkem modlíval, když jim bylo hodně zle, když přicházely deprese a strachy, nebo bolest. Ten vypravěč příběhů nebyl Žid, ale Samařan, svým způsobem příbuzný i nepřítel. „Ale vždyť to je v naší situaci jedno“, říkal si Jákob.

A pak se to stalo. Jednoho dne uviděli přicházet skupinku lidí, a že prý s nimi jde ten Ježíš z Nazareta. Jákob už o něm cosi slyšel – prorok, nebo co. Najednou uslyšel ostatní křičet: „Ježíši, Mistře, slituj se nad námi!“ A tak se taky přidal, co kdyby. – Vždyť to známe! V průšvihu, nemoci, beznaději, když se nám zavřou všechny cesty i průzory naděje, dovedeme prosit, volat, modlit se: Pane, slituj se nad námi!

Ale když Bůh pomůže, jedná milosrdně a zachrání, jak je to pak?! Nepoletuje nám kolem hlavy Ježíšova otázka: Kde jsou ti, které jsem uzdravil? Takhle my lidé jednáme. Když jsme na tom mizerně a není už nikdo, kdo by nám pomohl, když to, co dovedeme, nepomáhá, tak voláme, křičíme: Pane, smiluj se nad námi! Copak tohle už kde kdo nevyzkoušel, třeba si i kleknout na kolena a volat k Bohu a slibovat, čím vším se odvděčíme, když nás zachrání... A když je pak dobře, rychle přijdeme o paměť, tak jako ten Jákob, kterého jsme před chvílí potkali.

Ten příběh o devíti uzdravených s krátkou pamětí zapsal evangelista Lukáš možná i proto, aby nám podráždil svědomí. Těch devět, včetně Jákoba, odešlo a už se nevrátilo, aby poděkovalo Ježíši, Mistru – jak ho předtím oslovovali. Nebyli to pohané, nevěřící, ateisté, sekulárové našich dnů. Patřili k Hospodinovu lidu. Lukáš ukazuje, jací dovedou být věřící lidé. Vráti se domů, jako ten Jákob, a svoji nemoc a trápení považují asi za něco, na co je nejlépe zapomenout. A to, že byli vráceni do lidské společnosti, za normální. Za něco, na co mají nárok.

Mezi těmi deseti však byl jeden, který to vnímal jinak. Když na cestě s těmi ostatními ke knězi poznal, že je zbaven té děsivé nemoci, „vrátil se k Ježíši.“ To slovo „vrátil se“ má v řečtině stejný význam jako „obrátil se“. Neudělal tedy jen čelem vzad, ale obrátil se, změnil se ve svém myšlení, v srdci, v nitru, v mysli, nebo jak to říct. Jednoduše přestal myslet jen na sebe, na svou nemoc a na své zdraví. Co to je, 'obrátit se'? Jestliže se člověk obrátí, pak přestane na prvním místě myslet jen na sebe.

Ten uzdravený Samařan se obrátil na cestě, kterou šel s těmi devíti. Vystoupil z jejich vlaku. Všichni cestovali co nejrychleji ke knězi, aby jim potvrdil, že jsou OK a že se mohou vrátit domů.

Samařan však tu cestu přerušil a vrátil se k Ježíši. To je jeho obrácení. A na zpáteční cestě k tomu nazaretskému Mistru chválil nahlas Boha. To je víra! Víra, která chválí Boha za jeho dary a za vysvobození. To je víra, která zachraňuje. K veselosti probuzený chlápek, který zpívá Hospodinu, dojde až k Ježíši a padne před něj na tvář, jako před samým Bohem. Ano, ten Samařan, on jediný pozná, že v tom Ježíši je přítomen Bůh. Proto také „velikým hlasem velebí Boha“.

Vzdát čest a slávu Bohu znamená věřit, že v Ježíši z Nazareta je přítomen Bůh. V tom Ježíši, který jde z Galileje přes Samaří do Jeruzaléma, jak je to napsáno na začátku příběhu, aby se tam za nás za všechny dal, obětoval na kříži. Vzdat čest a slávu Bohu znamená věřit, že v Ježíši je Bůh mezi námi, že on nám Boha zpřítomňuje, říká, kdo Bůh je, jaký je to Bůh, že je to Bůh, který za nás trpí, nasazuje se až po tu smrt, abychom byli zachráněni, abychom směli žít, abychom se mohli radovat a těšit z jeho darů.

Ježíš uzdravil všech deset. Byli zbaveni malomocenství, skončil jejich vyhnanství ze společnosti i ze společenství církve. Zase mohli mezi lidi a do kostela. Zase mohli žít se svými rodinami, chodit do práce, slavit svátky, radovat se s přáteli. Byli zdraví, byli čistí, zase normální. Ukazuje se tu, jaký je Bůh. V Kristu Ježíši uzdravil Bůh všech deset. I když to devět z deseti prostě přijme jako fakt, a dál nic. Opět začnou žít stejně jako předtím. Tak jako ten náš Jákob.

Bůh uzdravil deset malomocných a jen jeden se vrátil a chválil Boha. Navíc nepatřil ke kmenovým členům církve. Prožil však nejen uzdravení ze zlé nemoci, ale i radost z Boha, radost z Božího království, Boží blízkost.

Někteří se dnes domnívají, že mezi lidmi je čas hledání Boha. Těžko říct, možná, asi ano. Jsou však takoví, kteří jako ti málo-mocní stojí opodál, na distanc, a volají, třeba jen někde uvnitř svého srdce a hodně potichu: Mistře, Pane, Bože, jsi-li nějaký, smiluj se nade mnou, smiluj se nad námi. A nemusí to být zrovna lidé HIV pozitivní. A to je dobré, tak máme volat všichni. Ten, který jde z Galileje přes Samaří do Jeruzaléma, slyší toto naše volání a zná úzkosti, strachy i beznaději našeho srdce. Ježíš tu opravdu zastupuje Boha, je Bohem na zemi, názorně ukazuje, jaký je Bůh. Že je to Bůh milosrdný, Bůh laskavý, Bůh, který zachraňuje a zve ke svobodě. Že tuto svobodu

přijímá jen jeden z deseti, to Ježíše neodradí. Jen se podiví, a raduje se z toho jednoho.

Asi jsou i dnes takoví, kteří tiše, opodál, volají: Pane, smiluj se, zachraň, osvobod'. Je-li jaké hledání, má-li k něčemu vést, musí končit u Ježíše. Bylo by špatné nechávat lidi v představě, že Bůh je nějaký osud, kdesi cosi nad námi, co si dělá, co chce, nebo také nedělá nic. Nebo že to je Bůh pomsty a trestu, nebo kdosi s myšlením něco za něco. A už vůbec není možno nechávat lidi v představě, že Boha zastupuje tady na zemi církev. Chceme-li zvát někoho k Bohu, a to k našim úkolům patří, tak to znamená zvát k tomu Ježíši, který říká: „Tvá víra tě zachránila.“

Záchrana a pomoc a radost a společenství a naděje je v Bohu, který za námi, za mnou, za tebou přišel v tom Mistru z Nazareta. Dal se nám poznat v Ježíši, nám všem málo-mocným, všem, kteří živoří ve slamech lidské lhostejnosti, všem, kterým kručí v duši po naději a lásce a radosti a společenství s Bohem i lidmi, kterým kručí v duši po spravedlnosti a po svobodě. Dal se nám poznat v tom Ježíši, který šel z Galileje přes Samaří do Jeruzaléma. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši, i nad námi se slituj a dávej nám víru, která od Boha nechce jen uzdravení nemocí těla. Dej nám víru, která hledá v tobě záchranu a vysvobození, novou polohu života. Dej, ať tě umíme chválit a radovat se z toho, že jsme tě v životě potkali. Amen

PÍSEŇ č. 673 Dej odvahu včas slyšet

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Bože a Otče náš, když se nyní rozejdeme, doprovázej nás cestou celého týdne svým laskavým a naléhavým Slovem, každého na jeho místo, do jeho zvláštních zkušeností, záležitostí, starostí, radostí i nadějí.

Provázej nás, abychom nepodléhali zahleděnosti do sebe; zvláště sobectví a lhostejnost u nás přemáhej. O to tě prosíme pro všechny křesťany v naší společnosti i světě.

Prosíme za celý svět, za naši společnost, která potřebuje radostné a životem potvrzené křesťanské svědectví.

Prosíme za otevřené srdce pro osamělé, úlevu pro nemocné, nový začátek pro odstrčené, naději věčného života pro umírající.

Modlíme se za duševně i tělesně postižené, předkládáme ti vyhnance z domovů a vězně, prosíme za oběti násilí a zloby.

Tvé péči poroučíme všechny z tohoto sboru, přimlouváme se zvláště za ty, kdo mají trápení, jsou v nemocech a zkouškách. Vlétvej nám do žil naději tvého vítězství nad zlem i smrtí.

Tvou moudrost vyprošujeme lidem u moci, kteří se z tvého pověření mají starat o právo, spravedlnost a mír. Shazuj z postů všechny, kteří tak nečiní.

Děkujeme ti, Bože Otče, že to všechno smíme předložit tobě, který daleko lépe víš, co potřebujeme my a celé tvé stvoření. Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Ti, kdo se dají vést Duchem Božím, jsou synové Boží. Nepřijali jste přece Ducha otroctví, abyste opět propadli strachu, nýbrž přijali jste Ducha synovství, v němž voláme: Abba, Otče! Tak Boží Duch dosvědčuje našemu duchu, že jsme Boží děti. A jsme-li děti, tedy i dědicové – dědicové Boží, spoludědicové Kristovi; trpíme-li spolu s ním, budeme spolu s ním účastni Boží slávy. (Ř 8, 14–17)

POŽEHNÁNÍ

At' Hospodin ti žehná a chrání tě. At' Hospodin rozjasní nad tebou svoji tvář a je ti milostiv. At' Hospodin obrátí k tobě svoji tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 636 Z tvé ruky, Pane můj

FARIZEUS A CELNÍK

VSTUPNÍ SLOVA

Dobrořeč, má duše, Hospodinu, celé nitro mé, jeho svatému jménu! Dobrořeč, má duše, Hospodinu, nezapomínej na žádné jeho dobrodiní! On ti odpouští všechny nepravosti, ze všech nemocí tě uzdravuje, vykupuje ze zkázy tvůj život, věncí tě svým milosrdenstvím a slitováním, po celý tvůj věk tě sytí dobrem, tvé mládí se obnovuje jako mládí orla. (Ž 103, 1–5) Amen

PÍSEŇ č. 103 Ó dobrořeč, má duše, Bohu svému (1–4)

MODLITBA

Bože, přicházíme ke zdrojům tvého Ducha, abychom hledali tvoji vůli a tvé soudy. Zmocňuj nás, prosíme, k životu bohatšímu v pravdě a lásce. Často čekáme na tvůj zásah a zapomínáme, že jsi nám v Kristu předal svého Ducha, že mnohé je v síle, od tebe přijaté. My se jí často bráníme a nechce se nám v nás samým vyměnit bezohlednost za porozumění, beznaději za naději, nezájem za lásku k tobě a bližním.

Dej, ať se otevíráme tobě a přijímáme tvé dary, dej, ať se vydáváme bližním, vycházíme ze své uzavřenosti do tvé svobody. Ty jsi řekl: Stojím u dveří a tluču. Dávej nám sílu ti otevřít.

Tobě, Bože Otče, Synu i Duchu svatý, patří chvála dík a dobrořečení nyní i navždy. Amen

ČTENÍ PÍSMY SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z knihy Izajášova prorocství, z 58. kapitoly, od 1. do 12. verše:

*Volej z plna hrdla, bez zábran! Rozezvuč svůj hlas jako polnici!
Mému lidu ohlas jeho nevěrnost...*

PÍSEŇ č. 162 Pane Bože, budiž chvála

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je i základem kázání, je z Evangelia podle Lukáše, z 18. kapitoly, od 9. do 14. verše:

O těch, kteří si na sobě zakládali, že jsou spravedliví, pověděl toto podobenství...

Co to je za Boha, takováto měřítko spravedlnosti? rozčilujeme se. Spravedlivého a poctivého přehlíží, lumpa a chamtivce přijme jen pro pár slov. Zvedá nám to hladinu adrenalinu v krvi.

Co to vlastně Ježíš vykládá?

Dva přišli do chrámu a pak jdou domů, ale každý s jiným výsledkem. O tom prvním, spravedlivém farizeji, Ježíš nakonec řekne, že odcházel neospravedlněn. Nebylo mu odpuštěno, nebyl přijat. Bůh jeho polohu zbožnosti a spravedlnosti nepřijal a poslal ho domů s prázdnou. Ten druhý, celník, je ospravedlněn, vrací se domů a může si pískat, protože Bůh mu podal ruku.

Je to vlastně důležitá chvíle, když jdeme do kostela. Stavíme se před Boha, modlíme se. Jít do kostela na bohoslužby je možné z různých důvodů: dostat se mezi lidi, jít se vnitřně uklidnit, jít si poslechnout, co se tam bude říkat, potkat se s přáteli. Ale jít do kostela může být nebezpečná akce, postavit se před Hospodina a mluvit na něho, modlit se k němu. Alespoň to tak Ježíš říká.

Jak to bylo s modlitbou toho, kterému Bůh neodpustil a kterého jakoby přehlédl? Jeho modlitba začíná dobře. Bože, já ti děkuji, říká ten člověk. To je vždycky dobré, takto začít se modlit. Tak to uměli žalmisté: Dobrořeč duše má Hospodinu. Jak je to skvělý pocit, uvědomit si Boží přítomnost v životě. – Až sem je modlitba toho člověka v pořádku. Kde přehodil výhybku, přejel na slepou kolej a uháněl po svých, takže si ho Pán Bůh pak ani nevšiml? Ta výhybka je v místě, kde modlitba pokračuje. Nepokračuje, jak má – vyznáním hříchů a prosbou za odpuštění. To v modlitbě chybí. Proč? Asi proto, že ten zbožný muž je přesvědčen, že nemá zapotřebí prosit o odpuštění, protože mu Bůh nemá co odpouštět. On se hned začne vytahovat nad vyděrače, nepoctivce a cizoložníky. A ovšem i nad toho celníka, který se vyděšeně krčí tam vzadu v koutku. Vůbec si

neuvědomuje svoji uzavřenost v pýše a sudičství. Proto byla jeho modlitba, postoj, poloha před Bohem „vedle“ a Bůh si ho nevšiml, nechal ho být.

A co v té modlitbě ještě není? Prosba za druhé, a ovšem i za sebe. Ten člověk nemá, zač Boha prosit. On si myslí, že všechno má, všechno dovede a zvládne a od Boha už nic nepotřebuje. I v tom pěkně ujel. Jen to domysleme, k čemu odsuzuje Boha. Představte si učitele, který může dávat jen takové známky, které mu jeho žáci navrhnou. Ten člověk určuje Bohu roli takového učitele: Jistě, Bože, můžeš hodnotit, dávat známky, ale jen takové, jaké já ti doporučím. Jinak je tomu zbožnému a spravedlivému muži Bůh k ničemu a na nic. Vlastně Boha poníží. Naordinoval mu roli diváka, možná je ochoten půjčit mu i dalekohled, aby lépe viděl. Bůh se smí dívat a tleskat, jak si dobře vedu na hřišti života, a pískat na protest, když se ukáže ten druhý, ten celník, ten morální chudák. Farizeus se vrací domů, a jde domů takový, jaký přišel, nic se s ním nestalo. Jen si sám u sebe potvrdil, že Boha vlastně nepotřebuje.

Tady však Ježíš ještě nekončí. Nejde jen o modlitbu, ale o celou vnitřní polohu člověka, o víru, o postavení před Bohem, o vztah k Bohu. Ten „spravedlivec“ nepotřebuje Boha svrchovaného, milostivého, odpouštějícího. Boha používá jen jako projekční plátno, na které pouští obrázky své dokonalosti. A to přece žádná víra není. Farizeus ztrácí Boha a Bůh se k němu obrací zády ve chvíli, kdy se ten člověk sám od něho odvrací a svůj pohled stočí na ty, kteří jsou v jeho očích horší než on.

Ježíš vypráví podobenství a hned na začátku řekne, že mluví o těch, kteří si na sobě zakládali a druhými pohrdali. Samospravedlnost farizeje se projevuje v tom, že pohrdá lidmi, kteří nejsou tak dokonalí jako on. Pohrdá jimi před Bohem a odpírá jim Boží odpuštění a naději. Ten spravedlivý člověk si uplácal vlastní obraz Boha, aby mu vyhovoval. Zakoukán do sebe si nevšiml, jak Bůh jedná. Nevšiml si, že svrchovaný Bůh se vypravil v Ježíši za námi, že se vydal na cestu za všemi, kdo ztratili naději a radost, za všemi, kteří prohráli leckterý lidský vztah, za těmi, kdo podlehli touze po postavení a bohatství, nezvládli to a teď nevědí kudy kam. Že se vydal za všemi ztracenými a odepsanými, aby je zahrnul do svého milosrdenství. Nevšiml si,

nechtěl si všimnout, že Ježíš je přítelem těchto lidí – celníků a hříšníků, a že oni v něm poznávají otevřenou Boží náruč, podanou ruku a přicházejí za ním a on je přijímá u svého stolu.

To je nafoukanost, sebestřednost farizeje – a mnohdy i naše, která brání vidět Boha a jeho jednání v Ježíši Nazaretském. Proto jsou všichni, kdo pohrdají ostatními, vedle, na slepé koleji. A jdou domů z kostela prázdní, bez Boha. Dávají najevo, že Boha nepotřebují. Nestojí o jeho cestu, na kterou se v Ježíši za námi vypravil. Nepotřebují jeho nasazení, jeho obět', která smazává člověčí viny. Nepotřebují jeho vzkříšení, které otevírá cestu do království Božího. Proto jsou Bohem pominuti a žijí a nakonec i umírají sami se svou spravedlností i se svou zbožností.

Tak je na tom – tváří v tvář Bohu – ten farizeus z podoběnství. Ale to se netýká jen jeho a Boha, týká se to i jeho bližních. Jak těžko se žije v blízkosti lidí spravedlivých, kteří všechno vědí, všechno dělají nejlépe, a druhé jen kritizují. Nebo v blízkosti lidí, kteří mají bližního jen k tomu, aby se s ním měřili, aby na něm hodnotili velikost svých zásluh nebo své zbožnosti. Ostatně, nepoznali jsme to někdy i na sobě, když nás cosi popadlo a my začali vyzařovat tu vlastní dokonalost a druhé kritizovat, že nejsou takoví jako my? Jak kolem nás bylo najednou prázdně? On to není jen problém náboženský, je to i problém rodin, přátelství, společenství. Jak někdo začne vytahovat duchovní a morální metry a poměřovat nedostatky a viny druhých, snadno se z toho stane pohled plný přezírání a odsuzování.

A snad jste si všimli, jak dobře se žije vedle těch, kteří se dovedou modlit jako ten celník. Přiznat a vyznat své průšvihy a viny, selhání a úlety a prosit: Bože, slituj se nade mnou hříšným. Vedle takových lidí, vedle takových hříšníků, vedle těch, kdo prosí Boha o slitování a nad druhé se nevytahují, nepohrdají jimi a neodepisují je – vedle takových lidí se dá lidsky dobře žít. A to se v církvi, ve společenství sboru snad dá, a to bude tehdy, bude-li mezi námi mít navrch zbožnost celníka. Zbožnost těch, kteří o sobě vědí a vyznávají, že jsou hříšní, a proto se modlí: Bože, slituj se nade mnou hříšným.

Ale ještě jedno je v tomto podoběnství schováno. Jde tu i o to, aby evangelium druhé oslovilo. Těžko budeme o Ježíši někomu vykládat, když budeme ukazovat na sebe, jak jsme dobří, ukazovat

svoji dokonalost a pořád jen kritizovat ubohost ostatních. Tak nikoho neoslovíme. Takových postojů je všude dost, ale tím Krista tak dokonale zašantročíme, že zbudou jen moralismy a zbožné řeči. Člověk potřebuje milosrdenství a lásku a odpuštění, potřebuje slovo naděje, která tu je, protože je v Bohu, který v Ježíši pro všechny došel až na kříž a Bůh ho vzkřísil z mrtvých, toho Spasitele světa, přítele celníků a hříšníků. Amen

MODLITBA

Dej nám, Bože, abychom k tobě šli jako ti, kteří k tobě vztahují své prázdné a často i špinavé ruce. Jen ty si poradíš s našimi vinami a úlety. Dej, abychom druhým přáli odpuštění, z něhož i my žijeme, a uměli s druhými sdílet lásku a naději, která k nám přišla v Ježíši Nazaretském. Dej, ať si zvěst o odpuštění, milosrdenství i naději, kterou vnesl Ježíš do světa, nenecháváme pro sebe. Ať neodstrkujeme Krista svou samospravedlností a falešnou zbožností. Amen

PÍSEŇ č. 694 V království Božím místa dost

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Prosíme, Bože, za společenství tvé církve, i za toto naše společenství, ať neukazujeme na druhé, na ty horší, ale dovedeme prosit: Pane, smiluj se nad námi hříšnými. Dej nám otevřenost vůči druhým lidem. Dej, ať toto společenství je vlídné tvým milosrdenstvím i láskou, laskavé pokorou a ohleduplností, ať voní tvým královstvím. Pane, smiluj se nad námi hříšnými.

Prosíme za ty, kdo přicházejí, aby zde nacházeli přijetí a otevřenost. Dej, abychom jim nebránili setkat se s Kristem, radovat se z tvého království. Pane, smiluj se nad námi hříšnými.

Prosíme za lidi pod těžkými břemeny nemocí, smutků, trápení, stresů, nebo vin. Prosíme za ohrožené násilím, válkami, hladem. Prosíme za tvé stvoření, za Česko, za naše město.

Společně tě prosíme: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Bůh, bohatý v milosrdenství, z velké lásky, již si nás zamiloval, probudil nás k životu spolu s Kristem, když jsme byli mrtvi pro své hříchy. Milostí jste spaseni! Spolu s ním nás vzkřísil a spolu s ním uvedl na nebeský trůn v Kristu Ježíši, aby se nadcházejícím věkům prokázalo, jak nesmírné bohatství milosti je v jeho dobrotě k nám v Kristu Ježíši. Milostí tedy jste spaseni skrze víru. Spasení není z vás, je to Boží dar; není z vašich skutků, takže se nikdo nemůže chlubit. Jsme přece jeho dílo, v Kristu Ježíši jsme stvořeni k tomu, abychom konali dobré skutky, které nám Bůh připravil. (Ef 2, 4–10)

POŽEHNÁNÍ

*Pokoj vám a láska i víra od Boha Otce a Pána Ježíše Krista.
Amen*

PÍSEŇ č. 487 Amen, Otče, rač to dáti

OTEVŘENÉ DOPISY

VSTUPNÍ SLOVA

Milost s vámi se všemi.

Vítám vás v tomto shromáždění a vybízím vás se žalmistou:

Pojďte, zaplesejme Hospodinu, oslavujme hlaholem skálu své spásy! Vstupme před jeho tvář s díkyvzdáním, oslavujme ho hlaholem žalmů! (Ž 95, 1n) Amen

PÍSEŇ č. 637

Díky Bohu vzdejme

MODLITBA

V modlitbě přímých má Hospodin zalíbení. (Př 15, 8)

Tvůrce našich životů, přišli jsme dnes sem, abychom utvrdili svazek mezi tebou, svým Pánem, a sebou. Uvědomujeme si, že záleží jen a jen na tobě, zda se k tomuto našemu záměru přiznáš a podle své vůle splníš aspoň z částky, co od tohoto shromáždění očekáváme. Skláníme se v pokoře před tebou a otevíráme své prázdné ruce i srdce. Prosíme, nenech nás odejít odsud s prázdnou, neobdarované a zklamané.

Pomoz nám rovněž, ať nezapomínáme, že nejenom dnešek, ale celý náš život závisí na tvém milostivém příklonu k nám. Ty máš moc oživit tisíce let starou biblickou zvěst, aby nás oslovovala a formovala naše životy v jejich celosti ve sváteční i všední dny. Prosíme tě o tento projev tvé dobroty. Amen

ČTENÍ PÍSM A SVATÉHO

Necht' ve vás přebývá slovo Kristovo v celém svém bohatství! (Ko 3, 16)

Budeme nyní číst z Matoušova evangelia, 14. kapitoly, od 22. do 31. verše:

Hned nato přiměl Ježíš učedníky, aby vstoupili na loď...

KÁZÁNÍ

Uschne tráva, květ opadne, ale slovo Hospodinovo zůstává navěky. (1 Pt 1, 25)

V dnešním kázání se soustředíme na 14. až 16. verš z 19. kapitoly Druhé knihy Královské:

Chizkijáš vzal dopisy z rukou poslů, přečetl je a pak vstoupil do Hospodinova domu a rozložil je před Hospodinem. Chizkijáš se před Hospodinem modlil: „Hospodine, Bože Izraele, který sídlíš nad cheruby, sám jsi Bůh nade všemi královstvími země. Ty jsi učinil nebesa i zemi. – Nakloň, Hospodine, své ucho a slyš, otevři, Hospodine, své oči a viz!“

Většina lidí touží po bezstarostném životě. Proto je tak lákají zaměstnání, která je příliš nezatěžují, slibují dobré finanční zajištění a nejrůznější nadstandardní benefity. Bezstarostný život v trvalé pohodě je však bláhovou iluzí. Ani víra v Boha nezbavuje starostí. Někteří věřící by si rádi vytvořili z křesťanské víry optimistické učení, které pomáhá zapomenout na to, co jim komplikuje životní cestu. Vždycky však narazí. Služba Bohu – jak nám ji představují autoři biblických spisů – se rozhodně nekryje s povrchním útěšným náboženstvím. Je pravda, že žalmista zpívá Tys má skrýš a štít můj (Ž 119, 114). Na mnoha jiných místech však sledujeme, jak bibličtí svědkové svádějí nelehký zápas o zachování vnitřní jistoty. Však ani Ježíš nesliboval učedníkům pohodlný život v závětrí. Mnoho jeho výpovědí míří právě opačným směrem.

Naše starosti mají různé příčiny. Nejhorší se nám obvykle zdají ty, které na nás právě doléhají. Ty se prostě nedají ignorovat. U mnoha lidí to mohou být starosti vysloveně existenční. O těch hovořil Ježíš v Kázání na hoře, když říkal: Nemějte starost o svůj život, co budete jíst, ani o tělo, co budete mít na sebe... Váš nebeský Otec přece ví, že to všechno potřebujete (Mt 6, 25. 32). Starost o jídlo a o šaty nehrají v naší současnosti tak závažnou roli jako v dobách biblických. Jsou tu však jiné starosti. Některé nám přináší naše každodenní práce, jiné

souvisejí se životem lidí kolem nás. Často s životem těch nám nejbližších a nejdražších. Vzpomeňme na starozákonního kněze a soudce Elího. Ten se ve své otcovské lásce choval příliš shovívavě ke svým synům Chofnímu a Pinchasovi. V důsledku toho z nich vyrostli ničemníci, kteří se neznali k Hospodinu (1 Sa 2, 12) a budili veřejné pohoršení, takže i na samotného otce padla kritika, že jeho výchova byla špatná (v. 27–29). Nebo si připomeňme, kolik starostí způsobili apoštolu Pavlovi členové korintského sboru. A co starostí a úzkostí působí lidstvu přírodní katastrofy, epidemie apod. Je nemožné vypočítat všechny prameny starostí, které na nás doléhají.

Naše starosti se však netýkají jen přítomnosti. Mnoho se jich vztahuje k tomu, co tušíme před sebou. I mezi námi jsou určité notoričtí pesimisti a sýčkové, kteří vidí budoucnost černě a katastroficky. Také k těmto lidem Ježíš ze svého Kázání na hoře promlouvá: Nedělejte si tedy starost o zítřek. Zítřek bude mít své starosti. Každý den má dost vlastního trápení (Mt 6, 34). Jenže opakujte to někomu, kdo je uhranut zlým, a Ježíš je pro něj maximálně tím Ukřížovaným, nikoli však Vzkříšeným.

Vedle přítomných a budoucích starostí existují i starosti, které bychom mohli označit jako minulé. Jsou to pochmurné myšlenky týkající se naší minulosti. Nejednou se trápíme tím, co jsme kdysi pokazili, co zlého jsme někomu řekli nebo udělali, v čem jsme se zachovali nemoudře, sobecky, zbaběle. Lidé, kteří nad sebou neuznávají Boží autoritu a jdou bezohledně za svým cílem, tyto starosti samozřejmě nemají. Ti odhazují minulost jako zbytečný balast. My, kteří se pokoušíme žít před Boží tváří, se však k minulosti vracíme, zkoumáme ji a její temná místa nás zneklidňují a trápí. Proto dobře chápeme žalmistu, který prosí: Hospodine, nepřipomínej si hříchy mého mládí, moje nevěrnosti, pamatuj na mě se svým milosrdenstvím... (25, 6n).

Starosti se však v nějaké míře nevyhýbají nikomu. Jsou součástí lidského života. Starosti nemají jen chudáci, ale i prominenti, králové a politici. Příkladem toho nám může být judský král Chizkijáš. Vládl kolem r. 700 před Kristem. Byl to jeden z nejlepších judských panovníků, známý svou duchovní horlivostí. Restauroval jeruzalémský chrám a na jeho otevření pozval i severoizraelské kmeny (2 Pa 29),

a s těmi se přitom Judští příliš nestýkali. Za jeho vlády působili někteří proroci, takže se o Chizkijášovi dočteme třeba u proroka Izajáše, Ozeáše nebo Micheáše. Ale starosti se nevyhýbají ani lidem zbožným a dobropověstným. Chizkijášovi působily velké starosti nájezdy tehdejší velmoci Asyrie.

Náš text zachycuje krále Chizkijáše ve chvíli, kdy právě obdržel od Asyřanů výzvu, aby před jejich vojskem kapituloval a vzdal se. Výzvu mu doručili asyrští poslové v písemném provedení, černou na bílém. Kapitulace přitom tehdy neznamenal jenom ožebračení a zotročení obyvatelstva, ale docházelo při ní i k nepředstavitelným ukrutnostem ze strany vítězů. V jednom starozákonním příběhu se mezi podmínkami kapitulace objevuje i ta, že všem podrobeným mužům bude vyloupnuto pravé oko (1Sa 11, 2). Chizkijáš měl tedy mnoho důvodů ke znepokojení. Co dělat? Vzдорovat, podřidit se, hledat pomoc? To všechno lze samozřejmě zkusit. Všechna ta řešení jsou ovšem bez záruky. Jednou pomohou, podruhé selžou a utrpení mohou ještě rozmnožit.

To nás přivádí ke závěrečné úvaze: Co si počít se starostmi, které nás skličují a deptají? Vždyť starosti dovedou člověka svazovat, deprimovat, někdy i tělesně a duševně vyčerpat a udolat!

Mezi lidmi jsou ovšem veliké rozdíly. Fatalisté, kteří věří v nezvratný osud, se vždycky kloní k nejpasivnějšímu řešení. Tváří se bezstarostně a říkají: „Nechejme to být, ono se to nějak vyvrbí.“ Tento apatický postoj však neznamená žádnou skutečnou pomoc. Vnější ani vnitřní. Ano, vyvrbí se to. Ale jak? Aktivisté se naopak pokoušejí zbavit se starostí tím, že berou věci energicky do svých rukou. Počínal si tak třeba Abraham. Dělal si starost o to, kdo jednou zaujme jeho místo a převezme rodinný majetek. Nejprve se klonil k tomu, že by se po něm mohl všeho ujmout jeho oddaný sluha Eliezer (Gn 15). Později myslel na Izmaela, syna své otrokyně Hagar (Gn 16). Hospodinu se však podle Písma ani jedno z těchto řešení nezamlouvalo. A stejně je tomu i s mnoha našimi řešeními. Prostě se Bohu nezamlouvají.

Podívejme se, jak na výzvu ke kapitulaci reagoval král Chizkijáš. Možná ho nejdříve napadlo i něco jiného a možná to i začal realizovat. Z líčení 18. kapitoly Druhé knihy Královské se totiž zdá, že se nejprve pokoušel vytvořit obranný vojenský pakt s Egyptem. Když

však toto řešení selhalo, vložil všechnu svou starost na Hospodina. Tentokrát se obrátil na správnou adresu. Hospodin je těm, kteří v něho věří a spoléhají se na něj, spojenec s velkým S. Chizkijáš vzal dopisy z rukou poslů, přečetl je a pak vstoupil do Hospodinova domu a rozložil je před Hospodinem. Potom se modlil: Nakloň, Hospodine, své ucho a slyš, otevři, Hospodine, své oči a viz! Dalo by se to přetlumočit slovy: „Podívej se, Pane Bože, jaké hrůzy se na nás valí. Předkládám ti tu problém, se kterým si nevím rady a který mně nedopřává klidu. Kladu ho do tvých božských rukou. Jsem vystrašený, bezradný a bezmocný. Všechna moje naděje i naděje tvého lidu je v tobě.

Tato Chizkijášova modlitba má velikou hloubku. Dýchá z ní na nás přesvědčení, že nemáme podléhat dojmu, že na všechno stačíme, ale ani úzkostem a panice. Král Chizkijáš věří a spoléhá se na to, že jeho život, život jeho lidu i veškeré dějiny podléhají „vyšší režii“. Na čelní stěně jedné staré pražské modlitebny byl krásný verš ze 46. žalmu: Bůh jest naše útočiště i síla, ve všelikém soužení pomoc vždycky hotová. Tímto směrem ukazuje i Ježíš, když říká: Neboj se; nedělejte si starosti; vzchopte se; ať se vaše srdce nechvěje a neděsí. Tyto jeho výzvy by nám neměly jít jedním uchem tam a druhým ven. Má-li na naše prosby Pán Bůh reagovat, předkládejme mu svá trápení se stejnou pokorou, důvěrou a opravdovostí jako král Chizkijáš. Bez prikazování, co musí udělat, a bez výhrůžek, co uděláme my, když nebude po našem. Odevzdat se Bohu na milost – to je inspirující příklad krále Chizkijáše. Amen

MODLITBA

Pane Bože, tobě není lhostejné, jak žijeme. Víš, co nám svědčí a co nás naopak sráží k zemi. Nauč nás předkládat ti své starosti a svá trápení s důvěrou ve tvou moudrost a moc. Kde to dokážeme, tam se naše srdce přestává chvět a děsit. Amen

PÍSEŇ č. 619 Ty s námi zůstáváš

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Všemohoucí Bože, předkládáme ti všechno, co nám leží na srdci a co nedokážeme vyřešit sami.

Především tě prosíme, aby se našich srdcí dotklo, co jsme vyslechli z dávných Písem, a aby to ovlivnilo náš každodenní život.

Prosíme za ty, kteří tu dnes nejsou s námi, ačkoli spolu s námi tvoří tento sbor – za ty, kterým brání věk, tělesná slabost nebo jiný důvod, aby se zúčastnili sejití tvého lidu.

Prosíme za všechny, kdo odpadají od sboru a církve, propadají pochybnostem víry nebo přehnanému pečování o záležitosti tohoto světa.

Prosíme za všechny, kteří hledají cestu života, ale navzdory své touze ji nenacházejí. Sešli jim svého Ducha, aby ji zahlédli a mohli na ni vstoupit.

Prosíme za ty, kteří trpí cizí zvůlí a žijí v neustálé úzkosti a strachu. Prosíme za ty, kteří žijí bez základních potřeb – nemají, co jíst, co pít a čím se odívat.

Přimlouváme se i ty, kteří si ze svého vlastního rozhodnutí zvolili ošemetnou cestu lži, podvodu a bezohlednosti. Ať prohlédnou, dokud je čas.

Otče náš, který jsi v nebesích...

Amen

POSLÁNÍ

Žijte v Kristu Ježíši, když jste ho přijali jako Pána. V něm zapustíte kořeny, na něm postavte základy, pevně se drže víry, jak jste v ní byli vyučeni, znovu a znovu vzdávejte díky. (Ko 2, 6n)

POŽEHNÁNÍ

Milost všem, kdo nepomíjející láskou milují našeho Pána.

Amen

PÍSEŇ č. 200 V tvé síle, Pane Bože můj

KRISTUS PŘIŠEL V TĚLE

VSTUPNÍ SLOVA

Smiluj se nade mnou, Bože, pro milosrdenství svoje, pro své velké slitování zahlad' moje nevěrnosti, moji nepravost smyj ze mne dokonale, očist' mě od mého hříchu! Stvoř mi, Bože, čisté srdce, obnov v mém nitru pevného ducha. Jen mě neodvrhuj od své tváře, ducha svého svatého mi neber! Dej, ať se zas veselím z tvé spásy. (Ž 51, 3–4. 12–14a) Amen

PÍSEŇ č. 51 Ó Bože, hojný v milosrdenství (v. 1–3)

MODLITBA

Bože, náš Otče! Ty jsi nás hledal dříve, než my jsme začali hledat tebe. Poslal jsi svého Syna, aby nám ukázal tvou lásku. Pane Ježíši Kriste, ty jsi nás nepřišel soudit a trestat, ale vzal jsi na sebe všechnu naši bídu a nesl trest místo nás. Za to ti patří naše chvály.

My tě nyní prosíme: Pošli svého Ducha, aby vnesl do našich srdcí novou naději, aby vnášel světlo do našeho potměšitého světa. Pomož nám, abychom v sobě a kolem sebe neviděli jen náš lidský zmatek, ale abychom vytrvale vyhlíželi, co jsi zaslíbil. Ty přece zaslubuješ nové nebe a novou zemi – víc, než my se odvažujeme očekávat. Pomož, abychom radostně vítali každý paprsek tvé lásky, kterou prozařuješ naše temnoty a rozechříváš naši chladnou lásku. Vylej svého Ducha do našich srdcí, sborů a církví, na všechen lid této země. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Prvního listu apoštola Pavla do Korintu, z kapitoly 12., od 1. do 11. verše:

Pokud jde o duchovní dary, bratří, nechtěl bych vás nechat v nevědomosti...

PÍSEŇ Svítá č. 79 Hříchy tvý tě jednou doženou (EZ č. 425 Skloň se k nám svou milostí)

KÁZÁNÍ

Základ kázání je z Prvního listu Janova, 4. kapitoly, od 1. do 3. verše:

Milovaní, nevěřte každému vnuknutí, nýbrž zkoumejte duchy, zda jsou z Boha...

Milí bratři a sestry! Myslíte, že je naše víra něčím ohrožena? Možná se teď nesetkáváme se zjevným nepřátelstvím, že by nám někdo vyhrožoval a nutil nás zapřít Krista – i když i to se děje a v některých zemích jsou i teď křesťanští mučedníci pro víru. - Jim Písmo vzkazuje: Vytrvejte, zůstaňte věrní, trpělivě snásejte protivensství – jako je snášel i váš Pán a mnozí vaši bratři. Nepřátelé vás nebudou trápit navěky, nezvítězí nakonec násilí a nenávisť, ale ten, který zemřel rukou lidí, ale byl vzkříšen a znovu přijde! – Nám se však spíš může stát, že nás někdo, kdo si myslí, jak je chytrý, začne přesvědčovat, že Bůh není a že víra v něj je zastaralý přežitek. S tím jste se už asi setkali.

Ale je tu ještě jedno ohrožení. Potkává nás v podobě nebezpečně blízké pravému křesťanství. Bible mluví o falešných prorocích a Jan dokonce o Antikristu – a to je vážné. My dnes toto nebezpečí asi dost podceňujeme. Nebojíme se nepravých učitelů, heretiků ani falešného učení – to jako by už patřilo minulosti. Teď se mluví hlavně o toleranci, mezináboženském dialogu apod. Falešné náboženství však může ohrožovat víc než bojovný ateismus.

Je třeba proto říci, že to apoštolské napomenutí „nevěřte každému vnuknutí“ platí i dnes, a platí nám všem. Ne každý, kdo mluví o náboženství, o Bohu, o nebi a dovolává se Bible, ne každý, kdo nám nabízí své náboženské názory nebo kdo nás přesvědčuje svými duchovními zkušenostmi a zážitky, je opravdu naším spojencem ve víře. Možná jsme si – právě po letech nepřátelského ateismu – zvykli říkat: „aspoň něčemu ten člověk věří, něco nad sebou uznává – a to je lepší než nic“. Ale pozor na to. Lidé dnes věří opravdu

nejrůznějším věcem! Ne každému, kdo nás s nadšením, duchovním zanícením a poutavým projevem přesvědčuje o své náboženské pravdě, můžeme věřit.

Skoro je to naopak: kde se mluví o hlubokých duchovních prožitcích, o povznášení do nebeských výšin, o pronikání do božských tajemství – právě tam je třeba dávat si velký pozor a zkoumat, zda ten, kdo tak „duchovně“ mluví či píše, mluví skutečně z Boha. Zda z něho nemluví duch jiný, nejčastěji jeho vlastní, nebo nějaká pověra, modlářství, pohanství všeho druhu – které se ovšem světu líbí a slaví úspěchy a dobře se prodává. Týká se to všelijakých módních směrů, které se dostávají na stránky různých časopisů nebo do televizních pořadů a kterými je mnohý člověk nadšen: všelijakých východních moudrostí a učení, různých sekt a hnutí, která se mezi lidmi šíří a kterými se nejednou nadchnou i ti, kteří byli kdysi vychováni v křesťanské církvi. Mají pocit, že toto je něco hlubšího, zajímavějšího a spolehlivějšího než to, co znají z kostela.

Ostatně i to kázání v kostele je třeba poslouchat pozorně. Ani každé kázání, píseň či modlitba nemusí být z Ducha Božího. A to, co je někdy dojímavé, nebo zas vtipné a moderní – to ještě nemusí ještě být pravda Boží. I tady se musíme v první řadě ptát, jakou přináší zvěst.

Jenže teď je tady ta otázka: Jak a podle čeho rozpoznám ty dobré a lživé duchy, kteří nás oslovují a přesvědčují? Jan dává své církvi do rukou spolehlivé měřítko: „Podle toho poznáte Ducha Božího – každé vnuknutí, které vede k vyznání, že Ježíš Kristus přišel v těle, je z Boha.“

To není jen nauka. Vyznávat Ježíše Krista v těle příslého neznamená opakovat dogmatické formulky. Odříkat Věřím v Boha nebo dokazovat, že Ježíš Nazaretský skutečně žil, že se to dá historicky (nebo i archeologicky) doložit. Když vyznávám, že Ježíš Kristus přišel v těle, vyjadřuji své přesvědčení, že v člověku Ježíši rozpoznávám Boha, že se s ním v něm setkávám. Ježíšův příběh je příběhem Boží cesty za člověkem. Raduji se z toho o Vánocích, když slyším, že Slovo se stalo tělem, že se Bůh stal jedním z nás. A беру to vážně o Velikonocích, když si připomínám, jak za nás tento Boží i lidský syn trpěl.

Bůh pro nás není neurčitý a vzdálený. Není to jen abstraktní pojem nebo nějaká idea. Ale Bůh není ani pouhý Pozorovatel či naopak neúprosný Soudce všeho, co nesprávného tu děláme a čím se proti němu provinujeme.

Kam Bůh přišel a ke komu přišel? I tady je místo, kde se mnozí mýlí a kde se dostávají ke slovu falešní proroci. – Je Bůh pouze se zbožnými a ctnostnými, kteří se spoléhají na svůj dobrý původ a na své dobré skutky? Je s bojovníky, kteří ve jménu Božím vedou svatou válku? Je s těmi, kdo se modlí, aby Bůh potrestal jejich nepřátele? Je s těmi, kteří jsou nahoře, mají úspěch a majetek, tedy to, čemu oni sami říkají „požehnání“?

Ke komu přišel? Není vždy snadné vidět, s kým Bůh je. Když se podíváme na Joba, který sedí v popelu plný vředů a jeho žena mu říká: „Bůh tě opustil, zlořeč mu a umři!“ – zdá se být jasné, že tento muž je Bohem opuštěn. A stejný závěr snadno uděláme, když se podíváme na Lazara ležícího mezi psy u boháčových vrat, na Štěpána zasypaného kameny zbožných – a konečně i na Ježíše visícího na kříži a volajícího „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“ Je tam vidět Boží příklon? Anebo v jiné souvislosti: Lze vidět Boží přítomnost na místech, kde se práci církve příliš (nebo vyloženě) nedaří? Když Pavel káže v Athénách a po jeho skvělém kázání uvěří sotva dva tři lidé – byl tam s ním Bůh?

To napětí souvisí s tím, že Ježíš přišel v těle. Proto je jeho dílo podle přirozeného lidského úsudku málo slavné, a totéž platí i o cestě jeho učedníků. Tady vidíme, že vyznávat Ježíše příslého v těle není nic samozřejmého, přirozeně lidského a typicky náboženského. S takovým vyznáváním se nepojí cesta slávy, zářivých úspěchů a vzrušujících náboženských prožitků. Vyznávat, že Boží sláva může vypadat na pohled uboze – to je opravdu věcí víry. Je to dar a zázrak, když to člověk pozná a uzná a spatří v tom pro sebe cestu a pomoc. A přitom je to ta jediná pravá cesta. Když vyznávám, že Ježíš přišel v těle, znamená to, že Bůh sestoupil sem k nám dolů, do hlubin vši naší bídy, utrpení a hříchu. Právě proto, že jsem na tom tak špatně, k nám Bůh přišel v těle. Reálný problém může odstranit jen reálná pomoc.

Díky tomu mohu nyní v hluboké pokoře, ale i s velikou radostí vyznávat: Všemohoucí, věčný Bůh to pro nás lidi, pro mne učinil.

Přišel v těle, přišel sem dolů. Neošklivil si ani Joba ani Lazara. Přišel tam, kde se chudí svatebčané chtějí radovat, ale nemají dost vína a hrozí jim proto posměch a hanba. Přišel tam, kde 38 let nemocný člověk bezmocně leží a nemá nikoho, kdo by mu pomohl dostat se do léčivé vody. Přišel tam, kde tápe od narození slepý. Přišel i tam, kde jiný Lazar už leží třetí den v hrobě.

Tam všude, do vší lidské bezmocnosti – i do mé bezmocnosti, bídy, nemoci, slabosti, trápení a smrtelnosti – přichází Ježíš a nese to všechno sám na sobě, na svém těle. A všechno to bere a vynáší na kříž a platí za mne bolestí a utrpením a smrtí svého těla. A tak pro mne dosáhl záchrany. Tato cesta dolů, k nám, ke mně, cesta utrpení a ponížení a smrti s námi a za nás – to je Ježíš Kristus v těle. To je Bůh na cestě k nám. Vyznávat Ježíše příslého v těle znamená vyznávat: Bůh, ve kterého věříme a kterého nám Ježíš zjevil, je skutečně milujícím Bohem.

Proto to nakonec Jan shrnuje těmi třemi slovy: „Bůh je láska“. Věřit v Boha, který svého Syna obětoval, aby žádný z nás nemusel zahynout – to není jen o lásce mluvit. To znamená z lásky jednat. Falešní proroci propagují náboženství, které se vznášejí. Vyznávat Boha, který je Otcem v těle příslého Pána Ježíše Krista, znamená milovat, i když to bolí. Taková láska není z člověka – taková láska je z Boha. Každý, kdo takto miluje, „z Boha se narodil a Boha zná“. Kdo takto Boha zná, ten se vyhne nebezpečí falešného učení a nesplete si Ducha Božího s Antikristem. Amen

MODLITBA

Pane Bože, dávej nám moudrost, abychom uměli rozlišovat duchy. Dávej nám i odvahu hlásit se k tobě jako jedinému Pánu. Amen

PÍSEŇ č. 311 Kristus příklad pokory (1–4)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Ježíši Kriste! Ty chceš, aby tě všichni poznali a v tobě měli život – pravý a věčný. Dej, ať tomu slouží každé naše kázání, každé shromáždění – ať umíme k tobě zvát a o tobě svědčit.

Prosíme za ty, kdo bloudí ve víře, propadají nepravému učení, překrucují Písma a znevažují tvou pravdu. Dávej nám a vši církvi slovo pravdy a moudrosti, aby jim uměla vyložit tvé evangelium a vysvobodit je ze zajetí pověr, sekt a cizích náboženství.

Prosíme za své děti a mládež, abychom je uměli vést k tobě. Prosíme za své rodiny i za lidi staré a nemocné, na něž doléhají těžkosti a břemena života, takže pohasíná jejich víra i touha po společenství tvého lidu, takže ztrácejí radost i smysl života. Nedopusť, aby jejich víra zhasla a oni se nám ztratili. Prosíme za ty, kteří tě neznají – aby na nás a na našem životě v rodině i v práci viděli, že život s tebou je plný radosti, a přijali tě za svého Pána. V tvém jménu ještě voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Když jste nyní přijali pravdu a tak očistili své duše k nepředstírané bratrské lásce, z upřímného srdce vytrvale se navzájem milujte. Vždyť jste se znovu narodili, nikoli z pomíjitelného semene, nýbrž z nepomíjitelného, skrze živé a věčné slovo Boží. Neboť 'všichni lidé jako tráva a všechna jejich krása jako květ trávy. Uschne tráva, květ opadne, ale slovo Hospodinovo zůstává na věky' – to je to slovo, které vám bylo zvěstováno v evangeliu. (1Pt 1, 22–25)

POŽEHNÁNÍ

At' Hospodin ti žehná a chrání tě, at' Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv, at' Hospodin obrátí k tobě svoji tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 486 Svaté Boží požehnání

NOVÁ MĚŘÍTKA

VSTUPNÍ SLOVA

Vaše srdce ať se nechvěje úzkostí! Věřte v Boha, věřte i ve mne. V domě mého Otce je mnoho příbytků; kdyby tomu tak nebylo, řekl bych vám to. Jdu, abych vám připravil místo. A odejdu-li, abych vám připravil místo, opět přijdu a vezmu vás k sobě, abyste i vy byli, kde jsem já. (J 14, 1–4) Amen

PÍSEŇ č. 520 Kriste Králi, Pane náš

MODLITBA

Hospodine, Pane náš! Děkujeme ti, že je náš život zakotven hlouběji a pevněji, než jen v tom, čeho jsme v životě dosáhli, co jsme si postavili, koupili nebo prosadili. Děkujeme ti, že smysl našeho života nezávisí na tom, zda jsme zdraví nebo nemocní, mladí nebo staří, úspěšní nebo smolaři, bezdětní nebo obklopení svými dětmi a vnuky. Děkujeme ti, že náš život je zakotven v Ježíši Kristu. Hodnota a budoucnost našeho života stojí na jeho oběti a vzkříšení. Děkujeme ti, že to víme a můžeme se o to opřít. Nemusíme se proto znepokojoval, když nás potká něco zlého, nepříjemného a nespravedlivého. Díky tobě nejsme závislí na tom, co nám kdo řekne, udělá nebo neudělá. Děkujeme ti, Pane, že můžeme být klidní a zdravě sebevědomí, protože víme, že nás máš rád a záleží ti na nás. Ty sám jsi odstranil překážku hříchu, který nám bránil přijít až k tobě, a přijal jsi nás za své syny a dcery, kterých se nikdy nevzdáš. Dej, prosíme, ať se s touto důvěrou v srdci i nadále můžeme ráno probouzet, ve dne pracovat i odpočívat a večer usínat. Dej, ať vnímáme krásu světa kolem nás a dovedeme si vážit lidí, které jsi nám daroval. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Druhého listu apoštola Pavla Korintským, 5. kapitoly, od 1. do 21. verše:

*Víme přece, že bude-li stan našeho pozemského života stržen,
čeká nás příbytek od Boha, věčný dům v nebesích...*

PÍSEŇ č. 523 Ježíš živ jest i já s ním

KÁZÁNÍ

Základ kázání je z přečteného oddílu z Druhé epištoly apoštola Pavla Korintským, 5. kapitoly, verše 16. až 18.:

A tak od nynějška už nikoho neposuzujeme podle lidských měřítek. Ačkoli jsme dříve viděli Krista po lidsku, nyní ho už takto neznáme. Kdo je v Kristu, je nové stvoření. Co je staré, pominulo, hle, je tu nové! To všechno je z Boha, který nás smířil sám se sebou skrze Krista a pověřil nás, abychom sloužili tomuto smíření.

Milí bratři a milé sestry! Když někdo začne nahlas mluvit o své smrti, třeba jako apoštol Pavel v našem dnešním biblickém čtení, nejspíš s ním něco není v pořádku. Většinou to signalizuje, že se už vzdává, na nic se netěší a utíká z boje. Někdy je člověk životem a nemocemi tak unaven, že už to chce brzy skončit. Pro věřící lidi může být odchod z tohoto světa dokonce žádoucí a vytoužený, protože vědí, že je čeká setkání s Bohem, tedy něco lepšího, než dosud poznali a zažili. Když je člověk starý a nemocný, čeká někdy na smrt jako na vysvobození, protože už před sebou nevidí žádné úkoly ani povinnosti.

Ale u Pavla tomu tak není! Apoštol mluví o smrti, a přitom si plánuje život! Myslí na krásu života s Bohem, a přitom si dává úkoly, které chce ještě splnit. To nedává smysl. Buď chce zemřít, nebo chce žít – ale obojí dohromady nelze. První část páté kapitoly druhého listu do Korintu nám zní jako řeč na rozloučenou. Ale druhá část vypadá jako strategický plán pro práci v církvi na příštích deset let.

Jak může Pavel spojit myšlenky na konec života s úvahou, čemu se chce věnovat v nejbližších letech? Má to jediné možné vysvětlení. V Pavlově mysli a víře tvoří nebe a země jeden propojený svět. To, co přijde po smrti, je pro něho přítomno již nyní v tomto životě.

Pavel si v duchu představil a v dopise popsal, jak krásné by bylo zemřít. Zbavil by se všech starostí a napětí, bolestí a nemocí. Nemusel by se už s nikým hádat a přetahovat. Pavel si představil, jak krásné bude žít s Bohem v jeho království, od čeho všeho se tím osvobodí, – ale pak se zase vrátil do života a jeho pozemských strastí.

Jaký měl ten výlet smysl? Zcela zásadní. Pavel se sice opět probudil na této zemi, ale byl bohatší o zážitek nebeského života s Kristem. Díky tomu byl moudřejší a klidnější. Jinými slovy – Pavel si to nebe užívá už tady na zemi. Ne snad proto, že by se mu tak dobře vedlo, ale proto, že všechnu krásu nebeského světa zahrne a zapojí do svého pozemského myšlení a jednání.

Můžeme si to přirovnat k tomu, když se do života vracejí lidé, kteří prožili tzv. klinickou smrt. Mnozí přitom viděli něco jako dlouhý tunel a na jeho konci světlo. Bylo jim nádherně a nechtělo se jim zpátky. Ale pak se probudili a uvědomili si, že dostali novou příležitost. Nebo lidé po transplantaci či jiných obtížných zákrocích, kteří se už v duchu rozloučili se životem, a pak se do něj znovu z Boží milosti vrátili.

Takoví lidé pak myslí jinak než dosud. Díky této zkušenosti vědí, co je v životě důležité a co zbytečné. Poznají skutečnou hodnotu peněz, lidských vztahů, a také vidí zbytečnost lidského sobectví, nekonečných sporů a všeho balastu, kterým se lidé s oblibou obklopují.

Pavel prošel podobnou zkušeností. I on v duchu zemřel a poznal krásu nebeského života s Kristem, aby se s o to větší chutí a elánem vrátil na tuto zem a z nabyté zkušenosti vytěžil co nejvíce pro tento život. V nebi poznal jiný svět, jiné vztahy, jiné zákony a hodnoty. A nyní se je pokouší zavést a řídit se jimi už tady na zemi. Díky své duchovní zkušenosti má Pavel akční plán pro tento svět, který bychom mohli shrnout slovy: Nečekej na smrt. Začni žít tak jako v nebi už tady a teď.

Víra v Ježíše Krista, který jako první ze všech vstal z mrtvých, nám dává možnost být o krok napřed. Díky Kristu můžeme už nyní žít a chovat se k sobě tak, jak tomu bude v nebi.

Schopnost předvídat budoucí vývoj vždycky byla a je klíčem k úspěchu. Kdo dnes dokáže odhadnout, co má budoucnost, stane se vítězem. Kdo dovede investovat do odvětví, které se bude nejvíc

rozvíjet, zbohatne. Štěstí přeje připraveným. Proto si všichni tak cení různých analytiků a poradců, kteří dovedou předpovědět, jak se bude vyvíjet lidská společnost, politika a hospodářství. Často se ovšem stává, že se tito prognostici mýlí a dějiny jdou úplně jiným směrem, než předpokládali. Stačí si přečíst noviny z roku 1900, v nichž lidé uvažovali, jak bude vypadat svět v naší době.

Ale to, o čem uvažuje apoštol, není věštění z křišťálové koule. Pro Pavla je to realita, která se již stala skutečností. Ježíš přece už vstal z mrtvých a sedí na pravici Boží. A proto je s ním třeba ve svých plánech a úvahách reálně počítat a začít podle toho myslet a jednat.

Pavel dává názorný příklad toho právě na našem vztahu ke Kristu. I jeho kdysi viděl po lidsku, tj. po staru, a proto ho odmítal. Ale nyní – když se mu jako Vzkříšený zjevil a zasáhl do jeho života – je všechno jinak. Kdysi Ježíše a jeho stoupence pronásledoval a nenáviděl. Ale když k němu Vzkříšený promluvil, Pavel začal víru v něho šířit po celém světě.

Podobně jinak se chce Pavel začít dívat na každého člověka. Jestliže se mu z Krista nepřítele mohl stát Kristus přítel, pak se mu i z každého člověka nepřítele může stát člověk přítel. Ten, kdo mu byl dosud lhostejný, se díky Kristu může stát bližním, na kterém nám záleží. Ze soupeře a konkurenta se může stát věrný spolupracovník. Z otroka – bratr v Kristu. Díky víře ve vzkříšení všech lidí si Pavel dovede představit slepé a chromé jako zdravé. Cizí se mu ve víře stávají blízcí, pohané mají k Bohu stejně blízko jako židé, žena je stejně důležitá jako muž, malé dítě jako zasloužilý stařec.

A to vše díky tomu, že Kristus zemřel za všechny. Každého člověka tak dopředu očistil od hříchu a smířil s Bohem. A z toho zorného úhlu se nyní na sebe máme dívat a chovat se k sobě navzájem. Stejně jako se na sebe budeme dívat v nebi, kde každý lidský spor bude zbytečný a malicherný.

Ale bude-li nějaký spor malicherný v nebi, proč by nemohl být malicherný už dnes a na zemi?! Jestliže vím, že někomu v nebi nakonec odpustím, pak mu přece mohu odpustit již nyní. Jestliže jednou pochopíme jeden druhého a budeme v nebi sedět vedle sebe, proč bychom se nemohli pochopit už nyní a začít spolupracovat. Zní to logicky, ale dokud člověk nezemře světu, dokud se nevzdá svých

ambicí a nenarodí se znovu – těžko to pochopí a přijme. Většina z nás k tomu proto potřebuje nějaký hluboký zážitek, blízkost smrti, vážnou nemoc, úmrtí v rodině nebo jinou katastrofu. V takových kritických chvílích se nám často otevrou oči, a my zjistíme, že to, co nám vybojoval Kristus, je důležitější než to, na čem jsme si až dosud zakládali.

Ale ani samotná blízkost smrti nemusí člověka změnit. Když lidé v Pavlově době mysleli na smrt a poslední věci, představovali si, že se jejich duše oddělí od těla a vznese se vzhůru do úplně jiného světa nehmotných idejí, kde všechno tělesné a hmotné zmizí. Svět věčných idejí a svět dočasných věcí pro ně byly dva zcela oddělené světy, které spolu neměly nic společného. Jejich cílem bylo z tohoto ubohého hmotného světa uniknout. Jejich snem bylo nebe, a touto zemí a životem na ní pohrdali. Život tam nahoře a život tady dole pro ně bylo jako nebe a dudy.

Ale Pavel ty dudy a nebe spojil dohromady. Tato země se tak díky Kristu stala součástí nebe. Věčný život se díky víře spojil s pozemskou realitou. Pavel uvěřil, že se jedná o jeden a tentýž svět, v němž platí stejné zákony a vztahy.

Tím nejvyšším zákonem a spravedlností už není, že všichni zemřeme, ale že za všechny zemřel Kristus. To je nové paradigma a základní východisko našeho života. V tomto světle máme nyní vidět život svůj i životy našich bližních.

Všichni lidé jsou díky Ježíše Kristus vyvoleni pro věčný život. Tak je třeba se na každého dívat a v tomto smyslu s ním mluvit a jednat. Když někoho potkáš, představ si, že ho jednou potkáš v nebi, a podle toho jej pozdrav tady na zemi. Pak už to nebude ten trouba, kterého nemusíš a nesnášíš. Ve víře ho spatříš jako člověka, který se dostal do nebe stejně jako ty – z Boží milosti. Už to není pouze ten, který ti včera ublížil, ale současně i ten, kterému Bůh odpustil ze stejných důvodů jako tobě. Ale ty mu to můžeš už nyní naznačit a napovědět.

Je to něco podobného, jako když mluvíme a jednáme s dítětem. Mohli bychom nad jeho věčnými otázkami, pláčem a vzdorem mávnout rukou a nechat ho být. Mohli bychom mu za každou neposlušnost nařezat. Ale protože víme, že z něj jednou bude

dospělý člověk, který se bude chovat podle toho, jak jsme s ním zacházeli v dětství, snažíme se ho brát vážně a trpělivě a odpovídat na jeho dětské otázky a trestat ho s láskou.

Tak jako dokážeme mít pochopení pro dítě, protože si v něm umíme představit dospělého, tak jako nelámeme větve na rašícím stromu, protože na nich tušíme sladké plody, tak jako zaléváme semínka, abychom se mohli radovat z rozkvetlé zahrádky, tak jako se kouskem chleba a douškem vína už dnes účastníme nebeské hostiny – podobně smíme a máme vidět každého člověka jako toho, s kým se jednou potkáme a obejmeme v Božím království.

A nestačí si to pouze představit, je třeba to také vyslovit a dotáhnout do každodenní reality. Všichni lidé se musí dozvědět, že jim bylo odpuštěno. Jedině tak se Kristovo smíření stane reálnou a prožívanou skutečností. Nestačí, že ty sám jsi někomu v duchu odpustil. Když to nepozná, když mu to neřekneš, bude tě dál pronásledovat a škodit druhým. Nám nejde o to, abychom odpustili, protože jsme lepší. Nám záleží na tom, aby se s Bohem a mezi sebou navzájem mohlo smířit co nejvíce lidí. Čím víc lidí se bude už dnes řídit nebeskými zákony a vztahy, tím bude na tomto světě lépe a život bude stát za to.

Podle apoštola jde o to, aby ti, kteří jsou naživu, nežili už sami sobě, nýbrž tomu, kdo za ně zemřel i vstal. Vždyť v Kristu Bůh usmířil svět se sebou. Nepočítá lidem jejich provinění a nám uložil zvěstovat toto smíření. Jsme posly Kristovými. Bůh domlouvá světu našimi ústy: Na místě Kristově vás prosíme: dejte se smířit s Bohem!

A to je ten nejhlubší důvod, proč chce Pavel ještě dlouho žít. To je ten důvod, proč i nám stojí za to bojovat s překážkami, nemocmi a stářím, snášet protivenství a nedat se odradit neúspěchy. Naším posláním je šířit mezi lidmi pokoj a smíření. Ten úkol je tak náročný, že každá ruka a noha je potřebná. Každá koruna se dá využít. Každá ústa to mohou připomínat. Každá modlitba to může uspíšit. Každý se může připojit a mít podíl na díle Kristova smíření. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste! Prosíme, nauč nás dívat se na lidi kolem nás jinýma očima než dosud. Pomož nám, ať k nim přistupujeme nejen podle toho, jak je známe, ale i podle toho, jací budou, až je proměníš svou láskou a odpuštěním. Amen

PÍSEŇ č. 643 Když soumrak zháší světlo

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Ve světě kolem nás je mnoho bolesti a trápení a my si před ním nechceme zakrývat oči.

Z úzkostí myslíme na lidi, kteří se dali zfanatizovat myšlenkami a cíli, které byly možná líbivé a pro ně lákavé, ale pro druhé znamenají utrpení, pronásledování a bolest. Zdálo by se, že už se lidé mohli poučit, a přece se stále znovu děje bezpráví, nevinní umírají a další jsou stále na útěku. Prosím, ať se všichni naučíme více používat srdce, zdravý rozum a nedáme se nachytat na líbivé sliby a nedáme sluchu slovům nenávisti a pohrdání.

S láskou a pokorou myslíme na lidi, kteří jsou sevřeni nemocí nebo mají strach o někoho blízkého. Dej, ať se odvážíme věřit, že vzájemné modlitby nám mohou pomoci a ulevit od samoty a zklamání.

Prosíme, ať náš sbor dovede lidem zprostředkovat naději a podporu ve chvílích, kdy jsou slabí, ohrožení a bezradní.

Děkujeme ti, za lidi, kteří jsou ochotni převzít větší díl odpovědnosti za druhé. Prosíme, aby rozhodovali moudře, prozíravě a s větším ohledem na ty, kteří jsou slabí.

A všechny strachy a úzkosti, ale i vděčnost a radost, kterou máme na srdci, všechno, co neumíme často ani vyslovit a pojmenovat, ti nyní předkládáme ve společné modlitbě, která to všechno shrnuje v několika slovech: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Protože jste byli vzkříšeni s Kristem, hledejte to, co je nad vámi, kde Kristus sedí na pravici Boží. K tomu směřujte, a ne k pozemským věcem. Zemřeli jste a váš život je skryt spolu s Kristem v Bohu. Ale až se ukáže Kristus, váš život, tehdy i vy se s ním ukážete v slávě. Proto umrtvujte své pozemské sklony: smilstvo, necudnost, vášeň, zlou touhu a hrabivost, která je modloslužbou. Pro takové věci přichází Boží hněv. I vy jste dříve tak žili. Ale nyní odhodte to všechno: zlobu, hněv, špatnost, rouhání, pomluvy z vašich úst. Neobelhávejte jeden druhého, svlečte se sebe starého člověka i s jeho skutky a oblecte nového, který dochází pravého poznání, když se obnovuje podle obrazu svého Stvořitele. Potom už není Řek nebo Žid, obřezaný nebo neobřezaný, vážený občan nebo divoch, otrok nebo svobodný – ale všechno a ve všech Kristus. (Ko 3, 1–11)

POŽEHNÁNÍ

A Bůh veškeré milosti, který vás povolal ke své věčné slávě v Kristu, necht' vás obnoví, utvrdí, posílí a postaví na pevný základ. Jemu náleží panství na věky věků! Amen

PÍSEŇ č. 699 Pane, dej, ať nás nic už nerozdělí

JASNÉ ANO

VSTUPNÍ SLOVA

Hle, jste v mých rukou, praví Panovník Hospodin, jako hlína v rukou hrnčířových. Jednou promluvím proti národu a proti království, že je vyvrátím, podvrátím a zničím. Avšak odvrátí-li se onen pronárod od zla, jež páchal a proti němuž jsem mluvil, budu litovat toho, že jsem zamýšlel způsobit mu něco zlého. Jindy promluvím o národu a království, že je vybuduji a zasadím. Budou-li se však dopouštět toho, co je zlé v mých očích, a nebudou mě poslouchat, budu litovat toho, že jsem jim slíbil prokázat dobré věci. (Jr 18, 6–10) Amen

PÍSEŇ č. 143 Ó Pane, hojný v smilování (1–9)

MODLITBA

Hospodine, Pane náš! Byl jsi to ty, kdo dal všemu kolem nás pevný řád. To díky tobě slunce ráno vychází a večer zapadá. To díky tobě voda v řece spěje do moře a vrací se zpátky v podobě dešťů. Ale jsou také věci, které se mění a nikdo neví, jak a kdy přijdou. Mění se počasí, zvedá se vítr, lidé mění své názory, rozpadají se manželství, zavírají se továrny, potkávají nás nemoci, vedou se války, přicházejí povodně. Náš život je vystaven nejistotě, náhodám a zvrátům, které neumíme předvídat ani odhadnout.

Ale ty se, Bože, neměníš. Zůstáváš stále stejný, věrný, spolehlivý a milosrdný. A přece nejsi nehybný a neměnný jako fyzikální zákony. Nejsi jako příroda, která nehledí napravo nalevo. Nejsi slepý jako socha spravedlnosti. Nejsi hluchý jako skála. Nejsi bez soucitu jako soudce, který se musí řídit literou zákona. Jsi Bůh živý. Nasloucháš našim modlitbám. Vidíš naše kroky i činy. Poznáš, kdo tě podvádí a kdo je upřímného srdce. Proto věříme, že když člověk lituje svých chyb a napraví své cesty, jsi tak velkorysý a laskavý, že raději odvoláš svůj soud, než abys potrestal hříšníka. Je to právě tvé milosrdenství, co nám dává odvahu postavit se před tvou tvář, ačkoli

víme a uznáváme, že jsme tě už mnohokrát zklamali. Bože, chválíme tě, že se řídíš láskou a ne literou zákona. Nejsi Bůh z kamene, ale máš srdce a ledví, které se pohne, když vidíš lítost, pokoru, víru, lásku a naději. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Druhého listu apoštola Pavla Korintským, 1. kapitoly, 12. verše do 4. verše 2. kapitoly:

Toto je naše chloubka. Naše svědomí nám dosvědčuje, že jsme v tomto světě...

PÍSEŇ č. 499 Jezu, přispěj ku pomoci

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je i základem kázání, je z přečteného oddílu, z 1. kapitoly Druhé epištoly Korintským, a to verše 19. a 20.:

Vždyť Boží Syn Ježíš Kristus, kterého jsme u vás zvěštovali my – já a Silvanus a Timoteus – nebyl zároveň ‚ano‘ i ‚ne‘, nýbrž v něm jest jasné ‚Ano‘! Ke všem zaslíbením Božím, kolik jich jen jest, bylo v něm řečeno ‚Ano‘. A proto skrze něho zní i naše ‚Amen‘ k slávě Boží.

Milé sestry a milí bratři! Apoštol Pavel se v našem oddíle vyrovnává s nepříjemnou námitkou, kterou mu vmetli do tváře jeho protivníci. Proč jsi slíbil, že k nám přijdeš, a nakonec jsi nepřišel? Jak ti máme věřit, když nedržíš slovo? Jak se na tebe můžeme spolehnout ve věcech víry, když neumíš splnit, k čemu ses zavázal?

Pavel skutečně své slovo nedodržel. Slíbil přijet do Korintu na cestě do Makedonie a pak se tam znovu zastavit na zpáteční cestě. Ale nakonec navštívil Korint jen jednou, protože jeho první návštěva byla neúspěšná. Se svými protivníky se pohádal, a místo aby se do Korintu na zpáteční cestě vrátil, raději se mu vyhnul. Z Asie pak napsal ostrý dopis, který – jak později přiznává – psal v slzách. Ale proč nepřišel osobně, když to jednou lidem slíbil?!

Pavel bude muset vynaložit všechno své argumentační umění, aby Korintským vysvětlil a obhájil změnu svého jednání. A my máme díky tomu příležitost si uvědomit si, že někdy je lepší změnit názor, než se nechat svazovat svými dřívějšími plány.

Když Pavel napsal, že chce sbor navštívit a povzbudit dvakrát – netušil, že jeho první návštěva dopadne špatně. A proto, když se pak vracel z Makedonie, vyhodnotil situaci tak, že bude lepší, když Korint vynechá. Druhá osobní návštěva by mohla způsobit ještě větší konflikt a situace by se jen zbytečně vyhrotila. Proto usoudil, že lepší bude místo toho napsat epištolu. Dopis si může člověk v klidu přečíst vícekrát. Osobní spor a přímá konfrontace je často nebezpečná, protože není kam ustoupit. Lidé si v rozčilení řeknou, co už nejde vzít zpět. Ale když pošle Pavel dopis, mohou se lidé v klidu zamyslet. Čas někdy pomůže obrousit ostré hrany a lidé, nejsou-li pod tlakem, mohou postupně dojít ke změně názoru. A to se nakonec také podařilo. Pavel se skutečně po jisté době s Korintskými smířil a problém se vyřešil.

Ale nyní čelí kritice, že nesplnil své slovo, a proto je všechno, co říká a dělá, nejisté a nedá se na to spolehnout. Ale Pavel se vehementně hájí. Změna plánu byla potřebná, moudrá a prospěšná. Když psal, že přijede, myslel to vážně. Ale pak poznal, že lepší bude plány změnit. Nejprve řekl Ano, ale pak poznal, že lepší bude říci Ne. A právě to mu nyní vytýkali. Příliš snadno měníš názor.

Mnoha lidem podobné změny vadí a dovedou se kvůli tomu do krve pohádat. Ale život je složitější než naše plány a představy. Co včera vypadalo a bylo moudré, může se zítra stát chybou. Když chce někdo zvítězit v boji, musí mít plán, jak toho dosáhnout. Ale často se stane, že v průběhu bitvy je třeba plán změnit. Vítězství je důležitější než pouhé splnění rozkazu. Když lékař řekne pacientovi při první návštěvě, že operace bude nutná, může mu při pozdější kontrole říci, že se rozhodl pro konzervativní léčbu. A není proto lhář. Schopnost přizpůsobit se situaci je důležitější než trvat na něčem, co už žádný užitek nepřinese.

Když rodiče vštěpují dětem životní zásady, je důležité nejen to, aby na nich uměli trvat, ale aby je uměli také ve správnou chvíli porušit. Naučí je uklízet hračky, teple se oblékat, zdravě jíst a v neděli chodit do kostela. Ale když přijde puberta a děti se všemu vzeprou,

někdy je lepší dát jim svobodu a ponechat je v tom, co samy chtějí. Protože jedině tak se k tomu dobrému a moudrému nakonec vrátí a poděkují nám, že jsme je nechali, aby na to mohly přijít samy.

Apoštol však má pro svou změnu plánu ještě lepší a silnější zdůvodnění. Vždyť i Boží syn byl nakonec jiný, než si lidé mysleli. V Izraeli čekali Mesiáše, který přijde s mocí a slávou, aby odsoudil všechny pohany a hříšníky, ale nakonec se objevil tichý a laskavý muž, který pohany přijímal a hříšníky zachraňoval, místo aby je na místě ztrestal, jak bylo psáno u proroků.

Místo aby šlapal po šíji svých nepřátel, trpěl na kříži. Místo aby nade všemi panoval, sloužil jim jako poslední otrok. S jeho příchodem nenastal konec světa, jak stálo v Písmu, ale doba spásy, kdy se každý může svobodně rozhodnout, zda změni svůj život.

Z Bible je zřetelné, že všemohoucí Bůh často změnil své plány, aby dal lidem novou příležitost a naději. Nejprve vynesl nad hříšníky soud, ale když viděl, že činí pokání, tak svůj soud odvolal. Jindy lidem pomáhal a žehnal, ale když viděl, že toho zneužívají, dolehl na ně jeho soud. Je proto Bůh nespolehlivý a nevěrný? Zajisté že ne. Ta změna je projevem jeho moudrosti, milosrdenství a lásky. Kdo trvá na svém, je sice důsledný, ale nemá srdce ani rozum.

Ale právě pro tuto změnu mnoho lidí v Ježíši Božího Syna nepoznalo, neboť trvali na doslovném splnění biblických zaslíbení. A Pavel byl jedním z nich! Byl si jist, že Kristus nemůže trpět a být ukřižován, protože to odporovalo všemu, čemu až dosud věřil. Ale pak ho sám Ježíš přesvědčil, že všechno může být jinak.

Jestliže tedy Bůh své jednání přizpůsobil hříšnému člověku, aby ho mohl zachránit, pak je správné a legitimní, když podobně ohleduplně bude jednat každý křesťan se svým bližním. Proto Pavel odložil svou návštěvu Korintu – protože se nechtěl s korintskými navždy rozejít. Příliš mu na nich záleželo, a proto jim dal příležitost a čas, aby ho lépe pochopili.

Biblický Bůh se nestydí litovat svých slov a změnit svá rozhodnutí. Vzpomeňme na Jonáše a záchranu Ninive, na zkázu potopy a záchranu Noeho, na Mojžíšovy přímlové modlitby za nevěrný Izrael. Biblický Bůh často něco řekl, ale pak od toho ve své lásce ustoupil a prominul lidem, zač je chtěl potrestat. Bible dokonce

mluví o Božím pokání, ačkoli je to vlastně protimluv. Jak může Bůh činit pokání? A přece se Hospodin nestydí říci, že změnil své rozhodnutí a neučiní, co učinit chtěl.

Bible v tom ostře kontrastuje s obecným náboženským povědomím. Vezmeme si třeba nejslavnější antickou tragédii Král Oidipus. Celý ten příběh slouží jako důkaz a potvrzení neměnnosti božských rozhodnutí. Když někomu věštba určí, že zabije svého otce a ožení se s vlastní matkou, pak se to prostě stane, i kdyby proti tomu dělal, co chtěl. A když to nakonec nechtě učiní, není na světě síly, která by ho z této viny osvobodila.

Podobně uvažuje i dnes mnoho lidí. Soudy rozhodují podle zákonů, o nichž vědí, že jsou špatné a děravé. Politici plní předvolební sliby, o kterých musí vědět, že nejsou rozumné. Lidé se bojí konfliktu, který se jeví nevyhnutelný. Své špatné vlastnosti omlouváme svými geny a špatnou výchovou. Místo hledání pravdy a spravedlnosti dostává se do popředí to, co chce a dělá většina. Přes všechno vědecký pokrok lidé dál hledají svou budoucnost v pohybech planet, v kartách a číslech. Lidem dělá dobře, když se mohou hájit tím, že něco se prostě muselo stát a nešlo s tím nic dělat. Zbavuje nás to odpovědnosti. Nemusíme nic řešit. Nemusíme o ničem přemýšlet. Prostě to tak je a nic se s tím nedá dělat. V češtině na to máme výstižné rčení: Přes to nejede vlak. Hotovo. Vymalováno.

Jenže právě to je na Hospodinu podivuhodné. Díky němu se věci a budoucnost změnit dají! Křesťanství je snad jediné náboženství, kde nic není předem ztraceno. Pro ty, kteří věří Ježíši Kristu, žádný osud neexistuje.

Zacheus sleze z moruše a Ježíš k němu přijde na večeři, ačkoli to už možná slíbil nějakému váženému farizeovi. Slepec zavolá na Ježíše, který spěchá na velikonoce do Jeruzaléma, učedníci se ho snaží umlčet, ale Ježíš se u něho zastaví a pomůže mu. Ježíš jde, aby zachránil umírající dcerku, ale proti plánu se zdrží s ženou, která se dotkla jeho šatu a byla uzdravena. A když přijdou lidé z Jairova domu s tím, že už je zbytečné dál mistra obtěžovat, protože dcerka zemřela, Ježíš řekne: Neboj se, toliko věř. Evangelium je moc, která zastavuje vlaky a tanky. Žádná sudba, žádné prokletí, žádné neměnné zákony – ale Boží milosrdenství vládne světu.

Proto může apoštol říci – v Ježíši Kristu se splnila všechna Boží zaslíbení, i když mnohé se stalo jinak, než jsme si mysleli a čekali. Není to však proto, že by Bůh byl náladový nebo měnil názory. Od počátku až do konce ho vede jeden směr a cíl, a tím je láska k člověku. Jí podřizuje všechno.

Jí podřizuje všechno i apoštol. Proto návštěvu Korintu raději odložil, i když tím riskoval nepříjemné obvinění, že nedržel slovo. Ale Korintští přece musí vidět a pochopit, že mu jde o jediné – o jejich prospěch a život ve víře. Kvůli tomu raději nechá na sobě ulpět podezření nespolehlivosti, než aby svou důsledností zničil vzájemné vztahy. Lepší je obětovat vlastní pověst a autoritu, než si k někomu navždy zavřít dveře.

Křesťané věří v Boha, který se nestydí zrušit slovo soudu ale i slovo požehnání, když vidí, že by nepřineslo kýžené ovoce a změnu. Proto žijeme v církvi, která se nestydí změnit, co se píše v Bibli. Díky Duchu svatému totiž pochopila, že se změnila situace, a lpět na literě, by znamenalo protivit se Bohu. Křesťanství je náboženství, které zcela vědomě nedodržuje mnohé z toho, co se píše v jeho svatých knihách. Klidně jíme vepřové, neobřezáváme své syny a nekamenujeme cizoložníky. Ale my nedodržujeme ani to, co se píše v Novém zákoně. Jíme maso, které není zbaveno krve, naše ženy nemlčí, ale kážou, nezahalují se šátky, rozvedené znovu sezdáváme, sebevrahy máme v úctě jako všechny duševně nemocné a homosexuálům se snažíme porozumět a přijmout je v jejich jinakosti. A není to žádná zrada principů, ani nevěra v Boží slovo. Právě naopak. K těmto změnám nás vede věrnost evangeliu Ježíše Krista.

Právě proto, že Bůh v Ježíši Kristu řekl každému člověku své ANO, musíme tomu přizpůsobit všechno, co děláme. Své tradice, zvyky, názory a vzdát se všeho, co evangeliu a našemu současnému poznání odporuje. Je to odvážné, mnohé to znejišťuje, raději by měli neměnné mantinely, ale každý zákon a každé pravidlo je pouze dočasné a částečné řešení aktuální situace.

To ovšem neznamená, že když něco opustíme, že to staré bylo automaticky špatné. Předpisy o pokrmech měly veliký význam pro zachování Izraele. Ale přišel čas, kdy naplnily svůj smysl a staly se překážkou Božích plánů. Když Pavel napsal, že se do Korintu vrátí na

zpáteční cestě, byla to dobrá myšlenka a správný nápad. Ale po první návštěvě ztratila smysl, protože by přinesla ještě větší nedorozumění. Držet se slibu by v takovou chvíli znamenalo hřích a nerozum. Buďme šťastní, že tento svět a náš život stvořil Bůh, který je živý, má srdce, lituje zlého a nestydí se odvolat, co už jednou řekl. A nebojme se věřit, že Bůh se raději mýlí, než aby se vzdal své lásky a milosrdenství.
Amen

MODLITBA

Bože vzdáváme ti díky, že náš život a svět se neřídí jen podle předem daných zákonů, ale je otevřený i změnám, pokroku, lásce, lítosti, naději, modlitbě, pokání a víře.
Amen

PÍSEŇ č. 303 Když chválí naše rty

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste! Ty jsi pro nás nejlepším vzorem a příkladem, jak žít a kam směřovat. Tvá láska, tvůj kříž a tvé vzkříšení jsou nad všechny předpisy, tradice, zvyky a předsudky. Všechna pravidla a zákony, které jsme si v průběhu času vytvořili, jsou jen nedokonalým a neúplným pokusem zachytit pravdu, kterou nemáme v rukou, ale vždycky k ní budeme pouze směřovat. Proto tě prosíme za všechny, kteří příliš lpí na tom, co si sami povýšili na svaté, zatímco je to pouze lidské a dočasné. Mnozí dovedou být tvrdí, nemilosrdní jen proto, že se odvolávají na tvé jméno, a přitom ubližují těm, kterým by měli naopak pomáhat a chránit je. Prosíme za všechny, kteří nevidí napravo a nalevo, aby poznali, že i oni potřebují citlivé jednání a pochopení, které jiným upírají. Prosíme, abychom dovedli být věrní tvému Slovu a přitom se nebáli přiznat omyl a projevit lítost tam, kde jsme jednali a mluvili nerozumně, bezohledně a zbytečně tvrdě.

Prosíme také za všechny, kteří mají strach o své zdraví, nebo je brzy čeká operace. Prosíme za ty, kteří čelí pomluvám a nemohou se

bránit. Prosíme za ty, kteří už dlouho marně hledají práci, a i za ty, kteří jsou v práci zneužívání, ponižování, šikanování a okrádání. Pane, žijeme v zemi, kde si většina lidí žije velmi dobře, a právě proto prosíme za ty, kterým se to nedaří, nemají kde bydlet, odvykli si pracovat a žijí ze dne na den. Prosíme za manžele, kteří nemohou mít děti, aby se z nich mohli jednou radovat, a povzbud', prosíme, ty, kteří děti mít mohou, aby se nebránili daru nového života. Prosíme také za stárnoucí a osamělé lidi, aby se dočkali lásky a pochopení těch, kteří o ně pečují. Dej, prosíme, aby nikdo z nás nebyl sám a zoufalý. Pomoz nám najít cestu jednoho k druhému a vyslyš nás, když k tobě nyní společně voláme slovy, která jsi nás naučil: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Nikdo nemá právo odsuzovat vás za to, co jíte nebo pijete, nebo kvůli svátkům, kvůli novoluní nebo sobotám. To všechno je jen stín budoucích věcí, ale skutečnost je Kristus. Ať vám neupírá podíl na vykoupení nikdo, kdo si libuje v poníženosti a uctívání andělů, jak to v marné pýše své mysli viděl při svém zasvěcování. Takový člověk se nedrží hlavy, Krista, z níž celé tělo, pevně spojené klouby a šlachami, roste Božím růstem. Jestliže jste spolu s Kristem zemřeli mocností světa, proč si necháváte předpisovat: neber to do rukou, nejez, nedotýkej se – jako byste stále ještě byli v moci světa? Jsou to lidské předpisy a nauky o věcech, které se použitím ničí. Vydávají se za moudrost jako zvláštní projev zbožnosti, sebeponižování nebo tělesné umrtvování, ale nic neznamenají pro ovládnutí vášní. Protože jste byli vzkříšeni s Kristem, hleďte to, co je nad vámi, kde Kristus sedí na pravici Boží. K tomu směřujte, a ne k pozemským věcem. Zemřeli jste a váš život je skryt spolu s Kristem v Bohu. Ale až se ukáže Kristus, váš život, tehdy i vy se s ním ukážete v slávě. (Ko 2, 16–3, 4)

POŽEHNÁNÍ

Nyní vidíme jako v zrcadle, jen v hádance. Potom však uvidíme tvář v tvář. Nyní poznáváme částečně, ale potom poznáme plně, jako Bůh zná nás. A tak nám zůstává víra, naděje a láska. Ale největší z té trojice je láska – a tato Boží láska nechť vás drží a přenesení přes všechny propasti všedních dnů. Amen

PÍSEŇ č. 679 Uč nás na cestě pravé

O NEPOSLUŠNOSTI A SLITOVÁNÍ

VSTUPNÍ SLOVA

Pokoj Boží a láska našeho Pána Ježíše Krista, ať je s vámi.

Ano, jeho spása je blízko těm, kdo se ho bojí, v naší zemi bude přebývat sláva. Ze země vyraší pravda, z nebe bude shlížet spravedlnost. (Ž 85, 10. 12)

Haleluja

PÍSEŇ č. 85 Vždy, Pane, dobře svým jsi činíval

MODLITBA

Přišli jsme sem, Pane, povolání tebou. Chválíme tě, dobrořečíme ti, slavíme tě, náš Bože. Scházejí nám slova pro nesmírná dobrodiní, jaká uděluješ nám nehodným.

Pane, obracíme se na tebe na počátku těchto bohoslužeb a připadá nám to samozřejmé. Málo si uvědomujeme, že jsme tady vůbec nemuseli být. Zapomínáme, že všechen život – i ten náš – je tvým darem a jen díky tvé pomoci stále trvá. Nebýt tvé ochrany, vše by propadlo zkáze.

Chválíme tě, že tvá péče stále nekončí, že stále máš naději pro svět, který si jde svou cestou.

Chválíme tě, že stále máš naději pro lidstvo. Že tvé slovo stále působí a lidé tě nalézají.

Chválíme tě, že jsme tě našli a nemusíme se bát promarněného, nesmyslného života.

Chválíme tě, že se s námi dělíš o naději pro druhé lidi. Že pro nikoho nevyhlížíme záhubu, nýbrž tvé slitování.

Přišel jsi jako člověk, abys žil mezi námi, abys odňal smrti moc a dal životu smysl.

Buď přítomen v našem shromáždění, promluv k nám skrze poselství biblických svědků a obohat' náš život pravdou, radostí a důvěrou.

Bože náš, Pane života, chválen buď od nynějška až navěky.
Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉH

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Matouše, z 10. kapitoly, od 34. do 39. verše:

Nemyslete si, že jsem přišel na zem uvést pokoj; nepřišel jsem uvést pokoj, ale meč...

PÍSEŇ č. 627 Má duše Boha velebí

KÁZÁNÍ

Druhé čtení z Písma svatého, které je i základem kázání, je z Listu apoštola Pavla Římanům, 11. kapitoly, od 25. do 32. verše:

Abyste nespoležali na svou vlastní moudrost, chtěl bych, bratři, abyste věděli o tomto tajemství...

Sestry a bratři, životní příběh apoštola Pavla je vcelku známá záležitost. Pavel se narodil v poměrně dobře situované židovské rodině. Dostalo se mu solidního vzdělání, jak v národní hebrejštině, tak i v řečtině, jež tenkrát byla světovým jazykem číslo jedna. Náboženští učitelé navíc nasměrovali Pavla k farizejství. Nehledejme ihned za slovem farizej nadávku. Farizejství ve své době představovalo pokrokový proud, který dotahoval Boží nároky do každodennosti. A tak Pavel poznal antickou kulturu i bohatství židovské víry v jediného Boha, v Hospodina. Pavlovi se prostě dostalo výborné průpravy. Všichni pro něj chtěli jen to nejlepší.

Je štěstí mít kolem sebe lidi, kterým na vás záleží. Patřit do rodiny, která vás miluje a podporuje. Pavel si to uvědomoval a svým příbuzným i učitelům dělal radost, nejspíš velikou radost. Po škole se horlivě pustil do práce. Usilovně prosazoval farizejské učení a zápalem pro věc vynikal nad svými spolupracovníky. Jistě z něho měli radost všichni, kdo ho vychovávali. Ale jen do určité doby. Bodem zlomu byla cesta do Damašku. Služební cesta, během níž měl Pavel potírat nové hnutí, křesťanskou církev. Ovšem u Damašku nastal obrat.

K Pavlovu srdci dolehlo Ježíšovo oslovení. Z pronásledovatele Krista se stal jeho příznivec. Pavel uvěřil evangeliu, uvěřil Ježíši Kristu, jenž mluvil o Bohu přívětivěji a důvěrněji nežli farizejové.

Uvěřil. Říká se tomu obrácení. No a co má být?, lze namítnout, jeho věc, zda se obrátí, nebo ne. Jenže ona to pouze Pavlova věc nebyla. Je velikým omylem a bláhovou pověrou moderní doby považovat víru za soukromou záležitost. Tvrdit, že víra je osobní věcí jednotlivce a nesluší se tahat ji na veřejnost. Víra totiž není soukromou věcí, poněvadž se promítá do způsobu života a nutně se tedy dotýká druhých lidí. Ovlivňuje naše soužití, jeho kvalitu, intenzitu, jak se chováme, čemu dáváme přednost. Stejně tak u apoštola Pavla. Damašská proměna znamenala zlom pro Pavla samotného, ale i pro jeho okolí. Obrácení jednoho člověka poznamená celou síť vztahů. Schválně se zkuste vcítit do Pavlových příbuzných, učitelů a přátel. Z jejich oblíbence se stal odpadlík. Z bojovníka za čistou židovskou víru se rázem stal jinověrec. Pavel, premiant, jemuž věnovali tolik péče a tolik lásky, se najednou ocitl někde úplně jinde. Cítíte alespoň trochu to odcizení, nepochopení, napětí, jež vznikla? Byli si blízcí kdysi, nyní se ale míjejí. Vpravdě propastný rozdíl se objevil mezi Pavlem a jeho rodinou, jeho dosavadními vzory a kolegy.

Také Pavel si uvědomoval nenadálé rozdělení. Uvědomoval si, že už nepatří do svého rodného prostředí. Že nesdílí všechny hodnoty se svými rodiči, příbuznými, vrstevníky. Odpoutal se od většiny. Vyčlenil se ze společenství vlastního národa. Už nebere tak vážně tradice. Běží mu o jiné věci než jeho krajanům. Pavel si dobře uvědomoval, že překročil jakousi neviditelnou hranici a nyní se nachází na druhé straně. Celý národ, veškerá kultura a pojetí zbožnosti, vše, v čem byl vychováván, je náhle pryč. Pavel vidí, že se musí odvážit věřit nově, věřit a následovat Ježíše, pokorného Pána. Věřit nejen v Boha silného, ale i v Boha poníženého. V Boha posmívaného lidskou zlobou a poraženého lidskou krutostí. Vidí, že je třeba věřit v Boha, který se nebojí obětovat až k smrti, aby smrt znemožnil a lidem otevřel radost ze zmrtvýchvstání. Pavel zvolil víru v Krista. Pavel zvolil rozchod se svým národem. Rub a líc téže mince.

Spolu s Pavlem prožívaly tento tíživý rozchod stovky a tisíce jiných židů. Byli podobně jako on vychováni v mojžišské víře, v bázni

před Hospodinem, byli zbožní, znali ledasco z Bible. Když tu náhle poznali, že to staré nestačí. Uvěřili, že Ježíš je ten pravý. Co on říká o Bohu, je pravda. Bůh je laskavý a smílivý. Z Boha nejde strach, nýbrž naděje. A nežli o Bohu složitě spekulovat, je lepší obracet se na něj jako dítě s důvěrou. Ježíš tuhle víru žil – radostně a důsledně. Až do smrti, a díky Bohu žije od velikonočního jitra dál. Pavel a ti další chtěli žít s Ježíšem, žít jeho vírou, jeho nadějí, jeho láskou. Věřili, že Kristovo evangelium má budoucnost. Jenže...

Jenže se svým novým přesvědčením přestali hodit tam, kde kdysi byli doma. Už pro ně nebylo místo ve společenství, kde se dříve modlívali. Pořád se odvolávali na Ježíše a to starověrci nedokázali skousnout. Ovšem ještě bolestnější bylo neporozumění v rodině. Jeden se přidal ke Kristu, jiný ne. Jeden žil novou nadějí a druhý žil postaru. Stovky a tisíce prvních křesťanů zakoušely smutek, že jejich blízcí neposlechli Boží nabídku. A toho smutku muselo být tuze mnoho. Celý židovský národ se rozdělil v názoru na Ježíše. Křesťanům se v hlavě (či spíše v srdci) rojily otázky, jak je to možné. Jak to, že jejich drazí blízcí ani jejich sousedé Ježíše nepřijali? Jak to, že si naplnění Božích slibů všimli jen někteří?

Zklamání nad vlastní rodinou, nad vlastními přáteli, nad vlastním národem. Nepřipomíná vám to něco? Tohle zklamání nepatří jen do apoštolské církve. Kolik podobného zklamání je mezi námi, současnými křesťany? Kolik lítosti je právě ve vašich srdcích? Lítosti nad vlastními dětmi a vnoučaty, které jaksi nenacházejí cestu k Ježíšově pravdě. Těch pokřtěných a konfirmandů, kolik najdeme v matrikách, a kde jsou nyní!? A už vůbec nemluvě o trápení nad naším národem. Prý národ husitů. Ale kdeže! Nejateističtější národ v Evropě jsou Češi dnes. Věru se nemáme čím chlubit. My, věřící 21. století, zažíváme totéž, co křesťané ve století prvním. Máme víru v srdci a zároveň je nám smutno, že kolem nás je víry tak málo. Že druzí neznají radost a hlubokou důvěru, kterou poskytuje evangelium.

Apoštol Pavel se stal mluvčím nás všech, kteří se trápíme kvůli nevěře svých milých. Ve třech dlouhých kapitolách přemítá o svém národu, o lidech, které má rád a s nimiž chce sdílet to nejdůležitější v životě. Přemýšlí, proč jsou hluší k pravdě o Bohu. Pavel sice ve svém dopise uvažuje jmenovitě o izraelském národu, jemuž patří

zvláštní místo v dějinách spásy, ale tyto jeho úvahy lze částečně vztáhnout i na nás ostatní, na nás nežidy. Z přečteného oddílu promlouvají obzvláště silně tři Pavlovy výroky.

Zaprvé. Abyste nespoležali na svou vlastní moudrost, chtěl bych, bratři, abyste věděli o tomto tajemství. (25) Pavel varuje před vlastním domýšlením, kdo je do spásy zahrnut a kdo ne. Varuje před rozumováním, kdo se protáhne těsnou branou do Božího království a kdo zůstane venku. Nechává prostor Božímu rozhodnutí, svrchovanosti. Pán Bůh nedal člověku právo říkat o druhých lidech „ten je spasen“, „tenhle není spasen“. Nemáme právo vynášet takové soudy. Dílo spásy je dílo Boží a my neznáme všechny jeho souvislosti. Je v něm i veliký kus tajemství. Třeba někdo zatím odolává evangeliu jen proto, aby k pravdě přiměl někoho jiného. To zaprvé.

Zadruhé. Bude spasen všechen Izrael, jak je psáno: Přejde ze Sióna vysvoboditel, odvrátí od Jákoba bezbožnost; to bude má smlouva s nimi, až sejmu jejich hříchy. (26n) Pavel vidí zatvrzelost svého vlastního národa, a přesto neztrácí naději. Věří Bohu, že se vypořádá s lidskými vinami. Věří, že pro každého je místo v Božím srdci. Že není takového člověka, pro něhož by neplatila Ježíšova vysvobozující oběť. Apoštol Pavel má velikou naději pro svůj národ. Ještě není všem dnům konec, ještě pořád Pán Bůh jedná, ještě se toho může hodně změnit. I nevíra se může změnit ve víru. Učme se od Pavla naději. Při myšlence na své nevěřící příbuzné a přátele, při pohledu na zástupy novodobých pohanů neztrácet naději. I kvůli nim přece přišel Vysvoboditel Ježíš a jeho slovo míří ke každému. Jeho dobré slovo působí a rozhlašovat ho je náš křesťanský úkol.

A do třetice: Přečtu pár veršů a všimněte si, jak se v nich střídají dvě slova. Neposlušnost a slitování. Jako vy jste kdysi Boha neposlouchali, nyní však jste došli slitování pro jejich neposlušnost, tak i oni nyní upadli v neposlušnost, aby také došli slitování, jakého se dostalo vám. Bůh totiž všechny uzavřel pod neposlušnost, aby se nade všemi slitoval. (30nn) Jistě, verše nejsou úplně přehledné, ale jedno ukazují jasně. K pohledu na lidskou neposlušnost Pavel připojuje pohled na Boží slitování. Ano, lidé jsou a budou neposlušní Boha. Ovšem u Boha slitování znamená více než neposlušnost. Z vlastního života sami víme, že Pán Bůh nám připravil odpuštění všech vin.

A odpuštění připravil i pro ty, kdo dosud v neposlušnosti setrvávají.
Amen

MODLITBA

Chvála ti patří, náš Bože, neboť u tebe je pro všechny dost slitování.
Amen

PÍSEŇ č. 693 Ježíš hříšné přijímá

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Bože plný slitování, protože vidíme, co si lidé navzájem dělají, a tušíme, čeho jsme my sami schopni, protože si už sami sebou nemůžeme být tak jisti, protože zlo kolem sebe a v sobě už nechceme zlehčovat a zamlouvat – prosíme tě: dej nám moudrost a sílu a chraň nás před svévolí a neposlušností.

Prosíme za své příbuzné a přátele, hlavně za děti a vnoučata, kteří tě neznají. Ty víš, jak nás bolí jejich nevíra. Prosíme, slituj se nad nimi, odpusť jejich vzdor a dej se jim poznat jako živý Bůh.

Prosíme za nás, učiň z nás věrohodné svědky evangelia. Ať se opravdově radujeme z tvého království, ať máme lásku, ať z nás číší naděje, ať se na nás ukazuje bohatství tvých darů.

Přimlouváme se za náš národ. Děsí nás spousta bezbožnosti. Pane, smiluj se a dej církvím v naší zemi přesvědčivá slova. Vyznáváme, že i v našem sboru jsme mnohé nezvládli. Mnoho bratrů a sester se ztratilo, jejich víra zplaněla, jejich křest se promarnil. Slituj se nad naší nedokonalostí a obnov naše společenství.

Přimlouváme se za nemocné z naší blízkosti. V slabosti těla posilni jejich ducha a zachovej je v naší blízkosti.

Přimlouváme se za všechny, kteří jsou vinni ničením lidského života. Za ty, kdo kolem sebe šíří hrůzu, kdo mají zálibu v trápení druhých. Prosíme: suď je, změň je, učiň je citlivými pro cizí bídu.

Ved' nás k úctě před tebou a před životem, který tvoříš.

Vyslyš naše tiché modlitby...

Jako děti Boží, modleme se společně: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Mojžíš řekl Hospodinu: „Hleď, ty mi říkáš: Vyved' tento lid. Ale nesdělil jsi mi, koho chceš se mnou poslat, ačkoli jsi mi řekl: „Já tě znám jménem, našel jsi u mne milost.“ Jestliže jsem tedy nyní u tebe našel milost, dej mi poznat svou cestu, abych poznal tebe a našel u tebe milost; pohleď, vždyť tento pronárod je tvůj lid.“ Odvětil: „Já sám půjdu s vámi a dám vám odpočínutí.“ Mojžíš mu řekl: „Kdyby s námi neměla být tvá přítomnost, pak nás odtud nevyváděj! Podle čeho jiného by se poznalo, že jsem u tebe našel milost já i tvůj lid, ne-li podle toho, že s námi půjdeš; tím budeme odlišeni, já i tvůj lid, od každého lidu na tváři země.“ Hospodin Mojžíšovi odvětil: „Učiním i tuto věc, o které mluvíš, protože jsi u mne našel milost a já tě znám jménem.“ I řekl: „Dovol mi spatřit svou slávu!“ Hospodin odpověděl: „Všechna má dobrota přejde před tebou a vyslovím před tebou jméno Hospodin. Smiluji se však, nad kým se smiluji, a slituji se, nad kým se slituji.“ (Ex 33, 12–19)

POŽEHNÁNÍ

At' ti Hospodin žehná a chrání tě! At' Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv! At' Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem!

Amen

PÍSEŇ č. 579 Ó Králi věků důstojný

KDO POLOŽÍ RUKU NA PLUH

VSTUPNÍ SLOVA

Ve jménu Boha Otce, Syna i Ducha svatého.

Milí přátelé, bratři a sestry, vítám vás všechny při dnešních bohoslužbách.

Připojme se k vyznání starozákonního žalmisty:

*Hospodin je světlo mé a moje spása, koho bych se bál?
Hospodin je záštita mého života, z koho bych měl strach?
O jedno jsem prosil Hospodina a jen o to budu usilovat: Abych
v domě Hospodinově směl bydlet po všechny dny, co živ budu.*
(Ž 27, 1. 4) Amen

PÍSEŇ č. 217 Povstali jsme z lože svého

MODLITBA

Hospodine, náš dobrý Pane! Po týdnu jsme opět tady – při bohoslužbách. A jsme tady proto, protože to je pro nás velmi důležité. Děkujeme ti za ten rytmus týdne a neděle, práce a odpočinku. Jsme tady, abychom se zastavili, stanuli před tebou. Ztišili se, otevřeli se tobě a tvému Slovu a tak načerpali sílu pro další dny.

Děkujeme ti za to, že sem můžeme pravidelně přicházet. Děkujeme ti, že jsi nás oslovil a probudil v nás víru. Děkujeme ti za společenství církve i tohoto sboru. Děkujeme ti, že se nám tento dům stal duchovním domovem. Děkujeme ti, že zde můžeme čerpat povzbuzení, sílu, ale také radost a naději. Děkujeme ti za přítomnost druhých okolo nás, za společenství víry.

Děkujeme za ten zvláštní organismus církve, za pestrost a různost každého z nás. I za to, že každý zde máme své místo před tebou i před druhými. Děkujeme ti i za bohoslužby, za to zvláštní dění, které nás přivádí pod povrch věcí, odhaluje tajemství života i tohoto světa. Které nás učí vidět více než jen to, co je bezprostředně okolo nás.

Ty jsi, Hospodine, Tvůrce a Dárce všeho. Z tvé milosti a tvé vůle žijeme, dýcháme, pohybujeme se. Proto sem přicházíme, abychom tě chválili, děkovali ti a prosili tě. A tak i dnes v tuto chvíli stojíme před tebou – vděčně i pokorně. A prosíme, abys k nám přišel ve svém Duchu svatém a požehnal každému z nás tak, jak to kdo potřebuje. Vždyť ty nás znáš nejlépe a víš, co se v našich srdcích odehrává. – Tobě buď sláva na věky věků. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z První knihy Královské, 19. kapitoly, od 19. do 21. verše:

Odešel odtud a našel Elišu, syna Šáfatova, jak orá. Bylo před ním dvanáct spřežení a on sám při dvanáctém...

PÍSEŇ č. 680 Nás zavolal jsi, Pane

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je i základem kázání, je z Evangelia podle Lukáše, 9. kapitoly, 61. a 62. verš:

A jiný mu řekl: „Budu tě následovat, Pane. Ale napřed mi dovoľ, abych se rozloučil se svou rodinou.“ Ježíš mu řekl: „Kdo položí ruku na pluh a ohlíží se zpět, není způsobilý pro království Boží.“

Kdosi přišel za Ježíšem se slovy, že ho bude následovat. A takové se mu dostalo odpovědi.

1. Položit ruku na pluh. Co to znamená? No přece pustit se do nějaké činnosti! Spojit svůj život s nějakou úlohou. Když na něco položí svou ruku, tak to беру za své. Říkám tím: Ano! Tady teď jsem a tohle teď dělám. Tady mě najdete.

Položit svou ruku na pluh je zde obrazem lidské víry v Pána Boha. Je to obraz následování Ježíše Krista. Pokládám svou ruku. Chytám se ho. Držím se ho. Slyšíme v těch slovech něco důležitého o rozhodnutí. Já jsem přece tu svou ruku na pluh pokládat nemusel. Nebo jsem si mohl vybrat něco jiného. Křesťanská víra je vždy

oboustranná záležitost. Pán Bůh nás zve na své pole, ale my to pozvání zaslechnout a přijmout můžeme nebo nemusíme. Rozhodnutí je na nás.

Máme na výběr. Můžeme volit zda, kam a kdy půjdeme. A zda vůbec na nějaké pole půjdeme. Nikam chodit nemusíme. K víře nás nikdo nenutí. Pán Bůh miluje lidskou svobodu. Je to pro něj nesmírně drahá věc. Říká: Človče, nemusíš! Nenutím tě! Jsi zván! Nechci, abys za mnou šel pod nátlakem! Je to na tobě, zda položíš svou ruku na pluh! Ani vy jste dnes nemuseli přijít. Ale rozhodli jste se a přišli. A právě toto rozhodnutí máme teď před očima. Kdo položil svou ruku na pluh, vydal se na cestu. Rozhodl se svobodně, ale též závazně. Položením ruky na pluh vzniká vztah. Pouto. Závazek. Položení ruky na pluh znamená, že jsem se pro něco rozhodl a беру to vážně a jdu.

2. Pluh. A teď se na chvíli zastavme u toho pluhu. Proč není obrazem křesťanské víry třeba plavba výletní lodí nebo vyhlídkový let balónem? Proč je to zrovna pluh? Asi je to jasné. Pluh je takový obyčejný, přízemní nástroj. Ryje se jím v zemi, člověk se ušpiní. Ale hlavně za tím slovem slyšíme práci. Těžkou a namáhavou.

Tak i tohle je víra. Položili jsme svou ruku na pluh. Řekli jsme: Ano, jdeme! Možná je křesťanství pro člověka dnešní doby málo atraktivní právě kvůli tomu pluhu. Kdybychom lidem nabízeli více atrakcí (náboženských letů balónem), možná by byl o křesťanství větší zájem. Kdo ví? Náš Pán však mluvil tenkrát zrovna o pluhu.

Pluh, to je prostě práce. Nohy se boří do hlíny. Pot teče po tváři. Ruce má člověk ztvrdlé a těžko se mu dýchá. Křesťanská víra není nezávazná intelektuální kratochvíle. Ani jen součást rodinné či společenské tradice. Je to práce na poli. A tím polem je můj život. Jsou to mé dny a moje zaplevelené nitro. Je to mé zaměstnání, můj dům, moje rodina, jsou to moji sousedé, je to můj sbor apod. Položit ruku na pluh – následovat Krista – znamená pracovat na tomto poli od rána do večera, prostě až do úmoru.

Ten, kdo položí ruku na pluh, zřídka se pohodlí. Takový člověk i něco obětuje. Nemůže dělat více věcí najednou. Nelze držet pluh jen tak napůl (jednou rukou), chce to celého člověka.

3. A hlavně nelze se ohlížet zpět. Ano, tak to tenkrát Kristus říkal: Že kdo položí ruku na pluh a ohlíží se nazpátek, není způsobilý pro Boží království. Přemýšlejme, co znamená to ohlížení nazpátek.

V našem příběhu to Ježíš řekl muži, který se chtěl jít domů rozloučit s rodinou. Jistě, je to nadsázka. Ale Kristus tím chce zdůraznit závazek. Náročnost povolání. Vážnost rozhodnutí. (Vzpomeňme, že Eliáš se vrátit a rozloučit mohl. Tady jde ještě o víc.) Když jsi, člověče, položil svou ruku na pluh, když ses pro mne rozhodl, říká Kristus, tak už se nemůžeš vracet k tomu, co bylo dříve. Svůj starý domov, starý způsob života, jsi opustil. Nechal za sebou. K tomu, co bylo, kde a jak jsi žil, se už nevracej, ale jdi kupředu. A nepošilhávej po tom, co bylo dříve.

Ohlížet se nazpátek, to je také obraz nerozhodnosti. Žít trochu v tom starém a trochu v tom novém. Dívat se kupředu, ale hned se zase otáčet zpět. Držet se pluhu, a přitom vzpomínat na to, co bylo. Žít ve vzpomínkách a fantaziích. Jako ti izraelští, kteří utekli z egyptského otroctví a přitom vzpomínali na hrnce plné masa, které měli v Egyptě. Jejich cesta vede kupředu, ale jejich vzpomínky jdou směrem přesně opačným. Tak tedy: Žij v realitě!

Ale ohlížet se nazpátek může člověk i z jiného důvodu. Představme si toho oráče, jak kráčí, ruku na pluhu. A co chvíli se otáčí, aby svou práci posoudil. Takže ohlížení jako hodnocení. Co jsem udělal dobře, co jsem dokázal. Problémem však je, že je to vždy mé (!) hodnocení. Hodnocení člověka, který má jít kupředu s pluhem v ruce. Člověka, kterému chybí odstup. Nějak svůj život totiž vidím já a nějak jinak jej může vidět Pán Bůh.

Jistěže je důležité, abychom uměli svůj život, svou víru i práci nějak reflektovat. Abychom se uměli zamyslet nad tím, jak žijeme a co děláme. A tak se poučili. Ale to ohlížení nazpátek v sobě může nést celou řadu nebezpečí: Hodnotím, posuzuji, jsem spokojený. Anebo také vzpomínám a ulpívám na tom, co bylo! Jako by nám Kristus říkal: Zbytečně se neotáčejte, ať neztratíte směr cesty a cíl. Minulost je dobrá, ale nedá se z ní žít. Vy se máte upínat k budoucnosti. A hlavně svou cestu za pluhem nepoměřujte vy sami.

Jak je to osvobodivé pro náš společný život v církvi a ve sboru. Máme se snažit tady ve sboru společně žít. A předávat evangelium svému okolí jak nejlépe umíme. A přitom se netrápit tím, co se kde nepovedlo. Zda někam přišlo více, či méně lidí. Proč někdo někam nepřišel a přitom přijít mohl. Nebo se naopak radovat, jak něco skvěle dopadlo a propadat tak sebeuspokojení, jak jsme dobří. Všichni držíme

v ruce pluh. Na svém osobním (rodinném) poli i na společném poli našeho sboru. Ale my sami hodnotit a poměřovat nemáme.

A také je to slovo pro ty, kterých se zmocňuje únava. Anebo zklamání z církve. Mám ve svých představách ideální podobu našeho sboru, ale realita je tak často jiná. Jsem rozmrzelý, smutný. I to je přirozené. Ale hlavně na těch svých představách neulpívat! Že něco není podle mého. Neotáčet se! Jde se dál! A pro nějaký kámen nebo kořen, o který se pluh zasekl, nepřestávat vidět celé pole, které je před námi. Pro jednu pokřivenou brázdou nepouštět z ruky pluh. I to je víra.

4. Kdo se otáčí, není způsobilý pro Boží království. Takže: Způsobilý je ten člověk, který jde kupředu. Třeba pomalu, ale soustředěně. Trpělivě. Pečlivě krok za krokem, ruku na pluhu. Způsobilý je ten, který má své oči i srdce zaměřené na cíl cesty, tedy na Krista. Který není roztěkaný do všech stran, ale soustředěně jde kupředu. Takový člověk se Bohu líbí. Když trpělivě žije svou víru den co den, bez velkých řečí a velkých gest. Odevzdaně Bohu. Takový člověk je způsobilý pro království Boží.

Křesťanská víra, byť pramení z toho, co se kdysi událo, je orientována do budoucnosti. Ani my se tady nescházíme proto, abychom vzpomínali, posuzovali a hodnotili věci minulé. To není na nás! Víra žije přítomností a upíná se k tomu, co je před námi. Jako jednotlivci i jako sbor se máme držet toho Božího pluhu. Před očima mít Krista. Máme co nejlépe dělat svou práci na tom poli našeho života a ostatní nechat na Bohu. Máme jít kupředu. A hlavně se zbytečně neotáčet.

Amen

MODLITBA

Hospodine, ty jsi pro nás a pro naši spásu poslal na zem svého Syna Ježíše Krista. A on nás pozval na cestu následování. Stali jsme se jeho učedníky. Prosíme tě o sílu Ducha svatého. Abychom na jeho cestě setrvali, jeho slovům rozuměli, jeho vůli plnili a všechno své jednání i rozhodování na něm zakládali.

Amen

PÍSEŇ č. 252 Buď chválen, milý Ježíši

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Hospodine, náš nebeský Otče! Ty jsi nás oslovil a pozval na cestu následování Ježíše Krista. Prosíme tě, když jsme se pro tebe rozhodli a položili ruku na pluh, dej, ať jsme ve víře vytrvalí, ať své rozhodnutí bereme vážně a zodpovědně. Prosíme tě, abychom na cestě víry setrvali a nenechali se odradit různými překážkami nebo protivenstvími.

Prosíme tě, uč nás také tomu, že cesta víry je nikdy nekončící práce. Proto dej, ať máme svůj pohled upřený k tobě – cíli své cesty. Prosíme tě, abychom se zbytečně neohlíželi nazpátek. Abychom nelitovali, nevzpomínali, neulpívali na tom, co bylo. Abychom také sami nehodnotili a nepoměřovali svou práci, ale konečné slovo nechávali na tobě. Prosíme tě, přitahuj nás svou budoucností. Dej, ať žijeme očekáváním, ať jsme v životě nesení nadějí.

Prosíme také za všechny ty, kteří z tvé cesty sešli a na tebe zapomněli. Prosíme za všechny, kteří prošli tímto sborem a tobě se vzdálili. Přitahuj si je k sobě, vstupuj do jejich životů, oslovuj je.

Prosíme za ty, kteří mají svou ruku položenou na pluhu, jdou za tebou, ale přitom se stále otáčejí a pošilhávají po jiných věcech a jiných cestách. Dej, aby se ti odevzdávali cele a svou pozornost na tebe nerozměňovali.

Prosíme za naše rodiny, za naše děti a vnoučata. Prosíme za naše blízké. Prosíme za tento sbor. Prosíme za každého člověka, který sem přichází. Prosíme za všechna setkání v tomto sboru.

Prosíme za naše město a celou naši zemi. Prosíme, abychom jako křesťané byli dobrým svědectvím o tobě. Aby tak i skrze nás mohli tebe druzí lidé poznávat.

Prosíme za lidi, kteří prožívají těžké období. Za nemocné, slabé, staré, bezradné, znesvářené, osamělé. Prosíme za ty, kteří si nevědí rady se svým životem, za ty, kteří se bojí.

Myslíme také na všechna neklidná místa našeho světa. Prosíme za utišení válek, nepokojů, prosíme o pomoc pro všechny trpící.

Slyš nás, náš nebeský Otče, když k tobě takto společně
voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

*Nemyslím, že bych již byl u cíle anebo již dosáhl dokonalosti;
běžím však, abych se jí zmocnil, protože mne se zmocnil
Kristus Ježíš. Bratří, já nemám za to, že jsem již u cíle; jen to
mohu říci: zapomínaje na to, co je za mnou, upřen k tomu, co
je přede mnou, běžím k cíli, abych získal nebeskou cenu, jíž je
Boží povolání v Kristu Ježíši. (F 3, 12–14)*

POŽEHNÁNÍ

*Požehnání všemohoucího Boha Otce, Syna i Ducha svatého
necht' na vás sestoupí a zůstává s vámi nyní i na věky věků.
Amen*

PÍSEŇ č. 489 Tvé požehnání, dobrý Otče

VYSSVOBOZENÍ Z OTROCTVÍ ZÁNIKU

VSTUPNÍ SLOVA

Jak vysoko nad zemí je nebe, tak mohutně se klene jeho milosrdenství nad těmi, kdo se ho bojí; jak je vzdálen východ od západu, tak od nás vzdaluje naše nevěrnosti. Jako se nad syny slitovává otec, slitovává se Hospodin nad těmi, kdo se ho bojí. On ví, že jsme jen stvoření, pamatuje, že jsme prach. (Ž 103, 11–14) Amen

PÍSEŇ č. 103 Ó dobrořeč, má duše, Bohu svému (1–7)

MODLITBA

Bože náš, v jitru nového dne naše duše hledá tebe. Chceme ti být blízko každý den. V den sváteční se však tato naše touha nepromítá jen do našich morálních postojů. V tento den tě velebíme i svými ústy. Dobrořečíme ti jimi za tvé milosrdenství, v němž nám nepočítáš naše viny a z našich úletů nás stále znovu vracíš do života. Napravuješ, co jsme pokazili. Uzdravuješ naše nemoci. A tam, kde vstupujeme do údolí stínu smrti, nám jdeš vstříc ve svém vzkříšeném Synu. Děkujeme ti za jeho lidskou, a proto nám tak blízkou podobu. Ty, Bůh, který sedí v nepřístupitelném světle, jsi v něm sestoupil do svého od sebe odpadlého stvoření, abys ho spasil. Nás, bytosti učiněné ke tvému obrazu – a navzdory tomu viníky destrukce tohoto světa – na prvním místě. Prosíme, otevírej nám mysl pro své spásné jednání a proměňuj nás jím zpět do podoby, kterou jsme od tebe dostali na počátku. Ať tvůj Boží Duch kraluje našemu lidskému duchu a činí z nás poslušné děti Boží. V důvěře ve tvé milosrdenství očekáváme, že na nás své dílo spásy naplníš. Amen

ČTENÍ PÍSM A SVATÉHO

Z První knihy Mojžíšovy, zvané též Genesis, budeme číst oddíl zapsaný ve 3. kapitole, od verše 8. do 19.:

*Tu uslyšeli hlas Hospodina Boha procházejícího se po zahradě
za denního vánku. I ukryli se člověk a jeho žena před
Hospodinem...*

PÍSEŇ č. 189 Hrad přepevný jest Pán Bůh náš

KÁZÁNÍ

Text dnešního kázání nalezneme v Epištole Římanům, kapitole 8., ve verších 18. až 25.:

*Soudím totiž, že utrpení nynějšího času se nedají srovnat
s budoucí slávou, která má být na nás zjevena. Celé tvorstvo
toužebně vyhlíží...*

Milí bratři a sestry, nežijeme v čase, v němž by nás deptalo nějaké obecné, z vnějšku na nás doléhající utrpení. Jako národu i jako v něm žijící křesťanské menšině se nám daří dobře. Nikdo nás nepronásleduje ani nám neusiluje o život. Připadá nám to vlastně normální. Ale ve světě kolem nás to zdaleka normální není. A tento svět, v němž je utrpení stejně jako v apoštolově době společenskou realitou, se k nám přitom přibližuje. Ještě tu není, a to je důvodem k vděčnosti. To přibližování by nás však mělo podnítit k tomu, abychom mu jen apaticky nepřihlíželi, ale vzepřeli se mu. Křesťan nemá utrpení pouze nést. On mu má i vzdorovat. Apoštol Jakub píše: Vzepřete se ďáblu a uteče od vás. Moudrost, o kterou ve svých modlitbách Pána Boha tak rádi prosíme, určitě nespočívá v tom, že budeme ďáblu do svých domovů zametat cestičky. Moudré je naopak vzepřít se mu a utrpení, které s sebou přináší, tak stavět hráze. Křesťansky věřit neznamená každého zvát do svého domu. Ježíš činí zásadní rozdíl mezi tím, kdo vchází do ovčince dveřmi, a tím, kdo přelézá ohradu.

Ačkoli na rozdíl od Pavla nežijeme v čase obecného, zvnějšku na nás doléhajícího utrpení, souží nás nejrůznější osobní trápení a bolesti: Nemoci, strach o své blízké, samota, hořké rozpoznání, že spoustu svých životních snů nedokážeme naplnit. Nezřídka nás to vede k zoufalství a apatii. I mladíci, kteří ještě naplno nezažili utrpení těla, vědí, co je utrpení duše. Apoštol je přesvědčen, že všechno, co rve naše

nitro, bude jednou převáženo realitou právě opačnou: slávou. Píše, že tato sláva bude na nás zjevena. Na nás, kteří tolikrát ztrácíme naději a máme chuť se na všechno vykašlat. Na svou životní odpovědnost, na Boha i na lidi. I když tomuto pokušení nejednou podléháme, přesto jdeme vstříc slávě. Ne proto, že jsme tak dobří, ale proto, že Bůh je tak milostivý. Pavel píše, že tento finální stav toužebně vyhlíží celé tvorstvo. Možná nám to připadá trochu přitažené za vlasy. Celé tvorstvo? Ale ona v tom je logika: Kde lidé nabývají podoby Božích synů, tam se daří lépe i psovi, krávě či koni. Proto nejenom ti, jímž v životě zazářil Kristus, ale celé tvorstvo sténá a pracuje k porodu.

Apoštol dává tyto jeho projevy do souvislosti s vysvobozením z otroctví zániku. Jako by se i před „němými tvářemi“ otevírala nějaká forma nebeské budoucnosti. Očekávané zjevení slávy, která překryje všechno utrpení, vyvede tvorstvo ze zajetí marnosti. Apoštol uvádí, že se tvorstvo do této marnosti nepropadlo vlastní vinou, ale vinou toho, kdo je nezvládnutím své role této marnosti vydal. Onou odpovědnou osobou, která měla za úkol stvoření obdělávat a střežit, jsme my, lidé. Svým selháním jsme bezesporu na prvním místě znevěrohodnili sebe. Postavili jsme jím však i otazník nad všechno živé. Jakou kvalitu může mít stvoření, které nikdo neobdělává a nestřeží? Co v něm získává navrch, když planí a je devastováno? Spásná proměna, o které apoštol mluví, bude znamenat i rehabilitaci všeho, co se zvrhlo, protože jsme to my, lidé neobdělávali a nestřežili. Podle některých biblických výpovědí nakonec nebe a země pominou. Na jiných místech se však píše o novém nebi a nové zemi. V listě Římanům se apoštol Pavel přiklání k té druhé variantě.

Naděje toužebně vyhlížená celým tvorstvem stojí a padá s proměnou člověka. S jeho proměnou je spojen veškerý spásný pohyb. Realitou nynějšího času je ovšem i v těch nejideálnějších dobách utrpení. Kde lidé mřou, tam není ráj. Křesťané se někdy pokoušejí tíživou realitu utrpení všelijak zamaskovat či popřít. Tváří se, jako by zaslíbená sláva na nich už spočinula. Vždycky však vyjde najevo, že tomu tak není. Napětí mezi nynějším časem utrpení a zaslíbeným budoucím časem slávy řeší apoštol konstatováním, že jsme spaseni v naději. A na vysvětlenou, proč tak činí, dodává: Naděje, kterou je vidět, není už naděje. Takový stav je přece skutečnost! A my víme, že

skutečnost nynějšího času je jiná. I ten nejzbožnější život zná neúspěch, ničí ho nemoci a limituje smrt. Pavel na rozdíl od blouznivců minulosti i přítomnosti utrpení nynějšího času nemaskuje ani nepopírá. On se s ním vyrovnává tím, že mu vzdoruje, a na co jeho síly nestačí, to prostě nese.

Nadějí tvorstva je proměna člověka. Vystřídání potomků starého, z ráje vyhnaného, Adama potomky nového, do ráje přivádějícího Adama. Ztracená sláva Božích dětí je nalézána tam, kde se rozhodující silou našeho myšlení a z něj vyrůstajícího jednání, stane Boží Duch. Ten totiž člověka přivádí k onomu novému Adamovi, Kristu. K jeho Slovu a jeho stolu. Ti, kteří se sytí pokrmem, který nabízí Kristus, jsou daleci toho pyšně se domnívat, že už na sobě nesou slávu Božích synů. Boží Duch je vede k pokornému očekávání přijetí za syny, totiž vykoupení svého těla. Kdo má Ducha, ten ví, že je Božím synem v naději. Povaha té naděje se dá přirovnat ke „smlouvě o smlouvě budoucí“. Touto smlouvou je fakticky dohoda uzavřena. Přesto však je ještě třeba před jejím viditelným naplněním podepsat „finální“ smlouvu, která ztvdí onu „pracovní“. To proto, že v utrpení nynějšího času lze ještě selhat, dohodu nedodržet, víru zapřít. To je důvod, proč křesťanu v jeho touze po slávě Božích synů sluší zdrženlivost.

Ruku v ruce s touto zdrženlivostí jde ovšem i práce k porodu. Z celého tvorstva pro ni máme my křesťané nejvyšší kvalifikaci. Víme totiž o Spasiteli. Známe jeho zaslíbení, máme zkušenost s jeho věrností. Jeho Duch proměňuje toho našeho. Činí ho sobě podobného. Práce k porodu je jednání, které z utrpení nynějšího času činí podhoubí slávy času budoucího. Ty porodní stahy se dějí v duchovní i tělesné rovině. Nestačí kázat evangelium o Boží lásce. Je třeba rovněž vzdorovat všemu, co utrpení nynějšího času působí. Ať zevnějšku, ať zevnitř. Utrpení ze světa v nynějším čase sice neodstraníme, přesto však o to nesmíme přestat usilovat. A činit tak v naději, že budoucí sláva zahojí všechny rány a převáží všechny ztráty, které přitom utrpíme. Podle apoštola smíme v tomto nasazení čekat vykoupení svého těla. Toto vykoupení pak definitivně zjeví slávu Božích synů. Tak jako se tato sláva stala viditelnou ve vzkříšeném těle Ježíšově,

bude patrná i na oslavených tělech těch, kteří doufají v to, co nevidí,
pracují pro to a trpělivě to očekávají. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, když je nám těžko, ničí nás bolest a zmocňuje se nás úzkost, hledíme k tobě. Tys také v čase, do kterého jsi za námi ze své věčnosti vstoupil, trpěl. Přesto nyní sedíš obestřen slávou na Boží pravici. Boží Duch nás ujišťuje, že se pro tvou oběť i všechno naše utrpení změní v jásot. To nás i v těch nejtěžších chvílích sílí a povzbuzuje. Amen

PÍSEŇ č. 236 Ježíši, Pane nejvyšší

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, spolu se vším tvorstvem sténáme a pracujeme k porodu nového stvoření. Svět, v němž žijeme, strádá tolikerým utrpením a naplňuje ho tolik hrůz. Rozkládá ho faleš, ničí zloba, bezohlednost a sobectví. Dej nám odvahu těmto ďábelským silám vzdorovat. Prosíme za lidi, kteří jsou svými životními zápasy natolik vyčerpani, že jsou už syti tohoto času a jediným jejich potěšením je výhled k době, v níž se zjeví sláva Božích synů. Přijmi je do ní. Prosíme za Zemi, kterou jsi svěřil do naší péče. Ať ji nenecháváme pustnout a zarůstat plevelem všeho možného zla, ale podle tvé vůle ji obděláváme a střežíme. Ať z našich životů mizí projevy, které utrpení působí, a my ať se smíme před sebe dívat s nadějí na slavnou budoucnost, kterou jsi nám přichystal. Ať se ji nesnažíme křečovitě strhnout z nebe na zem, ale trpělivě jí připravujeme cestu a nadějně ji očekáváme. Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

A proto neklesáme na mysli: i když navenek hyneme, vnitřně se den ze dne obnovujeme.

Toto krátké a lehké soužení působí přenesmírnou váhu věčné slávy nám, kteří nehledíme k viditelnému, nýbrž k neviditelnému. Viditelné je dočasné, neviditelné však věčné. (2 K 4, 16–18)

POŽEHNÁNÍ

I kdyby ustoupily hory a pohnuly se pahorky, moje milosrdenství od tebe neodstoupí a smlouva mého pokoje se nepohne, praví Hospodin, tvůj slitovník. Amen

PÍSEŇ č. 253 Můj klenote ze všech nejkrásnější

SVĚDEK VĚRNÝ A PRAVÝ

VSTUPNÍ SLOVA

Chválu vzdávám Hospodinu celým srdcem, v kruhu přímých, v shromáždění. Činy jeho rukou jsou pravda a právo, všechna jeho ustanovení jsou věrná, spolehlivá navěky a navždy, pravdou a přímostí vytvořená. Počátek moudrosti je bát se Hospodina; velice jsou prozíraví všichni, kdo tak činí. (Ž 111, 1. 7–8. 10ab) Amen

PÍSEŇ č. 111 Slavit budu Boha svého

MODLITBA

Hospodine, tebe respektovat, tebe milovat, tebe velebit je počínání, jímž potvrzujeme výjimečnost lidství. Tyto projevy způsobují, že přestáváme být pouze živočichy, kteří se rvou o kořist, jedí, spí, rozmnožují se, trpí a v úzkosti umírají. Respektovat, milovat a velebit tebe znamená, že naši mysl neovlivňují pouze naše smysly, ale vstupuje do ní i to, co je jimi nezachytitelné, co je sdělením přicházejícím z nebe. Děkujeme ti za to, žeš nás svým Duchem napojil na tento zdroj poznání. Bez něj bychom znali pouze půlku pravdy. Tu zemskou, která dohlédne jen ke kříži a hrobu. Půlka pravdy je však ve skutečnosti lží. Děkujeme ti za to, žeš nám ve svém Synu odhalil pravdu celou a od jeho smrti nás odkázal k jeho vzkříšení. Tato pravda o životě toho, který se z tebe narodil, nás vede k Ježíšovu následování. Pouze v něm je lidský život pravdivý a tvůj soud nad ním je proto navzdory všem jeho selháním milostivý. Vzdáváme ti chválu za to, že nás svým Slovem přivádíš k moudrosti srdce a umožňuješ nám tak žít v pravdě, která se snoubí s věčností. Amen

ČTENÍ PÍSM A SVATÉHO

Z Evangelia podle Jana budeme číst oddíl zapsaný ve 14. kapitole, verších 15. až 27.:

Milujete-li mne, budete zachovávat má přikázání; a já požádám Otce a on vám dá...

PÍSEŇ č. 172 Od věků Bůh, od věků Král

KÁZÁNÍ

Text dnešního kázání nalézáme v knize Zjevení, v kapitole 3., verších 14. až 22. V Ekumenickém překladu je ten oddíl nadepsán List do Laodikeje:

Andělu církve v Laodikeji piš: Toto praví ten, jehož jméno jest Amen, svědek věrný a pravý ...

Milí bratři a sestry, co je to za anděla církve v Laodikeji? Vykладаči obvykle uvádějí, že jde o představitele laodikejského sboru. Jedním dech však dodávají, že se obsah listu netýká pouze jeho, ale celého laodikejského sboru. Laodikea ležela v Malé Asii, tedy na území dnešního Turecka. Osoba, která k andělu církve v Laodikeji mluví, má neobvyklé jméno: Amen. Židé by tomu rozuměli. Amen totiž znamená v hebrejštině „pravda“. Ale v Malé Asii se mluvilo na počátku křesťanské doby řecky. Proto bylo třeba ono Amen Laodikejským přeložit. Má-li být zachyceno vše, co to Amen znamená, co vše je v tom obsaženo, pak ten překlad zní: svědek věrný a pravý, počátek stvoření Božího. Délka překladu ukazuje, že každý překlad je současně výkladem. Tolik tedy k adresátovi listu do Laodikeje, a teď se můžeme věnovat jeho vlastnímu sdělení.

V úvodu kupodivu nenarazíme na žádné slavnostní oslovení. Vzkříšený Ježíš, který Apokalyptikovi dopis diktuje, jde okamžitě k věci: Víím o tvých skutečích. V tuto chvíli se ještě mohli Laodikejští domnívat, že budou alespoň mírně pochváleni. Nebyli sice na jejich základě vyhodnoceni jako horcí, ale ani jako studení. To znamená, že byli takovým dobrým průměrem. Ve školním hodnocení je to trojka. A o té učitelé říkají, že je to „pěkná známka“. Pro Ježíše nikoli. Určitě to souvisí s jeho úvodní sebe prezentací jako Pravdy. Pokud půlkou svého života dosvědčujeme pravdu a druhou půlkou přitakáme lži, je to vskutku propadák. Takový život je nečitelný. Když mne to nic nestojí, jsem pravdivý. Když by mně pravda působila újmu, tak lžu. K tomu svědek věrný a pravý nemůže přitakat.

Ani jeden z těch skutků, o kterých ví, Ježíš nezminí. Z hodnocení lidí, kteří je činí, však vyplývá, že polovina z nich souzní s Desaterem a polovina z nich je s ním v rozporu. Laodikejští nejsou nějakými zatvrzelými hříšníky. Ke svatosti ovšem mají daleko. Jejich život víry charakterizuje průměrnost. A svědek věrný a pravý průměrnost nemá rád. Kéž bys byl studený anebo horký! Ale ty jsi vlažný. Představme si, že k nám někdo přijde na večeři a my mu nabídneme vlažný pokrm, vlažné pivo, vlažný čaj... A ten, jehož jméno je Amen, se k nám podle svých slov na večeři chystá. Ježíš hodnotí výše toho, kdo se k němu obrátí zády, než toho, kdo to hraje na obě strany. Komu je zatěžko následovat ho se všemi důsledky, ten ať raději odejde.

Křesťanská církev může existovat i v ateistické společnosti. Její bytí však zásadním způsobem ohrožuje vnitřní vyprázdněnost. To je stav, kdy její formální provoz běží, razítka na úřední listiny se dávají, lidé se na sebe usmívají, jejich srdce však naplňuje lhostejnost. V Apokalyptikově době o sobě ti neslaní, nemastní křesťané říkali, že jsou bohatí, mají všecko a nic už nepotřebují. Dávali tak najevo svou vděčnost, skromnost a zbožnou pokoru: Pán Bůh nás zbohatil, dal nám všecko, nic nám nechybí. My to dnes děláme spíše tak, že si sypeme popel na hlavu a předháníme se v tom, jak „nejme hodni“. Skutečně nejme hodni. Jsme stejně jako Laodikejští ubozí, bédní a nuzní, slepí a nazí. Ale opravdu jsme s tou svou „nehodností“ vnitřně srozuměni? Není to z naší strany jen prázdné gesto?

Radím ti, abys u mne nakoupil zlata ohněm přečištěného, a tak zbohatl. Svědek věrný a pravý zbožnost Laodikejských kritizuje, ale neztrácuje je kvůli ní. Dříve nežli je vyplivne – to je totiž údělem toho, co nesneseme v ústech, jim ještě dává šanci. Mají nakoupit zlata ohněm přečištěného. Za nákup se platí. A čím má nákup větší hodnotu, tím vyšší částku na něj musí kupující vynaložit. Zlato je bezesporu zbožím nejvyšších cenových relací. Chtějí-li tedy Laodikejští změnit svůj úděl, musí se pořádně plácnout přes kapsu. Zdaleka ovšem nejde pouze o peníze. Jde o nasazení, o horlivost, o upřímnou čistotu, která jako bílý šat zakrývá naši adamovskou nahotu. A jde o jasnozřivost, s níž bychom prohlédli a místo polovičatě se chopili toho, co je spásné, vášnivě a pevně.

V epištole Židům čteme, že koho Pán miluje, toho přísně vychovává. Za kritikou, které jsou Laodikejští vystaveni, je láska. Svědek věrný a pravý Laodikejské kárá a trestá z lásky. Kde je v církvi všechno dovoleno a není v ní patrné jasné směřování k tomu, jehož jméno jest Amen, tam nabývá podobu, kterou svědek věrný a pravý kritizuje. Ta kritika míří v prvé řadě na anděly církve, tedy na papeže, biskupy, synodní seniory, faráře. Ti jsou totiž především odpovědní za zvěstování a od něj se odvíjejícího směřování. Týká se však i všech, kteří na tento vlašný způsob zbožnosti přistoupili. Zejména v evangelických církvích, v nichž je vykladačem Písma každý, kdo věří, nelze svalovat všechnu vinu na její představitele. Jako je osobní Boží láska, tak je osobní i Boží kárání a Boží tresty.

Vzpamatuj se tedy a čiň pokání. Toto je po všechny doby platný recept na léčbu únikového církevnictví: Připomeň si to podstatné, co se ti pod balastem vedlejšího ztratilo! Setřes ze sebe náboženský balast, který se na tobě usadil jako prach. Setřes všechno třpytivě dráždivé a společensky uznávané. Každý Boží anděl musí být, jak píše apoštol Pavel „blázen pro Krista“. Tuto diagnózu nemohou nahradit náboženské úkony ani dobré skutky. Je paradoxní, že náboženský i civilní moralismus v církvi z víry v Krista vyrůstá, pak však začne žít svým vlastním životem a Krista odsune stranou. A ten se tak opět ocitá přede dveřmi. A tluč na ně. Kdo mu je otevře – jde bezesporu o dveře našeho srdce, k tomu vejde a bude s ním večeřet. A spása vstoupí do jeho domu.

Komu se tak stane, ten vítězí. Neznamená to, že zvítězí. Retardovat do průměrnosti, nebo až do vysloveného chladu, lze totiž v životě víry znovu a znovu. Proto reformátoři zdůrazňovali, že se církev musí stále obnovovat. Tedy vracet se k tomu základnímu impulzu, z něhož vzešla. Vítězit znamená mít pro vítězství dobře našlápnuto. To znamená mít nakoupeno zlato ohněm přečištěné, být oblečený v bílém šatě a zdravě a střízlivě vidět sebe, svět i církev. Kdo v tomto počínání vytrvá, ten zvítězí. A svědek věrný a pravý mu dá usednout na trůn, na němž sedí on sám. Na Boží trůn. Na místo, z něhož do světa vstupuje spása. Kdo zvítězí – to znamená, kdo se dá Boží láskou vždy znovu zapálit, ten bude navzdory skutkům, které ho usvědčují jako hříšníka, žít svou věčnost v přítomnosti milujícího

Boha. Toto poselství není určeno jen sboru v Laodikeji, ale každému, kdo chce zvítězit a nebýt z Božích úst vyplivnut. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, svědku věrný pravý, ty nás znáš tak důkladně, že je dětinské snažit se před tebou zakrývat, co nám neslouží ke cti. Vyznáváme, že jsme ubozí, bédní a nuzní, slepí a nazí. Děkujeme ti zato, že nám nabízíš, čím bychom se mohli těchto svých handicapů zbavit. Zaukej na naše srdce a my ti je otevřeme. Amen

PÍSEŇ č. 354 Již připraven je trůn

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, prosíme za tvoji církev. Jsme její součástí. Proto je její slabost a vlažnost naší slabostí a vlažností. Prosíme, nepřestávej ji burcovat svým Slovem a zapalovat svým Duchem. Prosíme za její představitele. V té částce, ke které patříme, za faráře, za staršovstva, za seniory, za synodní radu. Ať se nedávají určovat tím, co doporučují moudří tohoto světa, ani tím, co se v prostoru náboženského nosí, ani tím, co si vynucují zástupy. Jediným, komu budou – stejně jako my – skládat účty, jsi ty. Prosíme za ty, kteří jsou sami se sebou spokojeni, protože jsou přesvědčeni, že mají na svém kontě dostatek dobrých skutků. Ať jim v mysli nikdy nepřestane znít tvé slovo, že chudé máme s sebou vždycky, tebe však nikoli. Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Moudrost tohoto věku je bláznovstvím před Bohem, neboť je psáno: „Nachytá moudré na jejich vychytralost“; a jinde: „Hospodin zná úmysly moudrých a ví, že jsou marné.“ A tak ať se nikdo nechlubí lidmi. Všechno je vaše, ať svět nebo život

nebo smrt, přítomnost nebo budoucnost, všechno je vaše, vy však jste Kristovi a Kristus je Boží. (1K 3, 19–21. 22b–23)

POŽEHNÁNÍ

*Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost
Ducha svatého se všemi vámi. Amen*

PÍSEŇ č. 690 Soudce všeho světa, Bože

ELÍŠOVO SLOVO PROTI SMRTI

VSTUPNÍ SLOVA

Utíkám se k tobě, Hospodine, kéž nikdy nejsem zahanben! Pro svou spravedlnost mě vysvobod', pomoz mi vyváznout, skloň ke mně své ucho, buď mou spásou. Rozhodls o mé záchraně, tys můj skalní štít, moje pevná tvrz! (Ž 71, 1n. 3b) Amen

PÍSEŇ č. 71 V tebe doufám, Hospodine (v. 1–4)

MODLITBA

Doráží na nás kdeco, Pane. Pochybnosti, jsi-li opravdu tak věrný a spolehlivý, jak jsme teď zpívali. Otázky, proč se tak snadno v tomhle světě prosadí násilí, ničení lidských životů, proč je tolik slyšet nářek a pláč. A když se někdy podíváme hlouběji i do svého nitra, vidíme tam věci, kterými se určitě nebudeme chlubit před druhými ani před tebou. A přece jsme zváni tušit, důvěřovat a přesvědčit se, že ty jsi Bohem milosrdenství, života, vítězství lidskosti – pro nás i pro mnohé další. Děkujeme, že se ti můžeme svěřit se svou křehkostí a otevřít srdce pro tvou věrnost – pro příběhy naděje a záchrany, pro důvěru, že život od tebe má poslední slovo. Tuhle důvěru v nás vzbud', podpoř a upevni i dnes. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Druhé knihy Královské, 4. kapitoly, od verše 8. do 17.:

Jednoho dne procházel Eliša Šunemem. Tam byla znamenitá žena. Ta ho přiměla, aby u ní pojedl chléb...

PÍSEŇ č. 367 Studně nepřevážená

KÁZÁNÍ

Základem kázání je pokračování prvního čtení z Druhé knihy Královské, 4. kapitoly, od verše 18. až 37.:

Když dítě vyrostlo, vyšlo jednoho dne k otci za ženci. Řeklo svému otci: „Má hlava, ach, má hlava!“ On přikázal mládenci: „Dones je matce.“ Ten je odnesl a odevzdal matce. Seděla jí na kolenou až do poledne a zemřelo. Ona vyšla nahoru a uložila je na lůžko muže Božího, zavřela za ním a vyšla. Pak zavolala svého muže a řekla mu: „Pošli mi jednoho z mláďenců a jednu oslici. Pospíším k muži Božímu a vrátím se.“ On řekl: „Proč jdeš k němu dnes? Není novoluní ani sobota.“ Řekla: „To je v pořádku.“ Osedlala oslici a řekla svému mládenci: „Poháněj ji a běž, nezdržuj se kvůli mně v jízdě, leč bych ti řekla.“ I jela, až přišla k muži Božímu na horu Karmel. Jak ji muž Boží zdálky spatřil, řekl svému mládenci Géchazímu: „Hle, to je ta Šínemanka. Běž jí naproti a zeptej se jí: ‘Je vše v pořádku s tebou, s tvým mužem i s tvým dítětem?’“ Ona řekla: „V pořádku.“ Ale když přišla k muži Božímu na horu, chopila se jeho nohou. Géchazí přistoupil a chtěl ji odstrčit. Muž Boží však řekl: „Nech ji, má hořko v duši. Hospodin mi to zatajil a neoznámil mi to.“ Ona řekla: „Což jsem si syna od svého pána vyžádala? Což jsem neříkala, abys mne nešálil?“ Eliša řekl Géchazímu: „Opásej si bedra, vezmi si do ruky mou hůl a jdi. Potkáš-li někoho, nezdrav ho, a pozdraví-li tě někdo, neodpovídej. Mou hůl polož chlapci na tvář.“ Ale chlapcova matka řekla: „Jakože živ je Hospodin a jakože živa je tvá duše, nepustím se tě!“ I povstal a šel za ní. Géchazí je předešel a položil hůl na chlapcovu tvář, ale ten se neozval a nic nevnímal. Vrátil se tedy vstříc Elišovi a oznámil mu: „Chlapec se neprobudil.“ Eliša vešel do domu, a hle, mrtvý chlapec byl uložen na jeho lůžku. Vstoupil, zavřel dveře, aby byli sami, a modlil se k Hospodinu. Pak se zdvihl, položil se na dítě, vložil svá ústa na jeho ústa, své oči na jeho oči a své dlaně na jeho dlaně; byl nad ním skloněn, dokud se tělo dítěte nezahřálo. Potom se obrátil a prošel se domem sem a tam.

Vrátil se a sklonil se nad chlapcem; ten sedmkrát kýchl a otevřel oči. Eliša zavolal Géchaziho a řekl: „Zavolej tu Šúnemanku!“ Zavolal ji. Když k němu přišla, řekl: „Vezmi si svého syna.“ Vstoupila, padla mu k nohám a poklonila se až k zemi. Pak si vzala svého syna a odešla.

Nejzávažnější věci života a smrti k nám v Bibli přicházejí jako příběh. Takhle jsme dnes zváni naslouchat. Ne pro zábavu, ale jako vyprávění, které je soustředěno právě na ty nejdůležitější věci života a smrti.

Eliša, ten zvláštní muž, co mu říkají „Boží člověk“ – protože Eliša kolem sebe šíří vůni blízkosti opravdu Božích věcí, zavítal do kraje zvaného Šúnem. To jméno znamená Zátíší – a je to vskutku místo klidné a přátelské, protože tu žijí přátelští a pohostinní lidé. Třeba jako ta žena, co pozvala Elišu na návštěvu. Dobře vycítila, že je to Boží člověk, a o to vřelejší a naléhavější je její pohostinnost. Nejenže Elišu hostí u stolu, ale ještě mu nechala přistavět světničku, přepychově vybavenou, aby měl kde odpočinout. Takhle dává najevo: S tebou přichází blízkost Božích věcí, je to vzácný dar, a já si toho opravdu považuji.

Považoval si toho i Eliša. Nechce přijmout tu pohostinnost, co je zároveň výrazem úcty i víry, samozřejmě. Jako muž Boží je od toho, aby ti, kdo ho vstřícně přijmou – a zrovna v té době to vůbec nebylo samozřejmé, potkali také něco z dobrodiní toho Boha, jemuž slouží. S čím ti mohu pomoci? Vzkazuje. Ale z té ženy jako by promluvila klidná pokora toho místa: Žiju tu pokojně. Mám dostatek, nepotřebuji víc.

Až Elišův učedník upozorní na jeden zásadní nedostatek: Nemají děti. Nemají komu předat dědictví tohoto krásného místa, jeho poklidného ducha, odkaz své víry a pohostinnosti. Nemají děti – a tudíž, jako by je ohrožovala prázdnota. K čemu to všechno, pro co žijí?

A Eliša, tak jako kdysi tři andělé Boží Abrahamovi, zvěstuje své bezdětné hostitelce: Až uplyne příslušný čas, budeš chovat syna. Dostaneš dědice, a s ním i budoucnost. A tak jako se kdysi hořce smála Sára, nevěří teď poslovi Božího evangelia ani tahle žena: Nedělej si ze mě legraci. Nevzbuzuj ve mně klamně naděje. To víš, uvěřím ti,

vpustím si do života tuhle šanci, začnu se těšit – a budu nakonec leda pro smích.

Příběhy o životě, smrti a naději mají místo pro tuhle lidskou odpověď: pro naši skepsi, pro neschopnost nadchnout se pro náhle otevřené možnosti. A pěkné na nich je, že to Boží svědkové klidně nechají bez komentáře. Takhle to je s námi. A takhle to je naopak se slovem svědků Hospodinových: Stalo se. Stalo se tak, jak to Elíša přislíbil. Žena počala a porodila. Stala se matkou. Dostala synka. Tu možná až příliš poklidnou a neměnnou atmosféru místa zvaného Zátíší narušuje teď dětský křik, výskání a pláč. Elišovo slovo se stalo tělem.

Krásný, překvapivý vpád Božího života a Božích vyhlídek doprostřed lidské nehybnosti, doprostřed života, který doposud neměl budoucnost. Však taky jméno Elíša znamená „Můj Bůh je záchrana“. A právě takto se chce spása v lidském životě projevit: jako překvapivě otevřená budoucnost. Jako slovo, které nezůstalo jen mlhavým příslibem, ale stalo se tělem. Skutečností.

Komu to připadá příliš krásné, než aby to byla pravda, tomu dá pokračování příběhu vzápětí za pravdu. Chlapec rostl, ale jednoho dne ho přepadly smrtelné bolesti. A jen ho donesli domů matce, zemřel jí v náručí. A s jeho nehybným tělem vychladla i její budoucnost, její radost a naděje. Co se teď stalo tělem, co je tou poslední skutečností? Naděje – nebo pochybnosti, které se ozvaly, jen co prorokovo poselství uslyšela? Co tady má poslední slovo: prorok jménem Spása – nebo lidská zahořklost? Život – nebo smrt? Budoucnost – nebo černá díra beznaděje? Tyhle otázky života a smrti naplňují duši, ducha i tělo. Vždyť co teď drží v náručí? Důkaz pro svou víru – nebo důkaz pro strach, že z toho všeho nakonec bude jen otřesné mrazivé zklamání?

Vypravěč o té ženě hned na úvod říká, že byla vzácná. Veliká osobnost. Žena statečná. A tahle velikost se projevuje v téhle chvíli tím, že nechá, ať se v ní to všechno dál pere. Nedá hned za pravdu zoufalství, které naplňuje její duši. Nesvolá rodinu a plačky a nevystrojí hned pohřeb, i když by se to právě takhle slušelo. V té přetěžké chvíli se rozhodne obrátit k tomu, který to svým slovem všechno způsobil. Jej činí odpovědným. Tělo mrtvého synka položí na prorokovo lůžko, manželovi nic neřekne, odbyde jeho udivené dotazy, a co nejrychleji se vypraví za Elíšou. On ať je teď adresátem hořkosti,

kteřá jí přeplňuje duši. Nebo si snad přece jen nechává pootevřenou škvíru pro naději? Ale pro jakou, když je její dítě mrtvé?

Elíša jí vidí přicházet, ale nic netuší. Ač je muž Boží, svědek Hospodinovy spásy, nemá radar na všechno, co se kolem děje. Až když ta zoufalá matka navzdor obvyklým konvencím, bez kdovíjaké uctivosti příběhne a vrhne se mu k nohám a vysloví své zoufalství, dojde mu, co se děje. Co všechno se stalo.

Copak jsem tě žádala, abys mi dal syna? Křičí nešťastná u Elišových nohou. Copak jsem stála o to, abys ve mně vzbuzoval naději? Copak jsem od začátku neříkala, že to je jen klam, marné řeči? Copak mi od začátku nebylo jasné, že si se mnou jako „muž Boží“ jen tak hraješ?

Elíša znamená spása. A blízkost spásy také znamená, že si člověk může vylít srdce, plné hořkosti, zoufalství a výčitek. I vůči Pánu Bohu. Tenhle prostor, kam vylít kýble plné hořkosti a výčitek, Elíša udělal. Nehájí sebe, neospravedlňuje Hospodina. A už vůbec nehází ani stín viny na ni. Nechá ji vylít srdce. To srdce, jež právě zjistilo, že beznaděj vítězí nad nadějí a smrt nad životem. A že ani Pán Bůh s tím už nic nenadělá.

Ale potom se ozve opět jako svědek naděje a života. Hospodinovy naděje a Hospodinova života. Pošle napřed svého učedníka. Vezmi mou hůl – to znamená, že Hospodin je pomocí a oporou, a polož ji na tvář tomu chlapci. Utíkej a s nikým se nezastavuj.

Ale matka se teď drží už jen Elíši. On je svědek Hospodinovy moci. On musí jít do jejího domu, do jejího údolí stínu smrti. Jako by teď, když si vylila srdce – a byla přijata se vši svou hořkostí, začala v tom srdci klíčit naděje. Elíša ji nevyhnal, neřekl jí, že je prokletá. Přijal ji, vyslechl. Nemohl by tedy on...? A Elíša jde. A s ním Hospodinova spása. Spása, která se teď má ukázat jako život proti smrti. Jako moc předivná, která vyhátní beznaděj i lidskou hořkost, podle níž nemá cenu nikdy nic čekat.

Vypravěč nás vede až do toho pokojíku smrti a nechá nás sledovat, co tam Elíša provádí. Není to pro diváky zvědavé na nadpřirozené kousky, ani pro zájemce o nějaké šamanské triky, jak vyhrát nad smrtí. Je to, zejména v téhle části příběhu, vyprávění pro

zasvěcené čtenáře příběhů Bible. Aby si (jak někde na biblické hodině) vzpomněli, jak Hospodin na počátku vdechl člověku dech života. Elíša tuhle blízkost moci stvořitelské zpřítomňuje jako blízkost záchrany. Celým životem, celým tělem. Poselství spásy se stává skutečností v jeho těle, v jeho gestech. A pak chlapec sedmkrát kýchne, jako by z něj dokonale, beze zbytku vyrazily všechny síly nemoci a smrti, a jako nové stvoření vstává.

Ejhle, mládeneček, kterého životem bude provázet moc života, který zvítězil nad smrtí. Evangelistu Janovi, pozornému a zasvěcenému čtenáři těchto příběhů, se jeho postava a příběh zalíbí natolik, že je pak propašuje do svého vyprávění o tom, jak Ježíš chleby jistého mládenceka namnožil pro celé zástupy.

Ale ono vlastně nejde o toho mládenceka, nýbrž o jeho matku. O tu, která s dítětem ztratila i všechny naděje. To ona udělala zkušenost, že spolehnout na Hospodina a slovo jeho svědků je bláhová marnost, která ti přinese jen mrazivé zklamání. A proto ona musí přijít a uslyšet: „Vezmi syna svého.“ Takhle ho Elíša vrací té, která ho nejprve nečekala, pak dostala, pak ztratila – a nakonec svou vírou vybojovala nazpět. Takhle ho Elíša vrací – jako znamení pro ni i pro nás, že spolehnout na slovo spásy člověka nakonec nezklame. Ani tváří v tvář smrti.

Potácet se mezi vírou a nevírou, mezi životem a smrtí, mezi nadějí a beznadějí... – patří k lidskému životu. I k životu víry. Ale díky za příběhy, které nám vyprávějí o moci spásy. A my díky nim můžeme opět nabývat důvěry, že právě slovo spásy se stalo tělem. I proti smrti. I pro nás. Amen

MODLITBA

Od tebe přicházejí dary života zachráněného z moci zmaru a smrti, Pane. I když s životem od tebe nedokážeme počítat, ty obdarovááš silou své záchrany. Dal ses tak poznat v příběhu Elíši, dal ses tak poznat v příběhu Ježíše Krista – jako dárce života, který nepohltní ani smrt. Děkujeme, že ti takto smíme věřit především. Amen

PÍSEŇ č. 248 Ježíše se nespustím

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Tvá skrytá blízkost nás zastihuje jako pozvání k nové naději a očekávání, Pane. A s touto nadějí ti předkládáme i své prosby.

Prosíme dnes za lidi, kteří pláčou. Za ty, jejichž bolest je čerstvá a palčivá, i za ty, jejichž bolest se neumenšuje a neléčí. Za rodiče, kteří přišli o své dítě. Za ty, jimž zlá nemoc vzala partnera či přítele. Ať moc tvé spásy proniká do jejich žití jako útěcha a obnova.

Prosíme za ty, jimž do života zasáhla moc zla. Jimž násilí, nenávist a krutost vzaly jejich nejbližší. Prosíme za lidi, kteří s tím vším nemají za kým přijít, nemají u koho vylít svůj žal.

Prosíme za lidi přežívající v místech trvalého válčení. Za ty, kdo vzdali naději na změnu a lepší budoucnost. Za ty, kdo propadli zoufalství a pak třeba fanatismu.

A prosíme i za nás. Ať se církev stává svědkem tvé spásy. Tvé otevřenosti pro lidskou bolest a zoufalství. Místem, kam mohou lidé přijít se svou bolestí i beznadějí a nikdo je nebude obviňovat.

Použij si nás, vyzbroj našu víru, inspiruj k vynalézavému svědectví – aby se tak tvůj svět stával místem, kde raší výhonky té spásy a lidé mohou žít své dny svobodně, s nadějí a radostí.

Vyslyš nás, když se ve jménu tvého syna společně modlíme:
Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Jsme spaseni v naději; naděje však, kterou je vidět, není už naděje. Kdo něco vidí, proč by v to ještě doufal? Ale doufáme-li v to, co nevidíme, trpělivě to očekáváme. (Ř 8, 24–25)

POŽEHNÁNÍ

Bůh naděje nechť vás naplní veškerou radostí a pokojem ve víře, aby se rozhojnila vaše naděje mocí Ducha svatého. Amen

PÍSEŇ č. 172 Od věků Bůh, od věků Král (v. 3)

BOŽÍ SVĚDEK OTVÍRÁ OČI

VSTUPNÍ SLOVA

Pojďte, vizte skutky Hospodinovy, jakýcht' jest pustin nadělal na zemi. Přítrž činí bojům až do končin země, lučiště láme, kopí posekává, a vozy spaluje ohněm, mluvě: Upokojtež se, a vězte, žeť jsem já Bůh, kterýž vyvýšen budu mezi národy, vyvýšen budu na zemi. Hospodin zástupů jest s námi, hradem vysokým jest nám Bůh Jákobův. (Ž 46, 9–12) Amen

PÍSEŇ č. 46 Bůh je sám naše útočiště

MODLITBA

Když nás svírá úzkost, když zneklidňuje nenávist a násilí, zloba a zášť, nemusíme s tím zůstat sami. Když nahánějí strach nová nebezpečí, nemusíme se jim cítit vydáni napospas ani se chytat falešných vůdců. Smíme s tím vším přicházet k tobě, Pane. A uslyšet, jak to vidíš ty – v příbězích tvých svědků. Děkujeme, že nás i dnes takto zveš, vysvobozuješ z pastí naší doby, orientuješ a ukazuješ, kudy vede cesta dál. Daruj nám tyto zvláštní dary tvé blízkosti a upevni v nás víru, že tvé království přichází a především jeho vládě stojí za to otevírat svá srdce. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Matouše, 5. kapitoly, verše 43. až 48.:

Slyšeli jste, že bylo řečeno: „Milovati budeš bližního svého a nenávidět nepřítel svého.“ Já však vám pravím: Milujte své nepřátele...

PÍSEŇ č. 702 Mír na zemi daruj nám

KÁZÁNÍ

Základ kázání ze z Druhé knihy Královské, 6. kapitoly, od 8. do 23. verše:

Kdykoli se aramejský král chystal do boje proti Izraeli, radíval se se svými služebníky: „Můj tábor bude na tom a tom místě.“ Muž Boží však izraelskému králi vždycky vzkazoval: „Dej si pozor a netáhni tímto místem, protože tam táboří Aramejci!“ Izraelský král posílal zvědy...

Když jsou lidé unaveni nenávistí nebo trápením, když je ubíjejí poměry i vlastní bezmoc něco s tím udělat, když to vypadá, že světem kolem nás se jen převalují vlny nenávisti a pomstychtivost, když propadáme strachu i těm, kdo se nám všelijaké strachy snaží nakukat – tehdy nám vyprávějí v Bibli příběhy, které nám mají otevřít oči. Abychom viděli, čeho se držet a čemu věřit. A takhle otevřít oči chce i tenhle Elíšův příběh.

Nejprve se otevřely oči izraelskému králi: Během nekonečných půtek mezi ním a sousedním syrským neboli aramejským královstvím mu opakovaně posílá varovné depeše prorok Elíša: „Koukej, dnes ti nachystali nepřátelé léčku za tou a tou zatačkou.“ A izraelský král proroka poslechl – a vyhnul se ztrátám v těch nekonečných bojích.

Každý nezmařený život se počítá, zvláště při nekončících bojích. Ať už se odehrávají na stránkách Bible, nebo na tom samém území dneska. Když už jsou všichni zaujati jen tím prosadit svou, ať to stojí kolik chce životů a vybombardovaných domovů – díky za každý ušetřený život. Elíša znamená spása – a díky Bohu, jestli se do našeho světa a k obětem nekonečného bojování dostává i takhle.

Jenže právě takhle to nevidí aramejský král: Rozčiluje ho, že mu přestala vycházet jeho skvěle vymyšlená taktika, a podezírá svůj štáb: „Někdo je s izraelským králem!“ Ani netuší, že uhodil hřebíček na hlavičku. Protože s izraelským lidem a jeho králem opravdu někdo je. Hospodin. Jenže ten král to jako správný pohan myslí tak, jak to vyprávějí v našem překladu: Tady někdo donáší! A když začne vrchní velitel armády a obyvatel královského sídla v jedné osobě takhle paranoidně uvažovat, je vždycky zle.

My ten příběh sledujeme z pohledu Božího lidu, a tak tu můžeme slyšet i ozvěnu Božího smíchu. Na adresu potentátů, co si myslí, že nad ně a jejich strategie není. Najednou jsou v koncích. Ale kdovíjak by to na tom hlavním štábu dopadlo, kdyby se tam nenašel jeden, který pronesl vyznání, hodné příslušníka lidu víry: „Z nás, vaše veličenstvo, není s Izraelem nikdo. Ale v Izraeli je prorok, a ten oznámí svému králi tvoje plány, i kdybychom se scházeli třeba u tebe v ložnici.“

V Izraeli je prorok, otevřely se oči králi. Eliša, svědek Hospodinovy záchrany. Ale místo toho, aby to teď s tím nekonečných válčením zabalil, reaguje právě jako pohan: Takový prorok, to je vlastně superzbraň! Zajmeme ho, a jestli nebude chtít pracovat pro nás, aspoň přestane radit izraelskému králi! A tak vypraví několik divizí, aby Elišu zajaly a přivedly.

Od této chvíle je už ze všeho nejdůležitější, jak na tuhle situaci budou nahlížet služebníci a svědkové Hospodinovi. Elišův prorocký pobočník časně ráno vstane – a kouká, jaké tohle kalné ráno přineslo šokující překvapení: Jejich město je neprodyšně obklíčeno nepřítelem a jeho těžkou technikou. Vidí hrozivou přesilu nepřátel. Nevidí, či neumí vidět, že i v takové chvíli může platit „Pán Bůh je síla má... byť vojsko povstalo, byť jich bylo mnoho, nebojím se toho zamálo.“ A přiřítí se za Elišou s vyděšenou otázkou vystrašených učedníků: Co budeme dělat?! Pane, zachraň nás, hyneme!

A Eliša zachraňuje. Jak? Nejprve prosbou, aby ten zpanikařený učedník prohlédl. Aby se mu otevřely oči, a on to viděl správně. Aby se díval a viděl očima víry, a ne očima strachu, co má velké oči. Pro nás dneska, co se necháme vyděsit zejména nebezpečím, které neleží za branami, ale jen v televizi nebo v prohlášeních manipulativních politiků, je to prosba jak vyšitá. „Hospodine, otevři mu prosím oči, aby viděl!“ Otevři nám oči, ať se přestaneme bát. Ať vidíme, že nejsme sami. Ať vidíme, že u tebe je zaděláno na vítězství nad každou nelidskostí i nad našimi strachy, hlavně těmi přehnanými. O církve, o rodinu, o vlastní bezpečí, o tenhle kout světa.

Co ten služebník jako Hospodinovu odpověď uvidí? Vidí Elišu na hoře, a kolem něj koně a ohnivé vozy. Vítězné vojsko Hospodina zástupů, svatého Izraele. – Je to tajná zbraň? Nebo nahlédl do nějaké

čtvrté dimenze? Nebo je to jen jakýsi druh virtuální reality? (Na počítači se správným programem by takovouhle vizi šlo koneckonců vytvořit za pár minut...) Ne. Je to pohled víry a pro víru. Jako by mu Elíša umožnil, aby se na tu situaci podíval z Božího pohledu. Tak jako když učedníci užívali Ježíše v slávě, nebo když ženy uslyšely u hrobu třetího dne: Není tu, byl vzkříšen.

Proto koneckonců čteme Bibli a shromažďujeme se jako sbor kolem těchto příběhů, nebo kolem stolu vzkříšeného Pána – abychom čas od času potkali tohle ujištění z nebes: Neboj se! Bůh spásy dotáhne vítězně ten příběh do konce. Už je na to zaděláno. A víra, která tohle slyší a vidí, si pak může zpívat: Srdce mé to ví, už s tím počítá.

Co teď s tím Bím vítězstvím? Nasedneme na ohnivé oře a půjdeme ukázat nepřátelům, kdo tady má navrch? Elíša to vidí jinak. Jako ten, kdo ví nejvíc o vítězství a záchraně svatého Izraele, neplánuje pomstu, ale odzbrojení. „Raň ty pohany slepotou,“ prosí Hospodina. „Ať nevidí, kdo jsem. Ať je utáhnu na vařené nudli.“ A pak těm vojákům z neporazitelné armády řekne: „Tady jste, pánové, na špatné adrese. Ale pojďte za mnou, já to tady znám.“ A jako v nějaké pradávné grotesce odvede obloužené vojáky rovnou do hlavního města.

Jenže těm aramejským vojákům do smíchu nebylo. Když se jim otevřely oči, zjistili, že jsou uprostřed izraelského hlavního města Samaří, vydáni Izraelským napospas. Pohané vidí: jsme bezmocní, zajatí. Co v téhle situaci uvidí dál?

A protože je to především příběh Božího lidu jako společenství víry, musí se teď vypravěč zastavit u toho, který to společenství ztělesňuje. Jak to vidí izraelský král? Nemá jméno, a tak si můžeme jeho myšlení a vidění pustit každý sám na tělo. Král vidí, jak mu Elíša přivedl odzbrojené nepřátelské síly jako na podnose, a chce z té situace vytěžit maximum. „Mám-liž je zmordovati?“ Ptá se Elíši, a už už je hotov dát rozkaz svým pohotově nastoupeným jednotkám.

A tak musí Elíša otevřít oči i jemu, a spolu s ním všem, kdo by z Božích činů záchrany, z těch nečekaných nadějných zvrátů, chtěli těžit takto krátkozrakým, sobeckým způsobem. „Copak ty ses, králi, o tenhle nečekaný zvrát nějak přičinil?“ kárá ho. Copak nevíš, že tohle je příležitost k něčemu docela jinému? Copak nevíš, že Hospodin

vítězí, aby zlomil válečný luk a šíp, aby překoval meče na zemědělské náčiní? Dej té vyhladovělé nepřátelské armádě chléb a vodu. Ať vidí, že je přijímáte jako znovunalezené bližní, byť to ještě včera byli nepřátelé. – A tak jedli a lámali chléb, a stolovali jak na hostině Božího Království, kam ostatně mají přijít i pohanští národové, někdejší nepřátelé, od východu i západu. – Jako by se tu ozvalo slovo z jiné hory, než byla ta plná ohnivých vozů. Z té hory, kde ten největší svědek spásy Hospodinovy říkal „Milujte nepřátele své a dobře číňte těm, kdo vás nenávidí.“

„Aniž kdy více potom lotříkové Syrští vskakovali do země Izraelské“ – končí podle Kralické bible tenhle příběh. Nastal mír, přestalo válčení a zabíjení. Opravdu nastal mír? Opravdu přestalo zabíjení? Budeme-li číst dál, zas a zas narazíme na válečné nelidskosti. Usvědčuje tedy vypravěč sám sebe z naivity? Vidí to Eliáš jako marný snílek?

Tyhle otázky jsou na místě. Ale pro odpověď se musíme vrátit k dnešnímu příběhu: Co my? Jsme-li tady jako Boží lid k něčemu, pak jako svědkové lidskosti, která překračuje hranice nepřátelství. I uprostřed hodně zdivočelých poměrů. A máme-li tady k tomu být, chce to „oči otevřené“. Otevřené takovými svědky, jako byl dnes Eliáš nebo jindy Ježíš. Amen

MODLITBA

Otevíráš nám oči, abychom viděli k tvému cíli, Pane. Tolikrát nám ho zastírá lidská zloba nebo naše vlastní strachy. Děkujeme za každou příležitost, kdy nás zveš vidět vítězství tvé pravdy a milosrdenství nad nenávisť a utrpením tohoto světa. Děkujeme, že právě z tohoto svědectví a tohoto výhledu smíme žít. Amen

PÍSEŇ Svítá č. 193 Můj Pán všechny svolá (nebo EZ č. 397 Radujme se vždy společně, v. 1–2 a 11–13)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Ve jménu Ježíše Krista, který otevírá oči pro tvou blízkost, věrnost i podivuhodnou ochranu, předkládáme ti, Otče, i tyto prosby. Prosíme za církve a její kazatele. Ať svědectví o tvých činech otvírá oči všem, kdo propadli strachu, rezignaci, či pouhé touze po odplatě. Ať se jako tvůj lid stáváme uprostřed tohoto světa svědky naděje.

Prosíme za lidi bez výhledu. Za ty, kdo ztroskotali ve svém úsilí. Za ty, kdo se už o nic nesnaží. Za vyhořelé a vyčerpané.

Prosíme za lidi v místech, kde se válčí. Za ty, kdo ztratili svůj domov a přežívají v uprchlických táborech. Za ty, kdo hledají nový domov v naší zemi.

Prosíme za ty, na něž dopadá nespravedlivost a zvláště nadřazených, úřadů či médií. Za ty, kdo jsou obětí předsudků a fobií. Za ty, kdo v očích zabezpečených ztratili nárok na soucit a pomoc.

Prosíme za ty, kdo nesou posměch pro spravedlnost a pomoc bližním, za ty, kdo se zastávají práva a pravdy i zapomenutých potřebných.

Předkládáme ti i lidi, kteří umírají. Prosíme za ty, kdo je doprovázejí. Za ty, kdo jsou zavaleni smutkem, naříkají, pláčou a nevidí pomoc ani východisko.

Vyslyš nás, když ve jménu vzkříšeného Pána společně voláme: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Nikomu neodplácejte zlým za zlé. Vůči všem mějte na mysli jen dobré. Je-li možno, pokud to záleží na vás, žijte se všemi v pokoji. Nechtějte sami odplácet, milování, ale nechte místo pro Boží soud, neboť je psáno: „Mně pomsta, já odplatím, praví Pán.“ Ale také: „Jestliže má tvůj nepřítel hlad, nasyť ho, a má-li žízeň, dej mu pít; tím ho zahanbíš a přivedeš k lítosti.“ Nedej se přemoci zlem, ale přemáhej zlo dobrem. (Ř 12, 17–21)

POŽEHNÁNÍ

Bůh naděje necht' vás naplní veškerou radostí a pokojem ve víře, aby se rozhojnila vaše naděje mocí Ducha svatého. Amen

PÍSEŇ č. 579 Ó Králi věků důstojný

NAŠE SLAVENÍ

VSTUPNÍ SLOVA

Toto je den, který učinil Hospodin, jásejme a radujme se z něho. Prosím, Hospodine, pomoz! Prosím, Hospodine, dopřej zdaru! Požehnaný, jenž přichází v Hospodinově jménu... Chválu vzdejte Hospodinu, protože je dobrý, jeho milosrdenství je věčné! (Ž 118, 24–26a. 29) Amen

PÍSEŇ č. 118 Ó chvalte laskavého Pána

MODLITBA

Děkujeme ti, náš Pane, že nemusíme jít svým životem sami, odkázáni jen na sebe nebo na druhé lidi. Ty jsi nejen náš Stvořitel a Pán, ty jsi nám v každé chvíli blízko jako náš dobrotivý Otec. Přiznáváme se, že jsou chvíle, kdy si to neuvědomujeme a kdy svůj klidný život přijímáme samozřejmě, až jako bychom na to měli nárok. A že se k tobě s větší vroucností obracíme, až když přijde něco nečekaného a my si uvědomíme, jak velice tě potřebujeme. Takoví jsme my lidé, ty nám však ve své lásce a v péči zůstáváš věrný stále. Děkujeme ti za to a prosíme, měj s námi trpělivost a ved' nás svým Duchem, abychom ti byli věrní vždycky.

Děkujeme ti za všechno, čím nás přivádíš blíž k sobě. Za to, co od tebe přijímáme prostřednictvím církve a tohoto našeho sboru. Za každé slyšení tvého Slova, za každý rozhovor, za každý dobrý příklad, za každou příležitost, která nás vede k zamyšlení nad děním ve světě i nad vlastním životem. Ved' nás tak, abychom i mohli být v tomto ohledu užiteční pro druhé. – A když zde nyní takto společně smíme být a můžeme se soustředit na poselství tvého Slova, myslíme na ty, kým to není dopráno, kteří zde z různých příčin nemohou být, nebo po tom ani netouží. Způsob to, aby se poselství Písem přece dostalo i na místa, kde lidé žijí bez tebe. Aby tam přišlo i skrze nás. Na tebe, na tvoji věrnost a na tvoji lásku spoléháme. Ať se – i při nás – vše děje ke tvé chvále. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je ze starozákonní knihy Ezdrášovy, z 1. kapitoly, od 1. do 6. verše:

V prvním roce vlády Kýra, krále perského, se splnilo slovo Hospodinovo, které mluvil ústy Jeremjáše...

PÍSEŇ č. 549 Chvaliž Hospodina, slávy vždy Krále mocného

KÁZÁNÍ

Druhé čtené Písma svatého, které je i základem kázání, je opět z knihy Ezdráše, 6. kapitoly, od 15. do 22. verše:

Dům byl dostavěn třetího dne měsíce adaru v šestém roce králování krále Dareia. I slavili Izraelci...

Máme před sebou popis dvou na sebe navazujících náboženských slavností, které slavili Izraelci po obnově chrámu po návratu z babylonského zajetí. V prvním čtení (Ezd 1, 1–6) jsme slyšeli, jak celá akce začala. Došlo k tomu ve 2. polovině 5. stol. před Kristem, kdy se po pádu Babylonie vládcem té oblasti světa stal perský král Kýros. Ten hned v prvním roce svého panování rozhodl, že se Židé mohou vrátit do Jeruzaléma, aby tam znovu „vybudovali chrám Hospodina, Boha Izraele“. Mnozí (i když zdaleka ne všichni) se vydali na cestu a bez problémů se jim podařilo postavit oltář, u něhož byla obnovena pravidelná obětní bohoslužba. Současně konali přípravu na stavbu chrámu.

Ale brzo přišly komplikace. Jedna za druhou, je jim věnováno celých pět kapitol. Představitelé okolních krajin sledovali obnovu života v Jeruzalémě s nelibostí a usilovali, aby toto dílo překazili. Ze všeho možného stavitele chrámu osočovali, posílali žaloby na nejvyšší místa, až na perský královský dvůr. A protože tam mezitím na místo zemřelého Kýra nastoupil Dareios, tak se jim podařilo dosáhnout toho, že stavba byla zastavena. Ale to netrvalo dlouho. Hospodin si povolal proroky Agea a Zachariáše, kteří svými kázáními přivedli Izraelce k tomu, že se navzdory všem zákazům znovu dali do díla. Vědomí, že Hospodin je s nimi, jim dodávalo odvahu i moudrost, jak to vše činit.

Brzo nato přišel do Jeruzaléma jeden nejmocnějších mužů perské říše, zemský místodržitel (satrapa) Tatenaj. Zjišťuje, jak to s tou stavbou je, a když mu Židé řeknou, že se to děje z popudu krále, tak prohlásí, že si to musí prověřit. Nicméně není proti tomu, aby stavba pokračovala. V 5. kapitole je dokonce opsán přípis, který v té věci tento vysoký úředník poslal králi Dareiovi. Ten přikázal, aby hledali v archivech, zda něco takového skutečně bylo vydáno. Našli svitek, ve kterém to stálo černé na bílém (6, 3nn): že král Kýros takový rozkaz vydal. A tak máme v Bibli další úřední listinu: Dareiův dopis místodržícímu Tatenajovi s pokynem, že práce na tom Božím domu má pokračovat a nemá být ničím narušována.

Pisatel to uzavírá větou, že „Tatenaj a jeho lidé jednali svědomitě podle pokynů krále Dareia, židovští starší stavěli a dílo se jim dařilo“, takže „podle rozkazu Boha Izraele a podle rozkazu krále Kýra a Dareia“ stavbu dokončili. „Třetího dne měsíce adaru v šestém roce Dareiova kralování (tedy přibližně v březnu 515 př. Kr.) byl chrám dostavěn.“ (6, 13–15) A teď – jako vlastní text kázání – máme před sebou zprávu o dvou slavnostech, které následovaly po dokončení stavby: nejprve posvěcení chrámu a nějaký čas poté hod beránka.

Při popisu těchto slavností vidíme, jak věřící Židé to vše, celý ten napínavý průběh událostí, přijímali. Co si nad tím vším uvědomovali. A na to se zaměříme. Můžeme odsud zaslechnout, jak i my máme pohlížet na různé věci, které vstupují do našeho života, ať jsou to události dějinného významu, nebo záležitosti, které se dějí v církvi, ve sboru, nebo se týkají „jen“ nás jednotlivců, našich rodin. Co si nad nimi můžeme a máme uvědomovat.

Začneme tím, co se v popisu těch událostí stále znovu opakuje: Pisatel si dává záležet, aby podal věci tak, že původ všeho je u samého Pána Boha. Že se ty věci nestaly jen díky ochotě zúčastněných lidí: „Hospodin vzbudil ducha perského krále Kýra, že dal po celém svém království vyhlásit.“ „I vydali se na cestu všichni, jejichž ducha probudil Bůh.“ A právě tak, když kvůli nepřátelským útokům byla stavba přerušena, „Hospodin povzbudil ducha judských předáků a všeho lidu, aby se opět dali do díla“. Až po to shrnující, že „stavba byla dokončena podle rozkazu Boha Izraele a podle rozkazu krále Kýra a Dareia“.

Tak je tomu stále. Cokoli dobrého se stane, nikdy to není jen lidská zásluha, třeba doklad osvícenosti panovníka nebo výsledek aktivity a statečnosti těch, jejichž jména bývají právem a s úctou připomínána, ale v první řadě projev věrnosti a milosrdenství Boha, který bdí nad svým lidem, a proto „řídí srdce králů jako potůčky vod a nakloní je, kam se mu zlíbí“ (Př 21, 1). Toto vědomí ať nás provází i dnes: v našich rodinách, v církvi a ve sborech, a ovšem i v pohledu do našich dějin. Třeba když v říjnu vzpomínáme na tu velikou událost, jak po 160 letech pronásledování evangeliků v naší zemi císař Josef II. vydal toleranční patent. Nebo když si letos připomínáme, že 31. října uplynulo 500 roků ode dne, kdy Martin Luther přibil na dveře wittenberského chrámu 95 článků, ve kterých zavrhoval zneužívání odpustků a zdůraznil, že jedině Bůh může odpustit náš hřích – a to byl začátek reformace.

Ale teď už, co smíme vyčíst z té první bohoslužební události, kdy „s radostí slavili posvěcení domu Božího“. Pisatel pečlivě vypočítává oběti, které tehdy Izraelci Hospodinu přinášeli. Uvádí, jak svoji vděčnost vyjádřili i jejich množstvím. Ale i když těch obětí zdaleka nebylo tolik, jako při posvěcení prvního chrámu, chrámu Šalomounova, něco bylo navíc: Mezi obětními zvířaty bylo dvanáct kozlů. Ti byli přinášeni vždycky jako „oběť za hřích“. Takže tentokrát nescházelo ani vyznání viny: Díky, Pane, za tvoji věrnost, kterou jsme si ji naprosto nezasloužili. Díky, že jsme mohli znovu začít. Uvědomujeme si, že to, když jsme byli tak dlouho bez chrámu, byla naše vina, že to bylo pro naše hříchy. Tak i to nyní pokorně vyznáváme a tím více ti děkujeme, že jsme mohli znovu začít. – Jedno i druhé patří k sobě. Jen tak lze opravdově slavit, a ovšem radostně a s nadějí hledět do budoucnosti, když člověk nezapomíná na chyby a hříchy minulosti. Nová budoucnost, přijímaná z ruky Hospodinovy, vůbec není samozřejmostí. (U Pána Boha není „co jsme si, to jsme si“.) To platí v národě, v církvi, ve sborech i v našem osobním životě.

Ale právě tak je na místě víra, která se spoléhá na to, že Bůh nám odpouští, že naše viny jsou skutečně smazány, že můžeme začít tak říkajíc s čistým kontem. To je vyjádřeno tou druhou slavností, když nějaký čas poté slavili hod beránka. Hospodin ustanovil tuto slavnost, když odcházeli z egyptského otroctví a šli do zaslíbené země. (Ex 12,

14). Po všechny další časy byly tyto svátky připomínkou, že Hospodin je Bůh, který vysvobozuje a umožňuje nový začátek. Služba hříchu končí, začíná nový život. (Sledujeme-li příběhy Božího lidu, nechyběla tato slavnost nikdy, když začínalo nové, nadějně období, například hned při samotném vstupu do Zaslíbené země za Jozua, a pak ovšem při každé duchovní obnově, třeba při náboženské reformaci za krále Joziáše apod.) Tak tomu bylo i při obnovení chrámové bohoslužby po návratu z exilu. Bylo to vlastně něco podobného, jako když my slavíme večeři Páně a soustředíme se na to, co pro nás vykonal Pán Ježíš Kristus, ten „beránek za nás obětovaný“. Jak díky jeho oběti nemusíme být jednou provždy poznamenáni a určováni (determinováni) svými minulými vinami. Naše chyby a hříchy na nás nemusí ležet jako něco neodstranitelného, ale můžeme – díky Pánu Ježíši Kristu – přijímat jeho odpuštění a možnost nového začátku, a můžeme to činit s plnou radostí a bez špatného svědomí.

U slavení hodu beránka bylo důležité i to, že to už nebyla jen výlučná (soukromá) záležitost stavitelů chrámu, ale že tento nový začátek byl otevřen všem. I těm, kdo ty minulé časy přečkali tady v Jeruzalémě, ale od Hospodina se už dostali hodně daleko. Kromě toho tam žili i ti, kdo se přistěhovali z okolních krajin. Ti sice uznávali (jak to bylo ve starověku běžné), že v této zemi je Bohem Hospodin, ale svých vlastních bohů a pohanských představ se nevzdali. V průběhu let se to pohanství rozlezlo i mezi pozůstalými Izraelci. – Že účast na Božích věcech není nic samozřejmého, to tito lidé museli vzít na vědomí, když se před lety chtěli podílet na stavbě chrámu. Tehdy se hlásili jako dobrovolníci, byli však odmítnuti: „Dům Hospodinu, našemu Bohu, s námi stavět nemůžete“, dům Hospodinův, to není žádná veřejná stavba. – Ted' však mohou spolu s navrátilci slavit Hod beránka i ostatní obyvatelé Jeruzaléma. Možnost nového začátku je otevřena pro všechny. A tak slyšíme, že „jedli Izraelci, kteří se vrátili z přesídlení, i každý, kdo se k nim připojil“. – Nic se však neděje automaticky. Věta pokračuje, že se na slavnosti mohl podílet „každý, kdo se k nim připojil a oddělil se od nečistoty pohanů v zemi, aby hledal (dotazoval se, bral vážně) Hospodina, Boha Společným slavením hodu beránka se stávají jedním lidem.

Tímto směrem má být vedeno naše myšlení, když nám kalendář připomíná věci minulé, právě tak jako když se začíná něco nového. I při různých církevních a sborových slavnostech, při výročích, ale právě tak při zahájení či obnovení další činnosti (např. při začátku práce nového staršovstva). Ale také v rodině, při rodinných slavnostech, při jubileích a podobně. Vždycky jde o to, jak a čím má být to vzpomínání vedeno a usměřováno.

Jsou prostě v našich životech (dny) chvíle, kdy je dobré takto se postavit před Pána Boha a to vše si připomenout. Dnešní oddíl nám klade na srdce čtyři věci: Předně, že k tomu, na co vzpomínáme, nedošlo jen díky lidem, ale že to Pán Bůh nás lidi takto vedl. A že tedy v první řadě je na místě vděčnost našemu Pánu. Právě tak jako pokorné přiznání, že to, nač vzpomínáme, nebylo z naší strany vždycky jenom dobré, že tomu předcházela nebo s tím byla spojena i řada chyb a že nebylo málo toho, co jsme zůstali Pánu Bohu i druhým lidem dlužni. A že je tedy na místě je i kus pokání. Tím více je pak za třetí na místě vděčný pohled ke Kristu a jeho odpouštějící lásce, díky němuž nemusíme být s těmi nedobrymi věcmi z minulosti jednou provždy poznamenáni a žít se špatným svědomím, ale můžeme slavit radostně, v jistotě odpuštění, od Boha i od lidí. (Proto je na místě i svatá večeře Páně.) A konečně: že nic není jen naše soukromá záležitost, ale že vše, co dobrého od Pána Boha přijímáme, se týká i dalších lidí, že náš Pán svoji dobrou budoucnost otvírá před všemi. Amen

MODLITBA

Náš Pane, i v našem životě a v našem společenství je řada věcí, na které rádi vzpomínáme, ze kterých se můžeme radovat a za které ti jsme vděční. Dej, aby nás i jejich připomínka vedla správným směrem: k tobě a k nové poslušnosti tvého Slova. Amen

PÍSEŇ č. 424 Prospívej, prospívej

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane, také v naší minulosti je řada věcí, na které můžeme myslet s radostí a vděčností. V naší zemi i na celém světě, v naší církvi i v našich sborech, a ovšem i v našich rodinách a v našem osobním životě. Prosíme tě, dej, abychom byli vnímaví, k čemu nás přitom chceš přivést, tak aby i nadále vše dobře a správně pokračovalo. Děkujeme, že nám ukazuješ cestu i tím dnešním biblickým vyprávěním.

Myslíme na svět, ve kterém žijeme, a modlíme se za ty, kdo mají v rukou moc a na nichž leží mnohé důležité rozhodování. Prosíme, veď je správným směrem. Dávej jim k tomu potřebnou moudrost i odvahu. Přiváděj je k jednání, ve kterém bude добрota a ohleduplnost převažovat nad sobectvím a pýchou. Ať se i u nich dostává na přední místo pravda a spravedlnost a dobro pro druhé. Myslíme takto na dění v našem světadílu i na celém světě. Je to stále tvůj svět, a v tom je naše naděje.

Přimlouváme se i za své milé a blízké, za přátele a známé, ať se jim dobře daří a ať se také dokáží správně vyrovnávat se vším, co je potkává. A my sami ať jsme jim ku pomoci. Myslíme na děti a mládež, na jejich volný čas, aby byli pod vlivem rodičů, dobrých přátel, dobrých společenství i církve. Ať je nepotká nic zlého, ochraňuj je po stránce tělesné i duchovní. Společně se modlíme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Nenechte se od nikoho svést prázdnými slovy, aby vás nestihl Boží hněv jako ty, kdo ho neposlouchají. Proto s nimi nemějte nic společného. I vy jste byli kdysi tmou, ale nyní vás Pán učinil světlem. Žijte proto jako děti světla – ovocem světla je vždy добрota, spravedlnost a pravda; zkoumejte, co se líbí Pánu. (Ef 5, 6–10)

POŽEHNÁNÍ

*Hospodin je tvůj ochránce, Hospodin je ti stínem po pravici.
Nedopustí, aby uklouzla tvá noha, nedříme ten, který tě chrání.
Hospodin tě chrání ode všeho zlého, on chrání tvůj život.
Hospodin bude chránit tvé vycházení i vcházení nyní i navěky.
Amen*

PÍSEŇ č. 452 Za dar Slova, Bože milý

PAMÁTKA ZESNULÝCH

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od toho, který byl, který jest a který přichází.

Boží hlas nám potvrzuje prorocké slovo a činíte dobře, že se ho držíte. Je jako svíce, svítící v temném místě, dokud se nerozbřeskne den a jitřenka vám nevzejde v srdci. (2Pt 1, 19)

Amen

PÍSEŇ č. 164 Pane, tys mne zkusil

MODLITBA

Hospodine, náš Bože, děkujeme ti, že nám lidem dáváš život, abychom se mohli radovat z tvého stvoření a ze společenství s tebou i s bližními. Když se pak náš čas naplní, zase nám život odejmeš. Chválíme tě za evangelium, že život smrti nekončí. Ty ho jen na čas skryješ v tajemství smrti, abys jej opět obnovený a očištěný vyvedl na světlo jako náš život věčný.

Skloň se k nám ve svém milosrdenství, když dnes společně myslíme na ty, kteří od nás odešli. Odejmi od nás strach ze smrti a rozptyl náš zármutek svým pokojem. Veď všechny naše myšlenky o zesnulých i o nás samých v důvěře ve tvá zaslíbení, která nám potvrzuješ svědectvím o oběti a zmrtvýchvstání svého Syna. Uč nás pamatovat na to, že i my musíme zemřít, a dej, ať čas nám vymezený dobře využijeme. A dokud nás zde ponecháváš, pomáhej nám zachovat si vděčnost a naději, která nezahanbuje.

O to vše tě prosíme ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána.
Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Lukáše, z 16. kapitoly, od 19. do 31. verše:

Byl jeden bohatý člověk, nádherně a vybraně se strojil a den co den skvěle hodoval. U vrat jeho domu lehával nějaký chudák...

PÍSEŇ č. 504 Tak, jaký jsem, ač nemám nic

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je i základem kázání, poslyšte z Druhého listu apoštola Pavla do Korintu, z 5. kapitoly, od 1. do 11. verše:

Víme přece, že bude-li stan našeho pozemského života stržen, čeká nás příbytek od Boha, věčný dům v nebesích, který nebyl zbudován rukama...

Po jaru a létě nastal čas podzimu. Světla ubývá a noci přibývá, zelené listy se pestře barví, aby zakrátko spadly a byly rozfoukány větry do všech stran, nebo uloženy na komposty k zetlení a návratu do koloběhu přírody. Naděje jara a radost léta je vystřídána smutkem a zádumčivostí. A bude ještě hůř, až přijde zima. V tomto čase proudí lidé na hřbitovy, aby v tiché vzpomínce uctili památku svých zesnulých a položili květiny na jejich hrob. Jen málokdo má jasno, kde vlastně mrtví jsou a jestli mezi mrtvými a živými existuje nějaké spojení. Český národ prošlý mnoha dějinnými zvraty se změnami ideologií má velký zmatek také v otázkách „posledních věcí člověka“. Skoro se dá říct, co člověk, to názor. Zamysleme se proto dnes nad tím, co věříme o těchto otázkách my českobratrští evangelíci. Právě když si připomínáme 500. výročí začátku Lutherovy reformace, pamatujme na jeden z nejdůležitějších principů: Sola scriptura – jedině Písmo je základem toho, čemu věříme a co vyznáváme.

1. Smrt jako rozdělení

Podzimní příroda nám připomíná, že jako celá příroda je i člověk smrtelný. Jako se oddělují listy od stromů, tak se ve smrti odděluje duše od těla. To rozdělení je trvalé – do mrtvého těla se už duše nevrátí; aspoň ne v tomto způsobu bytí. Proto se člověk, stejně jako ostatní živí tvorové, smrti pudově brání. „Pokud jsme totiž v tomto stanu, sténáme pod těžkým břemenem, neboť nechceme, aby

z nás bylo svlečeno naše pozemské tělo.“ Smrt totiž není jen koncem těla, ale také neviditelné složky lidské bytosti, duše a ducha. Rozdělením se ztrácí celistvost člověka – tělo bez ducha nebo duše bez těla nemůže samostatně existovat. Smrt však rozděluje i lidské společenství. Proto také Bible označuje smrt za posledního, největšího nepřítele člověka. Nikdo z nás jí neunikne, na každého člověka čeká. Kdo je moudrý, pamatuje na smrt, aby se tím víc radoval z pozemského života.

My ovšem víme, že smrt nemá pouze biologické důvody. Své vlády se ujímá tehdy, když lidé v neposlušnosti opouštějí Stvořitele a chtějí se zmocnit stromu života. Bůh si však vůči smrti ponechává poslední slovo rozhodnout, co bude s člověkem. Jednoho dne ale moc smrti skončí, jak říká prorok: „Panovník Hospodin navždy přemůže smrt a setře slzu z každé tváře“ (Iz 25, 8). Boží láska k člověku dává naději na znovuspojení těla a duše i lidského společenství. Proto apoštol mluví o nemožné možnosti, že po svlečení pozemského těla bude člověku oblečeno nové tělo; všechno smrtelné bude pohlceno životem. To je zmrtvýchvstání, které smrt neruší, ale vítězí nad ní.

2. Kam odcházejí mrtví? Je možno s nimi komunikovat?

Odedávna žije v lidstvu tušení, že život smrtí nekončí. Egypťané měli knihy mrtvých s instrukcemi pro duše zemřelých cestou do podsvětí. Podobně v řecké mytologii se mluví o hraniční řece Léthé, převozníkovi a hrozivých Kerberech střežících vstup do zaslíbené. Obecně charakterizuje bytí po smrti mlčení, malátnost a temnota. Styk s Bohem i lidmi je vyloučen. Kdo zemřel, je nemohoucí, ne však nejsoucí. Žijící mají stále tušení, že existuje nějaké spojení s mrtvými. Náboženské kulty se zaměřovaly na komunikaci s duchy zemřelých – žijící od nich očekávali rady a pomoc, ale zároveň se báli jejich pomsty nebo kletby.

Pro Izraelce byly pohanské kulty mrtvých velmi přitažlivé. Protože však fakticky znamenaly obcházení Hospodina, byla komunikace s duchy zemřelých zakázána pod hrozbou nejpřísnějších trestů. Starý zákon se brání spekulacím o životě po smrti. Mrtví odcházejí do šeolu – podsvětí, hrobu, jámy – odkud se sám nikdo nedostane. Bůh však vládne i tam. Žalmista věří: „I kdybych si ustlal v šeolu, také tam jsi přítomen“ (Ž 139). Prorok Daniel vyjadřuje

přesvědčení, že mrtví spí v prachu země, odkud všichni vstanou v den příchodu Syna člověka. Na tuto myšlenku navazuje Ježíšovo podobenství o posledním soudu a také obrazy Janova Zjevení (Zj 20, 11nn): Země, moře i říše smrti vydaly mrtvé k poslednímu soudu. Nakonec o všech rozhodne jediný spravedlivý soudce Kristus. Nikdo se mu neztratí.

3. Co věříme o životě po smrti jako českobratřští evangelíci?

Podle Písma svatého věříme, že život nekončí smrtí těla; rozdělení těla a duše nepokládáme za konečné – vyznáváme přece víru ve společenství svatých, těla z mrtvých vzkříšení a život věčný. Věříme, že život člověka, který zemřel ve víře, je skryt s Kristem v Bohu. Spoléháme na slib Pána Ježíše: „Kdo ve mně věří, na soud nepřijde, ale přešel ze smrti do života.“ Věčný život začíná už na zemi, když člověk přijme Krista jako svého Vykupitele. Jak to bude probíhat, je Božím tajemstvím. Důvěřujme mu.

Nesdílíme úkon modliteb za mrtvé. V Písmu se nám to totiž nikde nepřikazuje; v Písmu nenajdeme ani podklady pro víru v očistný oheň „purgatoria“ (očistce). Věříme, že účet každého člověka je uzavřen smrtí a že Bůh sám rozhoduje o jeho věčné spáse nebo odsouzení. Modlitby živých za mrtvé na tom nemohou nic změnit. Zemřelé odevzdáváme při pohřbu i potom do milosrdných rukou věčného Boha. Nesdílíme však ani víru některých křesťanů v konečnou spásu všech, včetně ďábla a jeho andělů; soudíme, že by tak byla popřena Boží spravedlnost. To ale neznamená, že bychom měli opustit úctu k našim předkům a že bychom se u jejich hrobů nesměli modlit: děkovat za jejich život, za dobro, které nám prokázali; a zlé věci nepřipomínat a odevzdávat je Božímu slitování.

Nemáme se pokoušet nahlížet za oponu tohoto světa, když samo Písmo svaté o těchto věcech informuje velmi zdrženlivě. Starý zákon říká, že zemřelí byli připojeni ke svým předkům. A Ježíš zdůrazňuje, že Hospodin není Bohem mrtvých, ale živých. Všichni lidé jsou i po smrti v Boží ruce.

Zdobení hrobů je věc podružná. Neudržovat je vyjadřuje neúctu a pohrdání. Pamatujme však na evangelickou prostotu a místo nákladných věnců darujme raději na potřeby církve nebo na chudé

a postižené. Svíce nejsou na závalu. Symbolizují naději života v Kristu; naše tradice je však nepřikazuje. V posledních letech média a obchody velmi propagují halloween. Je to keltský pohanský svátek inspirovaný představami o dobrých a zlých duších zemřelých a jejich návštěvách v noci na 1. listopad. Možná to nejsou tak nevinné hry, jak se to prezentuje; skrývá se za tím spiritismus. Svým dětem a vnukům bychom měli spíš vyprávět o našich předcích a jejich víře, než je učit zvykům, jejichž smysl je pochybný.

4. Co očekávat od vlastního konce?

Nevidíme ani krok kupředu, tak jak bychom mohli předpovídat, jaký bude konec našich pozemských dnů. I kdybychom se na smrt tisíckrát připravili, bude jiná, než jsme čekali, a také my při ní budeme jiní, než si představujeme. Ale ten, který nás má rád, bude stejný ve svém slitování a vítězství. A bude s námi. Jen bychom mu zůstali věrní, jak nás k tomu napomíná Ježíšovo podobenství o boháči a Lazarovi. Tam se říká, že o tom, kam se člověk dostane po smrti, se rozhoduje zde na zemi. Boháč žil prostopášně a přehlížel chudáka u svých dveří. Ted' se trápí v plameni, ale Lazar, i kdyby chtěl, nemůže utišit jeho žízeň, protože mezi místem radosti a trápení nejsou žádné dveře. A když boháč prosí, aby Abraham poslal Lazara varovat jeho bratry, tak slyší: „Mají Mojžíše a proroky, ať je poslouchají!“ Bůh dal a dává lidem dost informací o tom, jak žít, aby člověk nepřišel do místa věčných muk. Než opustíme tento svět, měli bychom se vytrvale modlit ne za mrtvé, o nichž rozhodne sám Bůh, ale za ty, kteří dosud nevzali vážně skutečnost, že život smrtí nekončí. „Uloženo jest lidem jednou umřítí a potom bude soud.“ Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, prosíme o apoštolskou víru, že když opustíme toto tělo, přijdeme k tobě a budeme navěky s tebou a s těmi, které jsi vykoupil. Dej tuto víru také našim dětem a vnukům, příbuzným a přátelům, aby s námi měli podíl na věčné radosti v budoucím světě. Amen

PÍSEŇ č. 690 Soudce všeho světa, Bože

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, prosíme tě za náš sbor. Za ty, kdo zde byli pokřtěni a nepřicházejí. Dej, aby nově objevili bohatství víry, sílu modlitby a radost ze společenství.

Prosíme za sestry a bratry, kteří přicházejí do sboru a přijímají posilu z tvé blízkosti. Upevňuj jednotu našeho společenství. Pomoz nám v pokoře překonávat staré křivdy a předsudky a sloužit ti ve společném vědomí poslání, aby od nás do našeho okolí svítilo světlo tvého pokoje.

Prosíme za uzdravení nemocných, potěšení zarmoucených, za posílení duše i těla každého z nás mocí dobrého slova a vanutím tvého svatého Ducha.

Prosíme za požehnání sousedním sborům a jejich staršovstvům a kazatelům; požehnej i našemu sboru.

Prosíme, Pane Ježíši, požehnej obci, v níž žijeme, a jejím představitelům.

Prosíme za duchovní probuzení celé naší zemi. Dej, aby nevěřící procitli ze své nevěry, aby vlažní objevili blízkost tvé laskavé přítomnosti.

Prosíme za požehnání všem, kdo slouží v církvích dětem a mládeži. Provázej všechny, které milujeme, svou ochranou a milostí. Kriste, smiluj se nad námi i nad celým světem a přijď, jak jsi zaslíbil.

Vyhlížejíce tvé království pokoje a lásky voláme v jednotě se vším tvým lidem a lkajícím stvořením: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Vše spěje k jednomu místu, všechno vzniklo z prachu a vše se v prach navrácí. Kdo ví, zda duch lidských synů stoupá vzhůru a duch zvířat sestupuje dolů k zemi? Shledal jsem, že není nic lepšího, než když se člověk raduje z toho, co koná, neboť to je jeho podíl. Kdo mu dá nahlédnout, co se stane po něm? (Kaz 3, 20–22)

POŽEHNÁNÍ

*A Bůh veškeré milosti, který vás povolal ke své věčné slávě
v Kristu, po krátkém utrpení vás obnoví, utvrdí, posílí a postaví
na pevný základ. Jemu náleží sláva a panství na věky věků!
Amen*

PÍSEŇ č. 350 Přemohl Ježíš smrti moc

SEZNAM ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

		kázání
1. Mojžíšova	3,8–19	10
1. Královská	19,19–21	9
2. Královská	4,18–17	12
2. Královská	5,1–15	2
Ezdráš	1,1–6	14
Izajáš	58,1–12	3
Matouš	5,43–48	13
Matouš	10,34–39	8
Matouš	14,22–31	4
Jan	14,15–27	15
Skutky apoštolů	9,1–20	1
1. Korinským	12,1–11	5
2. Korinským	1,12–2,4	6
2. Korinským	5,1–21	7

SEZNAM TEXTŮ KÁZÁNÍ

		kázání
Ezdráš	6,15–22	14
2. Královská	4,18–37	12
2. Královská	6,8–23	13
2. Královská	19,14–16	4
Lukáš	9,61–62	9
Lukáš	17,11–19	2
Lukáš	18,9–14	3
Skutky apoštolů	9,21	1
Římanům	8,18–25	10
Římanům	11,25–32	8
2. Korinským	1,19–20	7
2. Korinským	5,1–11	15
2. Korinským	5,16–18	6
1. Janova	4,1–3	5
Zjevení Janovo	3,14–22	11

OBSAH

	strana
1. Saul – Pavel	Aleš Mostecký 1
2. Uzdravení deseti malomocných	Pavel Kašpar 7
3. Farizeus a celník	Pavel Kašpar 13
4. Otevřené dopisy	Daniel Henych 19
5. Kristus přišel v těle	Jana Potočková 26
6. Nová měřítka	Jiří Gruber 33
7. Jasně ANO	Jiří Gruber 41
8. O neposlušnosti a slitování	Jiří Tengler 50
9. Kdo položí ruku na pluh	Pavel Prejda 57
10. Vysvobození z otroctví zániku	Emanuel Vejnar 64
11. Svědek věrný a pravý	Emanuel Vejnar 70
12. Eliášovo slovo proti smrti	Tomáš Trusina 76
13. Boží svědek otevírá oči	Tomáš Trusina 83
14. Naše slavení	Jan Trusina 90
15. Památka zesnulých	Jan Hudec 98

SBÍRKA KÁZÁNÍ PRO ČTENÉ SLUŽBY BOŽÍ (ISSN 0231-7419)

Vydává Českobratrská církev evangelická v Praze pro vnitřní potřebu ČCE.

Redakce Mgr. Jan Trusina, Mgr, PhDr. Gabriela Fraňková Malinová. Tiskne

OPUS v.d.i., Janáčkovo nábřeží 1075/27, 150 00 Praha 5. Objednávky přijímá

a rozšiřuje ČCE, Jungmannova 9, p. příhr. 466, 111 21 Praha 1, telefon

redakce 224 999 236, e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz, <http://www.e-cirkev.cz>